

*TARTU
ÜLIKOOLI
RAAMATUKOGU*

AASTARAAMAT '96

TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU

AASTARAAMAT

1996

Tartu 1997

Osakondadest laekunud materjalide põhjal
kokku pannud ja toimetanud

Rein Saukas

Tekstitöötlus:

Ilme Reintam

Kaane kujundus:

Maarika Tang

Kirjastuskolleegium:

Malle Ermel, Sergei Issakov, Maare Kümnik,
Peeter Olesk, Mare Rand, Rein Saukas,
Urve Tõnnov

Aastaraamatu väljaandmist on toetanud Eesti Kultuurkapital ja Tartu
Kultuurkapital

© Tartu Ülikool

Tartu Ülikooli Raamatukogu
Struve 1, EE2400 Tartu
ISBN 9985-874-01-3
ISSN 1406-0892

Tartu Ülikooli Kirjastuse trükikoda
Tiigi 78, EE2400 Tartu
Tellimus nr. 158

SISUKORD

Saateks	5
P. Olesk. Kestev raamatukogu	6
<i>A a s t a a r u a n n e</i>	
Aastaaruanne 1996	7
I. Üldist	7
II. Personal	7
III. Automatiseeritud infosüsteemi väljaarendamine	7
IV. Komplekteerimine	9
V. Kataloogitöö	11
VI. Bibliograafiatöö	13
VII. Töö kogudega	14
VIII. Lugejateenindus	15
IX. Lugejakoolitus	17
X. Teadustöö	17
XI. Kirjastustegevus	19
XII. Koostöö Eesti raamatukogudega	19
XIII. Rahvusvaheline koostöö	21
XIV. Raamatukogu toimkonnad, kolleegiumid	22
XV. Töötajate enesetäiendamine	23
XVI. Ametiühing	24
Lisad	
I. Kogud (ISO 2789 järgi)	25
II. Kogud (eksemplaride arvestuses)	26
III. Komplekteerimine 1992.–1996. a. (eksemplaride arvestuses)	27
IV. Komplekteerimisallikad 1996. a.	28
V. Komplekteerimine (arvandmeid)	28
VI. Raamatuostusummade kasutamine 1994.–1996. a.	29
VII. Arvutiandmebaasid (31. 12. 1996)	30
VIII. Raamatukogu teatmestu täiendamine	33
IX. Perioodika kataloogimine 1993.–1996. a.	34
X. Bibliografeerimine	34
XI. Raamatukogus loodud andmebaasid (31.12.1996)	35
XII. Lugejateenindus (arvandmeid)	36
XIII. Laenutused (raamatukogutöötaja vahendusel)	37
XIV. Restaureerimine ja konserveerimine (arvandmeid)	37
XV. Raamatu ja raamatukogu varade tutvustamine (arvandmeid)	38
XVI. Näitused	38

XVII. Väljaanded	40
XVIII. Töötajate artiklid, bibliograafianimestikud, sõnumid	43
XIX. Töötajate ettekanded ja loengud	51
XX. Konverentsid, seminarid, ettekandepäevad	54
XXI. Väliskomandeeringud/-sõidud	56
XXII. Aruandeaastal sõlmitud koostöölepingud	58
XXIII. Struktuur ja personal (01.01.1996 – 31.12.1996)	61
XXIV. Kraadiga töötajad (31.12.1996)	64
XXV. Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu liikmed (31.12.1996)	64
XXVI. Arvutid (31. 12. 1996)	65
XXVII. Kroonikat	66

F o t o d

P e r s o n a l i a

Linda Parts 60	81
Elve-Viiu Klement 60	81
Sirje-Mall Nilson 60	82
Maare Kümnik 60	83
Merike Poljakov 50	84
Taimi Hagu 50	84
Indrek Sepp 50	85
Ligia Kiin 50	85
Ida Noppel 02.04.1909–21.01.1996	87
Lei Peterson 18.02.1933–06.08.1996	87
Elfriede Rattus 16.01.1912–01.12.1996	88
Kaks tugevat tamme	89

A n n e t u s t e r e g i s t e r

Liber daticus Bibliothecae Universitatis Tartuensis 1996	91
Käsitõrjate ja haruldaste raamatute osakonnas registreeritud annetused	109
Raamatukogule annetatud andmebaasid	110
Muud toetused	111
Annetuste registri isikunimede loend	112

U u r i m u s i

H. Tankler. Erakogud Tartu Ülikooli Raamatukogu komplekteerimis- allikana 19. sajandil	115
---	-----

SAATEKS

Käesolev Tartu Ülikooli Raamatukogu aastaraamat kajastab raamatukogu tegevust 1996. a.

Raamatukogu on oma olemuselt konservatiivne asutus, kus ühed ja samad tööoperatsioonid korduvad aastast aastasse. Sellest lähtuvalt on aastaaruande koostaja võtnud eeskujuks eelmise, säilitades enamiku alajaotusi, tabeleid, et tulevikus oleks raamatukogu ajaloo kirjutajatel ja uurijatel võrreldavaid andmeid kergem kätte saada. Ikka on raamatukogu elu ja tegevust püütud fikseerida k i r e t u l t, ainult fakte, sündmusi, üritusi, tehtut süsteemi paigutades ja üksteise järele lükkides.

Endistele ja jätkuvatele rubriikidele lisandub sellest aastaraamatust alates *PERSONALIA*. Juubelikirjutised ja nekroloogid on koostatud osakondades, mistõttu nad esitatakse anonüümsetena.

Koostajal on siinkohal meeldiv võimalus tänada neid üksikuid kolleege, kes aastaraamatu pärast muretsedes seda ettepanekute ja nõuannetega on aidanud sisukamaks muuta.

Tartus, 26. veebruaril 1997. a.

Koostaja

KESTEV RAAMATUKOGU

1996. aasta oli Tartu Ülikooli Raamatukogule, mõtlen meie tööperet, eriti psühholoogiliselt väga kurnav. Veel enne, kui ma 1995. aasta sügissemestril direktorina alustasin, öeldi mulle, et ülikooli raamatukogust saab palka liiga palju inimesi. Just nõnda — “liiga palju” — võrreldes Soome või Rootsi raamatukogudega või olukorraga kuskil mujal, kuhu meie administratiivturistid sisse on põiganud. Mitte see, et mida te üldse teete või missugune on teaduslike keskraamatukogude omavaheline korraldus rahvusraamatukogu funktsioonide suhtes, vaid “lihtsalt” — teid on liiga palju ja sellisena olete te üksnes nuhtluseks.

Seda raamatukogu või raamatukoguhoidja vastasust koges ülikooli raamatukogu mullu korduvalt. Kriitika sõna õiges mõttes ei ole kunagi ülekohtune, kuigi ta võib olla karm. Seevastu sinu eitamine on ülekohtune alati. Ma ei usu kummati, et enam seda ei juhtu. Raamatukogundusala seadusandlus on eriti teaduskorralduse ebakindlust silmas pidades puudulik ja kuni seda korda ei tehta, kaitseb meie teaduslikke keskraamatukogusid õigupoolest ainult traditsioon. Näiteks on väga halb, et teaduslikud keskraamatukogud on õiguslikult eriväärsed.

Eelmine aasta andis raamatukogule tagasi tema konverentsisaali, mis oli kasutusest väljas 1994. a. sügisest alates. Kui täiendada saali ennast veel helitehnika ja tõlkeseadmetega ning saali ümbrust konverentsitööks tarvilike aparaatide — aga ka ekspositsiooniriistadega —, kujuneb välja ilus konverentsikeskus. Mullu ilmus mitu ilusat, trükikunsti väärilist näituse kataloogi, nende kõrval käesoleva aasta-raamatu avaköide. Sellest kõigest jääb rõõm püsima. Ma ei tea, palju seda rõõmu on olnud näha väljapoole, kuid sisimas saab just temale toetudes võtta käsile need asjad, mis on pooleli või korrast ära. Kuni raamatuteaduse õpetamine Tartus taastatud ei ole, seni on üks väga oluline asi korrast ära ja pooleli ühtaegu.

Peeter Olesk

AASTAARUANNE 1996

I. Üldist

Tartu Ülikooli Raamatukogu on Eesti avalik universaalne teadusraamatukogu. Ülikooli struktuuris tegutses ta 1996. a. I prorektori prof. Toivo Maimetsa haldusalas.

Raamatukogu juhtisid direktor Peeter Olesk, majandusdirektor Heiki Epner, teenindusdirektor Kärt Miil (01.01.–09.09.) ja tehnoloogiadirektor Toomas Liivamägi (alates 01.10.).

II. Personal

Seisuga 1. jaan. 1996 oli raamatukogus 330,5 ametikohta (364 töötajat), sellest oli raamatukogunduslikku personali 269,75 ametikohta (289 töötajat). Ülikooli peainseneri-osakonna ümberkorraldamisega anti 1. jaanuarist raamatukogu alluvusse hoone tehnovõrke hooldavad tööliselised — 11,5 ametikohta. 15. aprillist loodi peainseneri ametikoht, septembris kaotati teenindusdirektori ametikoht, selle asemele loodi tehnoloogiadirektori ametikoht. TÕ nõukogu otsusega eraldati palkadeks 6,118 milj. kr., millesse oli programmeeritud ka raamatukogunduslike ametikohtade koondamisülesanne. Aasta jooksul koondati 37,5 ametikohta, osalisele koormusele viidi 33 töötajat.

Seisuga 31. dets. 1996 oli raamatukogus 304,5 ametikohta (349 töötajat), sellest raamatukogunduslikku personali 232,5 ametikohta (263 töötajat), hoonet teenindavat tehnilist personali 16,75 ametikohta (20 töötajat) ja majanduspersonali 55,25 ametikohta (66 töötajat). Kõrgharidusega raamatukogutöötajaid oli 200, nendest 31 raamatukogundusliku haridusega, 59 raamatukoguhoidjat töötas osalise koormusega.

III. Automatiseeritud infosüsteemi väljaarendamine

Automatiseeritud infosüsteemi väljaarendamise põhisuunad 1996. a. olid järgmised:

- ühtse raamatukogudevahelise infosüsteemi (kataloogid, lugejate arvestus jne.) väljaarendamine,
- infootsingud CD-del ja internetis olevatest andmebaasidest,
- raamatukogus loodavad bibliograafilised ja muud lokaalsed andmebaasid,
- raamatukogu tutvustamine WWW-s,
- haldustarkvara kasutuselevõtt.

1) Infosüsteemid INGRID ja INNOPAC

1996. aasta märtsis alustati INGRID-is perioodika arvelevõtmise ja kataloogimisega. Seoses programmeerijate lahkumisega raamatukogust jäi perioodika moodul lõplikult viimistlemata. Ülejäänud väljatöötatud moodulid (lugejate arvestus, soovisedelite saatmine fondi jne.) jäid rakendamata riistvara puuduse tõttu — esimesed rahaeraldised infotehnoloogiale jõudsid raamatukogusse oktoobri lõpus.

1996. a. võeti raamatukogus vastu põhimõtteline otsus loobuda oma elektronkataloogi INGRID edasiarendamisest ja koostöös teiste Eesti teadusraamatukogudega ELNET Konsortiumi raames osta ning juurutada ühine infosüsteem INNOPAC. ELNET Konsortiumis on esindatud Rahvusraamatukogu, ETAR, TÜ, TTÜ, TPÜ ja EPMÜ Raamatukogu ning Kirjandusmuusemi Arhiivraamatukogu. Konsortiumi esimees on Mihkel Reial (ERR), tegevdirektor Asko Tamme (ETAR), projektijuht Ülo Treikelder (TÜR).

Maikuus valis konsortium raamatukogusüsteemide müüjatelt laekunud kümnest pakumisest Eesti teadusraamatukogude infosüsteemi jaoks välja Innovative Interfaces Inc. pakutud INNOPAC-i. Novembris eraldas Andrew W. Melloni Fond raha INNOPAC-i ja serverite ostmiseks tingimusel, et Eesti riik annab raha riistvara jaoks ning kohtvõrkude väljaarendamiseks. Sõlmiti esialgne kokkulepe INNOPAC-i juurutamise ajakava ja töötajate koolituse suhtes. Moodustati töögrupid INNOPAC-i erinevate moodulite konfigureerimiseks.

2) Arvutivõrk

Arvutivõrku püüti vastavalt võimalustele arendada tasakaalustatult, s. t. vastavalt infohulga ja PC-de arvu kasvule suurendatakse serverite ning kommunikatsiooniseadmete võimsust. 1996. a. täiustati mõlemat Sun-serverit:

Server	Op-mälu	Op-süsteem	Kettaseadmed	Võrguliides	Striimer	Kasutus
SS2 <i>karp</i>	64 MB RAM	SunOs 4.1.3	2.1 GB SCSI-2 1.0 GB SCSI-2	AUI	2 GB DAT	andmebaasi-server
SS20 <i>kilu</i>	144 MB RAM	Solaris 2.5	1.0 GB SCSI-2, 2.1 GB SCSI-2, 2.1 GB SCSI-2, 4.0 GB SCSI-2	TP/AUI	5 GB DAT (compressed)	meiliserver, WWW server, DNS server, failiserver

Kommunikatsiooniseadmete osas alustati üleminekut koaksiaalkaabli ühendustelt keerupaari kaabli võrgule ja nn. *switch*-tehnoloogiale. Mõlemad uuendused võimaldavad muuta andmeedastuse kiiremaks ja turvalisemaks:

Seade		Võrguliides
3 Com LinkBuilder FMS II	HUB (kontsentraator)	16 TP, 1 AUI
3 Com LinkBuilder Coaxial Hub	HUB (kontsentraator)	10 BNC, 1 AUI
3 Com SuperStack II Switch 1000	Switch	24 TP, 1 FX, 1 AUI
3 Com SuperStack II Hub 10	HUB (kontsentraator)	24 TP, 1 AUI
Micro-Annex	sideserver	16 serial, 1 AUI
IMC Repeater	järgur	4 BNC/AUI

Lisaks neile seadmetele oli raamatukogus aasta lõpus veel neli printserverit ning neli printerijagajat.

3) Arvutid

Arvutitöökohtade hulk on aasta-aastalt suurenenud. 31. 12. 1996 seisuga oli raamatukogus kasutusel 75 PC-d, neist 64 võrgus (vt. lisa XXVI). Vajadus arvutite järele on siiski veel suurem, mistõttu vananenud masinaid pole siiani praktiliselt välja vahetatud — kasutusel on ka XT-tüüpi arvutid. Aasta jooksul osteti arvuteid juurde Avatud Eesti Fondi, *Open Society Institute* ja Kultuuriministeeriumi rahade eest. Ülikool oma raamatukogu info-technoloogiliseks arenduseks 1996. aastal raha ei eraldanud.

Raamatukogus on 12 terminaali, lugejate käsutuses on neist 3 kataloogisaalis kataloogiotsinguks ja 5 vanas arvutiklassis *telnet*'iks ning kataloogiotsinguks. Arvutitöökohana kasutati kahte terminaali arvestussektoris ja kolme kataloogimisosakonnas.

Lisaks eelnevale on raamatukogus kümme 24-nõelalist maatriksprinterit Epson LQ 100 ja LQ 570, kuus laserprinterit HP Laserjet 5L-st kuni 6MP-ni, samuti seitse vanemat 9-nõelalist maatriksprinterit. Infoosakond sai koos uue arvutiklassiga ka dataprojektori, mis avar-dab oluliselt võimalusi loengute ja seminaride läbiviimiseks.

IV. Komplekteerimine

1996. a. kevadest, seoses elektronkataloogi INGRID perioodikamooduli töölerakendamisega, inventeeritakse ka raamatukogusse saabuvad ajakirjad ja jätkväljaanded (v. a. slaavi tähestikus) arvutisse, nad saavad inventarinumbriga ribakoodi. Sellest tulenevalt on informatsioon perioodikaväljaannete olemasolust raamatukogus kättesaadav kohe peale trükise saabumist. Arvutisse viidi ka raamatuostusummad, mis võimaldab paremini jälgida komplekteerimisrahade kasutamist.

Detsembris alustati kompaktplaatidel teatmeteoste ja multimeediapakettide komplekteerimist.

1996. aastaks oli raamatukogule eraldatud komplekteerimiseks 10,8 miljonit krooni, millest 7,3 miljonit kulutati välisperioodika ostmiseks ja 1997. aastaks ettetellimiseks.

Tellitavate ajakirjade nimekirjad koostati koostöös ülikooli õppetoolide esindajatega, raamatukogupoolselt lisati vaid mõned üldist huvi pakkuvad väljaanded ning välisajalehed.

Laienes instituutide võrk, kellel on erialaste ajakirjadega võimalik tutvuda juba enne raamatukogu lugemissaali jõudmist. 1996. a. lõpus kasutas üheksa ülikooli allasutust võimalust deponeerida kuni kolmeks nädalaks oma raamatukogusse äsjasaabunud välis-perioodikat.

1) Eesti trükis

Eesti trükist püütakse raamatukokku komplekteerida võimalikult ammendavalt. Endiselt laekusid sundeksemplarid mittetäielikult, keeruline oli kvaasitrükiste, väljaspool Eestit tellimustööna trükitud väljaannete, asutuste väikesetiraažiliste pisitrükiste kättesaamine. Jätkati valdade, koolide jne. väikelehtede nõutamist — eelnevate kokkulepete kohaselt maavalitsustega jõudis raamatukokku arvukalt Hiiu-, Järva-, Viljandi- ja Valgamaa trükiseid. Eestikeelset kirjandust hangiti kõikidest Tartu raamatukauplustest, aga ka otse kirjastustest Tallinnas ja Tartus.

2) Välismaine trükis

Jätkuvalt võis täheldada annetuste süstemaatilist vähenemist, mistõttu kasvas märgatavalt põhilise komplekteerimisallika, ostude osakaal. Välisvahetuse olukord jäi endiselt ebaselgeks — ülikooli väljaannete hulk on ikka niivõrd väike, et vahetuse ülalpidamiseks sellest ei piisa.

Väliskirjanduse komplekteerimiseks kasutati senisest rohkem otsesidemeid kirjastustega — peamiselt kirjastuste näituste organiseerimise teel raamatukogus. Sellega avanes võimalus osta näitustel väljapandud raamatud soodushinnaga. Aasta jooksul toimusid kirjastuste "Springer", "John Wiley & Sons" ja "Otava" näitus ning firma "Springer" vahendusel 35 Euroopa kirjastuse ühisnäitus.

Paranes olukord Venemaal välja antud trükiste hankimisel. Venekeelset kirjandust muretseti regulaarselt umbes 10 vahendusfirma kaudu. Taastunud on vahetussuhted mitmete Venemaa ja teiste endisesse NSVLiitu kuulunud riikide raamatukogudega (Voronežis, Venemaa Rahvusraamatukogu jt.).

3) Trükiste järelkomplekteerimine

Vanemat eestikeelset kirjandust ja *Estica*'t muretseti eelkõige "Gildi Antiigist" Tartus ja "Rüütli Antikvariaadist" Tallinnas, vähem teistest antikvariaatidest ja oksjonitelt. Raamatuid osteti ka 13 eraisikult, näit. osa prof. V. Vaga raamatukogust, mille väärtuslikuma osa moodustab *Estica*-kirjandus. Seni raamatukogus puudunud eestikeelseid trükiseid saadi juurde 294, mille hulgast olgu nimetatud näit. O. W. Masingu "Maarahva Näddala-Leht" (1822, nr. 3–49). Et vanema eestikeelse trükise osas on raamatukogus suuri lünki, näitas 1934. a. "Eesti raamatute üldnimestiku" ja kataloogi võrdlus — 1 304 nimetusest puudus raamatukogus 250.

4) Arvutiandmebaasid

Osteti mitu välismaist andmebaasi (*Chemical Abstracts, Biological Abstracts, GEO-BASE, INSPEC*). Sotsiaal- ja humanitaaralastest andmebaasidest osteti Rahvusraamatukogult Eesti jooksva perioodika andmebaasid *MAJPOL, ÕIGUS, EMOR, VARIA, LITTERA*. Rida andmebaase saadi jätkuvalt annetustena.

5) Käsikirjad

Raamatukokku laekus üks isikuarhiiv — Balti Arhiivi juhataja Stockholmis Kaljo Käärik andis üle endise TÜ füüsikaprofessori Harald Perlitzi materjalid. Täiendusi saadi V. Sinaiski, S. Aaslava, L. Puusepa, L. Leesmendi, A. Uustali, H. Ligi, V. Masingu ja O.-M. Klaasseni isikuarhiivile.

6) Fotod, kunst

Kunstikogusse saabus kingitusena kaks skulptuuri — A. Vomm kinkis 1980. a. loodud Paul Saagpaku büsti kipskoopia, koos H. Perlitzi isikuarhiiviga annetati ka tema pronksbüsti (kunstnik E. Jõesaar, 1949). Fotokogusse laekus pilte seoses raamatukogu üritustega, samuti ülikooli õppejõudude jt. portreefotosid, väliseestlaste elu ja tegevusega seotud pilte.

7) Helisalvestised

Helisalvestisi osteti peamiselt vahendusfirmade, vähem kaupluste kaudu. Korralik eelarve võimaldas enam kui kahekordistada CD-de hulka. Aasta jooksul komplekteeriti arvestataval määral varem raamatukogus peaaegu puudunud keskaja muusikat, barokkooperit ja -suurvorme, nüüdiseliloomingut.

V. Kataloogitöö

1996. a. ületas arvutikataloogimine esmakordselt traditsioonilise kataloogimise. Kui veel aasta tagasi kataloogiti kõigist saabuvatest raamatutest arvuti abil 30%, siis aruandeaastal oli see 51%, liigitamise-märksõnastamise puhul olid vastavad arvud 26% 1995. a. ja 56% 1996. a. Piiratud rahaliste võimaluste tõttu ei saadud moodustada retrokataloogimise gruppi. Fondis olevast u. 50 000 ladina tähestikus raamatust (ilm. alates 1990. aastast) jõuti arvutisse sisestada ja märksõnastada ainult 128. Ülikooli allasutused on näidanud üles suurt huvi arvutikataloogimise ja kõigi ülikooli valduses olevate raamatute koond-elektronkataloogi loomise vastu. Selles osas on ettevalmistustööga kõige kaugemale jõudnud kunsti-ajaloo kabineti raamatukogu.

9. märtsil algas raamatukogus perioodika arvutikataloogimine, kusjuures kõiki seniseid perioodika kaartkatalooge jätkatakse. Analoogiliselt raamatutega sisestatakse esialgu elektronkataloogi vaid ladina tähestikus ja paberkandjal 1990. a. ja hiljem ilmunud väljaanded. Perioodika arvutikataloogimisel kasutati ära andmebaas "Serial", mille kirjed koos registreerimisandmetega kanti INGRID-isse.

1996. a. täienesid raamatukogu kataloogid ja kartoteegid järgmiselt:

- 1) Raamatutele ja erilaadsetele materjalidele (dissertatsioonid, autoreferaadid, auhinna- tööd, separaadid, geograafilised kaardid) koostati 14 260 kirjet (1995. a. 15 148), neist arvutil 6 820.
- 2) Lõpetati varem kahes väikeses vähekasutatud sedelkataloogis peegeldatud ladina tähes- tikus auhinna- ja diplomitööde rekataloogimine-liigitamine (u. 1 100 nim.) ja kaardid liideti raamatute tähestik- ja süstemaatilisse kataloogi. Seega lihtsustus veidike raamatu- kogu keeruline kataloogisüsteem.
- 3) Tähestik- ja kohakataloogidesse liideti u. 62 000 (1995. a. 73 000) kaarti. Mõeldes retrokataloogimisele, loodi uus eesti- ja võõrkeelse kirjanduse peakataloog arvutil kata- loogitud väljaannete kohta.
- 4) Liigitati 21 070 nim. (1995. a. 21 787) raamatuid ja jätkväljaandeid, sellest elektron- kataloogi 11 770 (1995. a. 5 611). Märksõnastati 21 024 teavikut (1995. a. 15 477), sellest 11 770 elektronkataloogi.
- 5) Süstemaatilistesse kataloogidesse liideti u. 38 000 (1995. a. 39 500) kaarti.
- 6) Märksõnakataloogidesse liideti u. 11 700 (1995. a. 11 500) kaarti.
- 7) Kataloogidest eemaldati u. 9 500 kustutatud raamatute kaarti (1995. a. 13 500).
- 8) Süstemaatilist kataloogi redigeeriti 74 000 (1995. a. 59 400) kaardi ulatuses (rubriigid *majandus, kunst, religioon*).
- 9) Perioodikaväljaannete kataloogimise kohta vt. lisa IX.
- 10) *Estica* alfabeetiline ja märksõnakataloog täienes uudiskirjanduse jooksva läbitöötamise käigus u. 400 uue nimetusega. Märksõnastamise järelkontrolli käigus töötati läbi loo- duse, Eesti kaasaegse majanduse, sotsiaalsfääri ja demograafiaga seonduvad teemad.
- 11) Valmis 5 käsikirjafondi nimistut (J. Silvet, Akadeemiline Rootsi-Eesti Selts, TÜR-i erihoiu osakond, H. Mürk, N. Maim). Osa aasta jooksul korrastatud käsikirjafondist on nimistu valmimiseni avatud kartoteekide abil (J. Reinet, A. Uustal, TÜR-i arhiiv a. 1994).
- 12) KHO kaart- ja sedelkataloogid täienesid u. 5 000 kirje võrra, sealhulgas
 - raamatukogu arhiivi vanema osa avamiseks koostati u. 500 kirjet (ka analüütilised);
 - seoses näituse "Dürer ja saksa renessanss" koostamisega täiendati köitekartoteeki 79 kirjega gooti, renessansi, baroki, historistliku ja idamaise köite kohta;
 - jätkus Lääne-Euroopa 16. saj. I poole trükiste kirjeldamine, saksa 17. saj. juriidiliste dissertatsioonide kataloogimine, kataloogiti KHO-sse saabunud uued rariteedid;
 - redigeeriti eestikeelsete kalendrite kronoloogiline kartoteek;
 - jätkus F. L. Schardiuse autograafide kogu saksakeelsete autograafide kirjeldamine (370), kataloogiti raamatukogule tagastatud I. Kanti kirjad (483).

VI. Bibliograafiatöö

Bibliograafiatöös oli 1996. a. käsil neli teemat, mille kohta koostatakse kartoteeke või andmebaase. Töö lõpp-produktiks on aga bibliograafiaväljaanded.

- 1) **Tartu Ülikool. Ajalugu. Õppejõudude, teenistujate ja kasvandike biobibliograafia (1632–1710, 1802–1996→)** (täitjad M. Kümnik (juh.), A. Laumets, I. Grünfeldt, M. Suurväli, S. Tammoja, A. Kõre).

Jooksvalt bibliografeeriti ilmunud ja raamatukogusse saabunud raamatuid ja perioodikat, aga ka varasemate aastate väljaandeid. Eestikeelseid trükiseid ilmub varasemast tunduvalt rohkem, ülikooli õppejõudude tööde publitseerimisvõimalused on geograafilises mõttes avardunud, seetõttu on materjalide kättesaamine *de visu* kirjeldamiseks ja jooksvalt ilmuva regulaarseks bibliografeerimiseks muutunud raskemaks.

1987., 1990. ja 1992. aastal ilmunud publikatsioonide kohta on koostamisjärgus arvutandmebaasid, kuhu aasta jooksul sisestati 3 857 kirjet. Koondkartoteeki liideti seni iseseisva osana seisnud materjal aastate 1935–1940 kohta ja kaardid aastate 1987, 1989, 1990, 1992 kohta, mis bibliograafia-aastaraamatuis ei registreerita.

Kartoteegi "Tartu Ülikool" baasil koostatakse ülikooli bibliograafia-aastaraamatuid, millest 1996. a. ilmus 1988. a. kohta, endiselt oli töös 7 nimetust (aastad 1987, 1989–1994).

- 2) **Teaduste ajalugu Eestis (1956–1996→)** — kartoteeki bibliografeeriti ja liigitati 45 nim.
- 3) **Eesti ajaloo bibliograafia 1918–1944** (täitjad K. Taal (juh.), E. Lindström, H. Solba, M. Laane).

Lõpetati "Postimehe" ja "Dorpater Zeitung" läbitöötamine, bibliografeeriti aastate 1941–1944 tähtsamad ajalehed "Eesti Sõna", "Revaler Zeitung", "Deutsche Zeitung im Ostland". Jätkus naabermaade ajaloo-alaste ja ajalugu käsitlevate ajakirjade läbitöötamine, samuti eestikeelse kirjanduse bibliografeerimine. Läti Rahvusraamatukogus ja Balti Raamatukogus Riias bibliografeeriti 569 nim. Tartus puuduvast kirjandusest, näit. arvukalt separate ja väljalõikeid erinevatest Saksamaal jm. ilmunud trükistest. Teemale oli antud ka ETFN-i uurimistoetus, millega kaeti komanderingukulud ja palgati lisatööjõudu. Andmebaasi sisestati 6 087 kirjet, märksõnastati u. 3 000 kirjet.

Töörühma juht K. Taal retsenseeris germaani-romaani filoloogia osakonna üliõpilase M. Ivandi diplomitööd "Publikationen der Lehrkräfte der Geschichts- und Sprachenfakultät der Tartuer Universität (1802–1902)".

- 4) **URBIS, URBED. Rahvusvahelised andmebaasid, soome-ugri keeleteadus 1988–1992, 1993→ (Vene aladel ilmunu)** (täitja M. Onga).

Kooskõlas rahvusvahelise kokkuleppega alustati kahe uue andmebaasi — URBED, mis on sisuliselt URBIS-e jätkamine materjalidega aastast 1993, ja ARTAL (ajalehtede artiklid)

— loomist ning URBIS-märksõnastiku vene-inglise versiooni koostamist. Andmebaasidesse bibliografeeriti 277 nim., sisestati 519 kirjet ja märksõnastati 1 409 nim.

Aasta jooksul aktiveerusid kontaktid idapoolsete soome-ugri keskustega — nüüd saadetakse andmeid Tartusse üsna regulaarselt seitsmest raamatukogust. Rahvusvahelisele koostööle aitasid kaasa kolm ettevõtmist: koostööseminar Sõktõvkaris, Karjala Rahvusraamatukogu ja Teaduskeskuse külastamine ning sõit Helsingisse, et koguda materjali ja kohtuda koostööpartneritega.

Raamatukogu teatmearhiivi lisati kokku 2 529, neist 1 938 annoteeritud kaarti ("National Geographic", "Rahvakalender", "Nobeli preemia laureaadid" jne.). Lõpetati teemade "Eesti Vabariigi seadused", "Euroopa Liit" täiendamine, kuna sellelaadse info saab kiiremini kätte andmebaasidest. Aprillis alustati aga u. 30 TÜR-i tellitud Venemaal ilmuva ajalehe, tähtsama väliseesti ajalehe ja Eestis ilmuva venekeelse ajalehe bibliografeerimist valdavalt kaitse-poliitika küsimustes. Saadud infost koostatakse iganädalane bülletään, mis saadetakse Kaitseministeeriumile. Venemaa ajalehtedest bibliografeeritakse ka muu *Estica*'ga seonduv ja väliseesti ajalehtedest kõik TÜ-sse ja tema kasvandikesse puutuv. Nimetatud teemadel bibliografeeriti kokku 2 003 nim.

Bibliograafid koostasid (peamiselt väljastpoolt raamatukogu) tulnud tellimuste alusel 17 (916 nim.) teemanimestikku, näit. "18.–19. saj. ilmunud F. Schilleri teosed Tartu Ülikooli Raamatukogus", "Šveitsi kirjandus Tartu Ülikooli Raamatukogus (peale 1945. a.)", "Adaveret puudutavad materjalid ajalehes "Kiir" (1951–1960)", "Eesti Peeter I ja Põhjasõja ajastul", "Eestlaste ja Eestit käsitlevad AABS-i konverentside ettekanded" jne.

Info- ja eurodokumentatsiooni osakonna andmebaaside alusel koostati osakonnas 100 bibliograafianimestikku, mis enamikus edastati e-maili teel — informatsiooni meditsiini- andmebaaside kohta saadeti Rahvusraamatukogule ja Meditsiini- ja Raamatukogule, vastatud on suguvõsa- ja perekonnauurijate päringutele nii Eestis kui välismaal jne.

VII. Töö kogudega

Seisuga 31. 12. 1996 oli raamatukogus 3 719 440 a.-ü. trükiseid ja erilaadseid materjale.

Raamatukogus hakati 1996. a. komplekteerima kompaktplaadidel teatmeteoseid, multimeediapakette jne., moodustati elektrooniliste teavikute kogu märgisega ET.

Aruandeaastal jätkasid ülikooli kateedrid ja laborid varasema deponeeritud kirjanduse tagastamist põhikogusse. Jätkus endise marksismi-leninismi klassikute teostekogu ümbersifreerimine üldfondi suunamiseks. Mittevajalike ja aegunud raamatute kustutamine oli väga intensiivne — aasta jooksul kokku 31 743 eks. (NB! kasutuskogudesse komplekteeriti aga ainult 30 645 eks.). Õppekirjanduse kogust kustutati näit. 17 685 eks., millest 7 265 eks. olid mittevajalikud dubletid, 9 242 — sisult aegunud, 696 — lagunenu, 482 — kadunud.

Käsitajalistest materjalidest korraldati raamatukogu 1994. a. arhiiv (f. 4, nim. 3), A. Uustali (f. 120) ja J. Reineti isikuarhiiv (f. 94), töös olid järgmised isikuarhiivid:

A. Valmet (f. 123), H. Moosberg (f. 85), V. Hiie (f. 92) ja J. Lotman. Uute materjalidega täiendati 12 isiku- ja asutusearhiivi ning manuskriptide kogu.

Jätkus fotokogusse saabuvate ja varem kogutud fotode määramine ja läbitöötamine, koostati TÜ 19. sajandi õppejõudude portreede desideraatide nimestik.

Kunstikogus jätkus baltisaksa joonistuste ja graafika läbitöötamine, koostati 30 teose pass.

Hoidlates jätkus tavapärase töö — kogude ümberpaigutamine vastavalt vajadustele, järjestuse kontroll, lünkade registreerimine järelkomplekteerimiseks, eestikeelsete trükiste arhiiveksemplari märgistamine. Seoses ajalehtede nimetuste ja arvu kasvuga tehti ümberkorraldusi eestikeelsete ajalehtede (ruum 282) ja võõrkeelsete ajalehtede hoidlas (B-1) — nimelt viidi maa-alusesse hoidlasse vanemad eestikeelsed ajalehed (ilm. a-ni 1944), millest on lugejateeninduseks olemas mikrofilm. Ajalehti tõsteti ümber u. 1 780 m.

Hügienistide olulisemateks töödeks olid laekunud isikuarhiivide puhastamine ja desinfitseerimine (J. Auli, V. Masingu, L. Puusepa, H. Kadari, S. Aaslava käsikirjad ja raamatud). Alustati J. Lotmani ja Z. Mintsi väga mahuka isikuarhiivi puhastamist.

Konserveeriti-restaureeriti põhiliselt aasta jooksul järelkomplekteerimise korras hangitud eestikeelseid haruldasi trükiseid ja Eesti vanemaid kaarte.

Temperatuuri ja õhuniiskust mõõdeti raamatukogus 26 punktis 1–2 korda nädalas. Hoidlate ja ka lugemissaalide kliima püsis aasta jooksul üsna stabiilsena. Normist madalam relatiivne õhuniiskus ja kõrgem temperatuur olid jaanuaris ja oktoobri lõpus, kui raamatukoguhoone oli küttetorustiku remondi tõttu kuus päeva kütmata.

VIII. Lugejateenindus

Lugejate arv on viimastel aastatel püsinud stabiilsena. 31. 12. 1996 oli registreeritud 24 300 lugejat, kellest u. 57% olid TÜ õppejõud, magistrandid, doktorandid, teenistujad ja üliõpilased.

Seoses koondamistega lühendati raamatukogu lahtioleku aega, 2. septembrist alates töötasid teeninduspunktid järgmiselt:

Teaduskirjanduse, teatmekirjanduse, õppekirjanduse lugemissaal ja fonoteek	
E–R	8–21
L–P	10–18

Kojulaenutused

E–R	8–20
L	12–18
P	kinni

Hoiuosakond (s. t. kirjanduse välja-
toomine hoidlast)

E–R	8–20
L	12–18
P	kinni

Eestikeelsete ajalehtede lugemissaal

E–R	10–18
L	12–18
P	kinni

KHO lugemissaal

E-R	8-18
L-P	kinni

Arvutiandmebaasid

E-R	8-20
L	12-18
P	kinni

Uudiskirjanduse näitus

E-R	8-21
L-P	12-18

Kataloogikonsultant

E-R	10-20
L	12-18
P	12-16

Oluliselt paranes raamatukogus infoteeninduse tase. Avatud Eesti Fond finantseeris projekti "Multimeedia klass Tartu Ülikooli Raamatukogus". 19. detsembril avati raamatukogu uus andmebaaside ning Eurodokumentatsiooni Keskuse ruum. Seal on lugejate käsutuses 10 Pentium ning kaks 486 PC arvutit. Arvutiprojektor ja ekraan loovad uudsed võimalused õppetöö korraldamiseks. Lugejad saavad teha otsinguid 55 CD-ROM ja 14 arvutite kõvaketastele salvestatud andmebaasis. Raamatukogu töötajate vahendusel on lugejatel praegu juurdepääs STN, Euroopa Liidu, LEXIS/NEXIS, STAT-USA on-line andmebaasidesse. Aasta jooksul töötas andmebaasidega 3 100 lugejat, kes kasutasid erinevaid andmebaase 3 117 korda.

Pidevalt püüti parandada lugemissaalide avariilitele paigutatud kirjanduse valikut (trükiste arv ei suurenenud) — seda eelkõige eitavate vastuste analüüsi ja lugejate päringute alusel. Kokku oli lugemissaalide avariilitel 31. 12. 1996 seisuga 4 281 laudimeetrit trükiseid.

RVL-i tellimusi oli 5 011 (1995. a. — 3 186), ülekoormatuse tõttu tellimuste täitmise aeg pikenes eelmise aasta kahelt nädalalt ühele kuule aruandeaastal. Tellimuste täitmise protsent on aga endiselt kõrge — u. 90, mis vastab (täielikult) rahvusvahelistele normidele. Kõige rohkem on kirjandust tellitud Umeå, Linköpingi, Uppsala ja Lundi Ülikooli Raamatukogust.

Üliõpilased saavad nüüd hea ingliskeelse õpiku kõrval kasutada suuremas valikus ka ülikooli õppejõudude poolt koostatud eestikeelseid õpikuid — siin on teistest edukamad olnud õigus-, majandus- ja arstiteaduskonna õppejõud. Õppekirjanduse lugemissaalidesse jõudsid uued keskkooli-gümnaasiumi õpikud, mille järele on olnud suur nõudlus.

Aasta lõpul võeti vastu otsus fonoteegi lugemissaali moodustamise kohta, mis peaks tunduvalt parandama lugejateenindust selles osas.

KHO varasid kasutas 641 lugejat/uurijat (13 000 laenutust, 2848 külastust), kellest 68% olid TÜ üliõpilased, õppejõud, teadurid. Osakonna materjale on kasutatud mitmesugustel teemadel, näit. J. W. Krause kunstipärand, baltisakslaste eksliibris, sakraalehitus Eestis, ristiusu kirik Eestis läbi aegade, põllutööviisid Eestis, Soome ja Skandinaavia vanad kaardid jne.

Bibliograafia osakondade ning käsikirjade ja haruldaste raamatute osakonna poolt anti 1996. a. lugejatele 5 889 suulist teadist (1995. a. 6 589). Bibliograafiateadistest seostus enamik Tartu Ülikooli ja tema kasvandike temaatikaga. Lugejate küsimuste lahendamisel oli seejuures suureks abiks kartoteek "Tartu Ülikool". Lugejatele anti 10 individuaalkonsultatsiooni kirjanduse nimestike ja bibliograafiate koostamisel. Suuliseid teadiseid antakse raamatukogus lugejatele kokku 16 teeninduspunktis, lisaks olgu nimetatud veel näit. kata-

loogikonsultant, lugemissaalid jne. Kirjalikke teadiseid anti 512, näit. autograafidest, Lääne-Euroopa varastest käsikirjadest ja trükistest, juudi kultuuripärandi saatusest, idamaistest käsikirjadest, Rabivere mõisast ja selle omanikest, Tartu oreliehitajast E. Kesslerist jne. Urijate tellimisel valmistati 2 677 kaadrit mikrofilmi, 251 lk. ksero- ja 100 fotokoopiat, 39 slaidi.

IX. Lugejakoolitus

Ühetunnised raamatukoguõppused esmakursuslastele, mis neljandat aastat olid korraldatud rangelt vabatahtlikkuse alusel, toimusid 02.09–13.09. Esmakursuslastele näidati kevadel valminud videofilmi "Rebane raamatukogus", tutvustati raamatukogu ajalugu, filiaale, kasutamise korda, laenutuseeskirju, katalooge, demonstreeriti elektonkataloogi, õpetati soovisedeli täitmist jne. Lektoritena tegutses 18 raamatukogutöötajat, kes viisid läbi 65 õppust (51 – eesti, 9 – vene, 3 – soome, 1 – inglise ja 1 saksa keeles). Õppustel osales 303 esmakursuslast, s.o. 23,2% üldarvust. Rohkem osales õppustel sotsiaal- ja matemaatika-teaduskonna üliõpilasi, tagasihoidlik oli traditsiooniliselt kehakultuuri- ja füüsika-keemia-teaduskonna üliõpilaste huvi.

Kuna lugejate hulgas kasvab aasta-aastalt keskkooli- ja gümnaasiumiõpilaste arv, korraldati viis õppust spetsiaalselt nendele. Vastavad kirjad saadeti 23 kooli, aktiivsemalt reageeriti üleskutele Tartu Õpetajate Seminaris, Tamme ja H. Treffneri Gümnaasiumis.

Infosakonna töötajad viisid läbi loenguid/õppusi 484-le inimesele 218 tunni ulatuses. 2–4-tunniseid õppusi korraldati mõnikord tervetele kursustele, näit. sotsioloogia, ajakirjanduse, eripedagoogika eriala II kursuse üliõpilastele. Välismajanduse eriala üliõpilastele korraldati kaks 8-tunnist kursust — "Majandusalased arvutiandmebaasid TÜ Raamatukogus. Interneti võimalused majandusinfo leidmiseks" ja "Euroopa Liidu dokumentatsioon. Euroopa Liidu alane informatsioon internetis".

X. Teadustöö

1996. a. oli käsil 6 teemade ringi.

1) Raamatukogu teeninduskorralduse toimivus (juh. K. Miil ja U. Tõnnov).

Teema on raamatukogus aktuaalne teist aastat. Uuring toimus 1995. a. märtsis Balti-Rootsi koostööprojekti raames. Töö esialgsed tulemused on avaldatud Stockholmi Ülikooli Raamatukogu väljaandes "Library management development project. 3rd final report" ja läbi arutatud Stockholmi Ülikooli Raamatukogu ja Baltikumi teadusraamatukogude ühis-seminaril Riias 13.–15. juunil 1995. a.

Põhjalik ülevaade kõigist uuringuga hõlmatud probleemidest anti 21. veebruaril toimunud seminaril "Raamatukogu tegevuse tulemuslikkusest". TÜR-ist esinesid K. Miil, U. Tõnnov, E. Loorits, Ü. Must, M. Ilus, T. Matsulevitš. Osa võttis 82 inimest 12 raamatu-

kogust ja raamatukogunduse õppeasutustest. Raamatukogu oma paljunduses ilmusid seminari ettekannete kokkuvõtted. Esinejad koostasid ettekannete põhjal artiklid 1997. a. ilmuva kogumiku jaoks.

2) Tartu Ülikooli Raamatukogu ajalugu 19.–20. sajandil (juh. H. Tankler).

Teemaga olid seotud H. Tankler, M. Rand, R. Michelson, I. Kukk, E. Jaanson, S. Lembinen, K. Schmidt, K. Pedak, T. Täpsi, L. Dubjeva, J. Latko, K. Tammur, N. Vorobjova, L. Punga, kel valmisid ettekanded või publikatsioonid peamiselt TÜR-i ajalooliste kogude koostisest (vt. lisa XVII–XIX).

1996. a. jätkus saksakeelsena kavandatud artiklikogumiku koostamine TÜR-i kogude kujunemisloost. F. Puksoo päeval peeti neli raamatukogu ajaloole pühendatud ettekannet, millest kolm on juba avaldatud või avaldatakse raamatukogunduslikes väljaannetes. Raamatukogu paljunduses ilmusid 1995. a. 31. augustil toimunud Morgensterni mälestuspäeva "Ammendamatu Morgenstern" ettekannete tekstid. Humanitaarraamatukogu töötajal K. Pedakul valmis H. Tankleri juhendamisel diplomitöö "Tartu Ülikooli Raamatukogu komplekteerimine 1919–1940". F. Puksoo auhindade konkursil tõsteti esile Hain Tankleri uurimus "Privatbibliotheken an der Universität Tartu/Dorpat im 19. Jahrhundert" (Nordost-Archiv, 1995, vihik 1), mis eestikeelsena ilmub käesolevas aastaraamatus. M. Rand ja H. Tankler jätkasid töid TÜR-i ajalooliste kogude ülevaate jaoks käsiraamatule "Handbuch der historischen deutschen Buchbestände" (täiendavad osad, redigeerimine).

3) Tartu Ülikooli ajalugu 19. sajandil ja 20. sajandi I poolel (täitja H. Tankler).

Seoses uurimisteamiga viibis H. Tankler pikemaajalistel komandeeringutel Inglismaal ja Saksamaal, avaldas välismaistes kogumikes kaks teemaga seonduvat artiklit ja kahe konverentsi teesid (viimased koos S. Lembineni ja A. Raaliga) ning esines kahel korral Tartu Ülikooli ajaloolistest teaduskontaktidest.

4) Eesti-, Liivi- ja Kuramaa haritlaskonna kujunemine ja akadeemilised sidemed 17.–18. sajandil (täitja A. Tering).

A. Tering koostas näituse ja kataloogi "Descartes ja tema ideede jõudmine Baltimaile 17. sajandil ja 18. sajandi algul", avaldas 5 artiklit ja pidas 3 ettekannet. Jätkus materjalide kogumine balti üliõpilaste matrikli (1561–1800) koostamiseks. A. Tering töötas selleks pikemalt Riia arhiivides ja raamatukogudes ning Jena Ülikooli arhiivis.

5) Tartu ülikooli trükikoja toodang aastail 1631–1710 (täitjad E. Jaanson, M. Rand).

E. Jaanson jätkas trükibibliograafia ettevalmistamiseks arvutikirjete redigeerimist *de visu*. Wästeräsi Linnaraamatukogust ja Eesti Kirjandusmuuseumist saadi juurde 6 puuduvat koopiat, neist kaks olid seni teadmata.

- 6) **Eesti mõistatused (eesti rahvaluule teadusliku suurpublikatsiooni *Monumenta Estoniae antiquae* IV seeria koostamine)** (juh. prof. A. Krikmann, ühisprojekt TA Eesti Keele Instituudiga).

Raamatukogust osaleb väljaande ettevalmistustöös R. Saukas, kes kontrollis tekstide autentsust mõistatuste kartoteegis (läbi töötatud 41 kartoteegikasti ehk 527 tüüpi, märksõnad 'padi – tedrekuju' ja 'värav –ülbus'). R. Saukas retsenseeris TÜ rahvaluule eriharu üliõpilase P. Voolaiu diplomitööd "Keerdküsimused eesti traditsioonis".

XI. Kirjastustegevus

Raamatukogu kirjastamisel ilmus 9 väljaannet, nendest 3 raamatukogu oma paljunduses nn. kvaasitrükistena, kõik kokku 75 trükipoognat. Tore rahvusvahelise koostöö kogemus oli Läänemeremaade raamatukoguühenduse *Bibliotheca Baltica* sümposiumi saksakeelse materjalikogumiku kokkupanemine, esmakordselt ilmus raamatukogu aasta-raamat. Kaks KHO-s hästi koostatud näitusekataloogi väärikas trükitehnilises teostuses olid väga töömahukad ettevõtmised. Õnnestus publitseerida ka graafikakataloogide sarja järjekordne vihik, mis oli valmis käsikirjana ammu ootamas. Raamatukogu tutvustavaid reklaamtrükiseid publitseeriti 22 nimetust, nendest 17 oma paljunduses. Raamatukogu viimaste aastate väljaanded olid eksponeeritud Eesti Kirjastajate Liidu ühisstendil Frankfurdi raamatumessil 2.–7. oktoobrini. Esakordselt toimusid raamatukogu väljaannete esitlused.

XII. Koostöö Eesti raamatukogudega

Raamatukogu komplekteerijatel olid regulaarsed vahetussuhted kõigi Eesti suuremate raamatukogudega, järjekindel oli infovahetus ERR-i väljaandes "Uued Eesti raamatud" registreeritud trükiste andmete täpsustamiseks.

Pidevalt saadetakse materjali Eesti raamatukogudes koostatavatele koondkataloogidele. Raamatukogunduse uudiskirjanduse koondkataloogile, mille väljundiks on 6 korda aastas ilmuv bibliograafianimestik ja *Pro-cite*'is koostatud andmebaas, saadeti 239 kirjet välismaal ilmunud raamatukogunduslike ajakirjaartiklite kohta. Alates aprillikuust sisestati kirjed andmebaasi "Raamatukogunduse uudiskirjandus" ja edastati Rahvusraamatukokku elektroonilisel teel. ERR-i rahvusbibliograafia osakonnale saadeti 22 kirjet *Estonica*-materjalide kohta, Rahvusraamatukogu poolt väljaantavale perioodika koondkataloogile (endine "Serial") saadeti 500 uue nimetuse kirjed ja eelmise aasta andmebaasi võrreldud väljatrükk. 29. apr. alustati arvutikirjete (raamatud ilm. alates 1992. a.) edastamist ERR-is koostatavale välisraamatute koondkataloogile.

Jätkus eestikeelsete ja Eestis ilmunud võõrkeelsete ajalehtede (ilm. a-ni 1944) mikrofilmimisele saatmine vastavalt lepingule ERR-iga.

Restaureerimisosakonnas stažeerisid S. Kask ETA Raamatukogust ja J. Mill F. R. Kreutzwaldi Memoriaalmuuseumist Võrus.

Ühiste probleemide lahendamiseks on Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu (ERÜ) juurde moodustatud töörühmad, milles osalevad ka TÜ Raamatukogu töötajad:

- 1) **Kogude töörühm** — TÜR-ist Ü. Treikelder. Koordineeriti referaatajakirjade säilitamist Eesti teadusraamatukogudes.
- 2) **Komplekteerimistoimkond** — TÜR-ist Ü. Treikelder, K. Viirsalu. Kohtuti kirjastuste ja Tolliameti esindajatega.
- 3) **Bibliokirje töörühm** — TÜR-ist E. Loorits, R. Somson. Töörühma kokku ei kutsutud.
- 4) **Liigitamise ja märksõnastamise töörühm** — TÜR-ist H. Laanes ja S. Nilbe. Jätkus UDK-tabelite tõlke ja publitseerimise korraldamine, ühtse märksõnastiku probleemide lahendamine.
- 5) **Sundeksempлари seaduse ettevalmistamise töörühm** — TÜR-ist K. Viirsalu.
- 6) **Vanaraamatu töörühm** — TÜR-ist M. Rand, K. Tammur, V. Hiir, K. Kaugver. On püütud koondada ja jagada teavet erinevate kogude kohta kodu- ja välismaal. Korraldati seminar "Vana ja haruldane raamat: kirjeldamine, kasutamine, hoid". Valmistati ette vana raamatu trükikataloogide ja -bibliograafiate koondnimestik (TÜR-ist N. Vorobjova, T. Šahhovskaja).
- 7) **Raamatukogupoliitika töörühm** — TÜR-ist Ü. Must.
- 8) **Hoiutoimkond** — TÜR-ist R. Sonn, K. Laur.
- 9) **Bibliograafiakomisjon** — TÜR-ist M. Kümnik, A. Laumets. Kolmel koosolekul arutati rahvusbibliograafia olukorda nii andmebaaside kui väljaannetena, ajakirjade bibliograafilise andmebaasi ja kaitstud väitekirjade andmebaasi loomist.
- 10) **Terminoloogiatoimkond** — TÜR-ist M. Onga. Kahel koosolekul arutati raamatukogusõnastiku neljanda teemavihiku "Kogud. Komplekteerimine" terminiseletusi ja võõrvasteid.
- 11) **ERÜ raamatukogutöötajate täiendkoolituse toimkond, Kultuuriministeeriumi raamatukoguhoidjate koolitusnõukogu** — TÜR-ist M. Ermel. Arutati teadusraamatukogude töötajate kutsenõudeid, TPÜ infoteaduste osakonna ja Viljandi Kultuurikolledži raamatukogunduse eriala üliõpilaste õppekavasid.
- 12) **Ajakirja "Raamatukogu" toimetuse kolleegium** — TÜR-ist U. Tõnnov.
- 13) **Eesti Hoiuraamatukogu nõukogu** — TÜR-ist K. Jentson.

H. Tankler osaleb "Eesti teadlaste biograafilise leksikoni" toimetuskolleegiumi, "Eesti apteekide ajaloo" kolleegiumi ja TÜ Ajaloomuuseumi nõukogu töös.

XIII. Rahvusvaheline koostöö

Publikatsioonide vahetamine raamatukogude, teadusasutuste, organisatsioonide ja üksikisikutega välismaal on olnud stabiilne — vahetuspartnereid on u. 550. Göttingeni Ülikooli Raamatukogule saadeti pakkumismimekiri vahetusfondi eestikeelsete trükiste kohta (331 nim.). Bibliograafilise info saamiseks on raamatukogu poole pöördutud 137 korral Rootsist, USA-st, Saksamaalt, Suurbritanniast, Norrast, Prantsusmaalt, Soomest, Austraaliast, Araabia Ühendemiraatidest jne.

2. veebruaril kirjutati alla kahele rahvusvahelisele koostöölepingule Osnabrücki Ülikooli ja Olmsi kirjastusega projekti "Die deutschen Personalschriften in den Bibliotheken des Baltikums, Polens und Russlands" raames. 05. 08. külastasid raamatukogu M. Klöcker ja R. Bauklöh Osnabrücki Ülikoolist, et täpsustada lepingutega seotud küsimusi. Projekt näeb ette nimestiku koostamist TÜR-is leiduvast saksa personaalkirjandusest ja nendest mikrofilmide valmistamist. Viimaste alusel koostatakse Saksamaal personaalkirjanduse kataloog, mis avaldatakse nii arvuti- kui trükiversioonis. Eestist osaleb nimetatud projektis ka ETA Raamatukogu.

Koostöös Soome Kodumaiste Keelte Uurimiskeskuse, Ungari TA Keeleteaduse Instituudi ja Hamburgi Ülikooliga (SLV) koostab TÜR andmebaasi URBIS (vt. V,4).

Raamatukogu töötajad on esinenud välismaal ettekannetega, välismaistes väljaannetes on ilmunud uurimusi ja artikleid, teadurid A. Tering ja H. Tankler on olnud pikaajalistel komandeeringutel Saksamaal, Inglismaal ja Lätis, et koguda materjali pooleliolevate uurimisteemade tarbeks.

Toimusid mitme Euroopa suure kirjastuse näitused, kus väljapandu osteti soodushinnaga raamatukogule.

Raamatukogu on järgmiste rahvusvaheliste organisatsioonide liige:

- Euroopa Teadusraamatukogude Ühendus (LIBER),
- Läänemeremaade raamatukogude ühendus *Bibliotheca Baltica*,
- Euroopa Meditsiiniraamatukogude Assotsiatsioon (EAHIL),
- Rahvusvaheline Muusikaraamatukogude Assotsiatsioon (IAML),
- Euroopa Informatsiooni Assotsiatsioon (EIA) ja selle Balti- ja Põhjamaade haru.

Detsembris külastas raamatukogu EAHIL-i esindaja, et tutvuda võimalustega korraldada 1999. a. Eestis rahvusvaheline *workshop*.

XIV. Raamatukogu toimkonnad, kolleegiumid

1) Hoiutoimkond

Koosseis: K. Aints, V. Hiir, M. Ilus, K. Jalas, K. Jentson (esimees), V. Klement, K. Konsa (kuni 18. 08.), M. Rand, V. Selge.

Toimkonna 6 koosolekul arutati 1) kaardikogu hoiustamist, säilitamistingimusi, laenu-
tamist; 2) kogude restaureerimise, konserveerimise ja köitmise probleeme; 3) diskettide,
kompaktplaatide, kassettide jne. hoiustamist ja laenutamist.

2) Kataloogitoimkond

Koosseis: M. Ermel, L. Külv, H. Laanes, E. Loorits (esimees), S. Nilbe, U. Otsus,
R. Somson, L. Trikkant.

Toimkonna 5 koosolekul arutati arvutikataloogimise ja kirje probleeme. Olulisemad
otsused:

- 9. märtsist hakata sisestama arvutisse raamatukokku tulevaid ladina tähestikus
perioodikaväljaandeid alates ilmumisaastast 1990;
- arvutisse sisestada raamatukokku saabuvate geograafiliste kaartide ja nootide kirjed,
olenemata ilmumisajast (v. a. slaavi tähestik); perspektiivis näha ette kaardi- ja noodi-
kogu retrokataloogimine;
- elektrooniliste teavikute hoidmiseks luua omaette kogu sisulis-järjenumbrilise paigu-
tusega; arvutisse sisestada elektrooniliste teavikute kirjed, olenemata ilmumisajast;
- leida võimalusi kaasata tesaruse redigeerimisele ülikooli vastava eriala õppejõude;
- arvestades üleminekut uuele raamatukogusüsteemile INNOPAC, võiks kaartkataloogide
täiendamise lõpetada 1999. a.

3) Bibliograafia- ja infotöö toimkond

Koosseis: V. Kuut (kuni 26. 09.), M. Kümnik, A. Laumets (esimees), M. Meltsas,
L. Teedema.

Toimkonna 4 koosolekul arutati "Eesti rahvusbibliograafia. Artiklid" väljaannetes
kajastatud artiklite valikut ja raamatukogu bibliograafiaosakondade tööga seonduvaid
probleeme.

4) Kaardikogu toimikond

Koosseis: K. Jentson, V. Klement, A. Lentsius (esimees), E. Loorits, M. Rand, L. Teedema.

Toimikond loodi 16. aprillil seoses geograafiliste kaartide komplekteerimise intensiivistumisega üleskerkinud probleemidele lahenduste otsimiseks. Toimus 3 koosolekut, kus arutati kaartide paigutamist, säilitamist, kasutamise korda, kataloogimist, kuulati infot Euroopa kaardikogude hoidjate 10. konverentsist Saksamaal.

5) Kirjastuskolleegium

Koosseis: M. Ermel, S. Issakov, M. Kümnik, P. Olesk (esimees), M. Rand, R. Saukas, L. Tiik (kuni 16. 06.), U. Tõnnov.

Toimus 2 koosolekut, kus arutati 3 käsikirja: A. Teringu koostatud näituse kataloog "Descartes ja tema ideede jõudmine Baltimaile 17. sajandil ja 18. sajandi algul", I. Kuke ja K. Tammuri koostatud näituse kataloog "Dürer ja saksa renessanss", R. Saukase koostatud "Tartu Ülikooli Raamatukogu aastaraamat 1995". Arutluse all olnud väljaanded ilmusid aruandeaasta jooksul.

XV. Töötajate enesetäiendamine

1996. a. tehti ettevalmistusi raamatukogunduse õppetooli (taas)avamiseks Tartu Ülikoolis. Toimus kaks osavõturohket seminari teemal "Raamatuteaduslik ja raamatukogunduslik kõrgharidus", kus arutluse alla oli esitatud 7 õppeaine kavad. Võimalusi raamatukogunduslike ainete õpetamisest ülikoolis tutvustas prorektor prof. T. Seene.

Tallinna Pedagoogikaülikooli infoteaduste osakonna juures kaitses magistritööd K. Konsa "Säilikute seisund Tartu Ülikooli Raamatukogus" (juhendaja prof. M. Lott, oponendid T. Reimo (ETAR), R. Michelson (TÜR)) ja sai magistrikraadi raamatuteaduste erialal.

Magistrantuuris õpivad: TPÜ-s raamatukogundust L. Dubjeva, M. Ermel, S. Nilbe, TÜ-s ajalugu O. Teder, TÜ-s keemiat J. Lehtaru.

Tartu Ülikoolis õpivad E. Org, K. Pai, K. Puusepp eesti filoloogiat, K. Armolik eesti keelt võõrkeelena, A. Didrik semiootikat, K. Pedak ajalugu.

Viljandi Kultuurikolledžis õpivad raamatukogundust L. Brikker, M. Karolin, S. Pärsimägi, P. Zettur, E. Tulmin, H. Vaidla, T. Vähk.

K. Mäe maalistuudios täiendas ennast kolmandat aastat S. Vesi.

19 töötajat osalesid TPÜ infoteaduste osakonna juhataja A. Lepiku 12-tunnisel kursusel "Marketing raamatukogu- ja infotöös" ja said ka vastava tunnistuse.

Märtsist maini korraldati 70 teenindajale ja uuele töötajale 16-tunnine kursus "Teenindajast konsultandiks", eesmärgiga anda uusi ja kinnistada vanu teadmisi raamatukogu kasutamisevõimalustest, inforessurssidest, raamatukoguteenustest. Käsitleti järgmisi teemasid: 1) raamatukogu teeninduskorraldus (K. Miil), 2) raamatukogu komplekteerimine (Ü. Treikelder), raamatukogu kataloogisüsteem, tähestikkataloogid (E. Loorits), perioodika-kataloogid (U. Otsus), märksõna- ja liigikataloogid (H. Laanes), elektronkataloog INGRID (S. Nilbe), teatmekirjanduse kogu, teatmearhiiv (L. Teedema), raamatukogus koostatavad bibliograafiakartoteegid, -väljaanded ja andmebaasid (M. Kümnik), elektroonilised andmebaasid ja internet infotöös (Ü. Must), standardid TÜ Raamatukogus (T. Kind), 1-päevane suhtlustreening (A. Seilenthal).

Osa on võetud teistes raamatukogudes korraldatud enesetäiendamise alastest seminaridest jm. üritustest, näit. TPÜ infoteaduste osakonna poolt korraldatud vana raamatu kursus, seminar "Uut analüütilises kirjes" Tartu linnaraamatukogus, Eesti Muusikakogude Ühenduse ja *Suomen Musiikkikirjastoyhdistys*'e koolitusseminar "Muusikakogude töökorraldus ja põhimõtted".

Aasta jooksul raamatukokku jõudnud raamatukogunduslikku uudiskirjandust tutvustati osakonnajuhatajate koosolekutel, 50 huvipakkuvat artiklit refereeriti kirjalikult.

XVI. Ametiühing

Liikmeid 140.

Büroo koosseis: M. Poljakov (esimees, palgaküsimused), L. Dubjeva (usaldusisik), A. Rämmer (töökaitse), M. Konson (lastetöö), K. Taal ja S. Lillemets (kultuur, puhkused), U. Otsus.

Büroo koosolekuid oli 13.

Põhiprobleemiks oli töö- ja palgatingimuste parandamine.

Lahendatud probleemid, üritused, ettevõtmised:

- toetusstreik kultuuritöötajate palgastreigile,
- palgaga seotud taotlused esitati Haridusministeeriumile, Kultuuriministeeriumile, TALO-le, ERÜ-le, Tartu Ülikoolile,
- sidemete loomine Soome Ametiühingute Keskliiduga,
- töötajate töökaitsealane anketeerimine, vastava ülevaatus läbiviimine ja ülevaatusakti koostamine. Raamatukogus on tõsised probleemid töökeskkonnaga — valgustus, ventilaatsioon, põrandad, arvutid,
- laste mängu- ja lauluring, naisvõimlemisrühm,
- raamatukogu aastapäeva tähistamine, kooliealiste laste kevadpidu, jõulupidu,
- ekskursioon Paldiskisse.

L I S A D

I. Kogud (ISO 2789 järgi)

	01.01.1996	Komplek- teerimine	Kustutamine	31.12.1996
Raamatud	2 669 099	30 645	31 753	2 667 991
Jadaväljaanded	573 933	9 535	817	582 651
s.h. ajakirjad	162 405	3 582	169	165 818
ajalehed	3 425	491	–	3 916
jätkväljaanded	408 103	5 462	648	412 917
Kaardiväljaanded	2 580	541	–	3 121
Noodiväljaanded	3 151	43	–	3 194
Graafikateavikud	32 230	197	1	32 426
s.h. kunstikogu	14 307	2	–	14 309
fotokogu	17 923	195	–	18 117
Käsikirjad	27 887	455	–	28 342
Pisitrükised jm.	56 711	–	–	56 711
Audiaalteavikud	11 152	1410	1	12 562
Elektroonilised teavikud	4 294	1 135	24	5 405
s.h. kompaktplaadid	814	162	24	952
disketid	3 480	973	–	4 453
Mikrovormid	10 425	–	–	10 425
s.h. mikrokaardid	7 310	–	–	7 310
mikrofilmid	3 115	–	–	3 115
	3 391 462	43 961	32 595	3 402 828
Varukogu	285 211	3 628	51	288 788
Vahetuskogu	25 741	4 246	2 163	27 824
Kokku:	3 702 414 (ehk 62 160 laudimeetrit)	51 835	34 809	3 719 440 (ehk 62 709 laudimeetrit)

II. Kogud (eksemplaride arvestuses)

	01.01.1996	Komplek- teerimine	Kustuta- mine	31.12.1996
Kasutuskogud				
Raamatud	2 446 624	30 645	31 753	2 445 516
Jadaväljaanded (eks.)	2 071 931	33 187	2 338	2 102 780
s.h. ajalehed (ak.)	3 425	491	–	3 916
Kaardiväljaanded	2 580	541	–	3 121
Noodiväljaanded	3 151	43	–	3 194
Erilaadid (käsikirjad jne.)	43 589	23	–	43 612
Auvised	11 152	1410	–	12 562
Elektroonilised teavikud	–	2	–	2
Pisitrükised	56 711	–	–	56 711
Kokku:	4 635 738	65 851	34 091	4 667 498
selest:				
õppekogu	398 389	7 190	24 305	381 274
erialakogud	126 015	2 918	2 219	126 714
väitekirjad	500 067	1 602	38	501 631
mikrovormid:				
a) mikrokaardid	66 356	–	–	66 356
b) mikrofilmid	8 710	–	–	8 710
Vahetuskogu	25 741	4 246	2 163	27 824
Reserv-vahetuskogu	285 211	3 628	51	288 788
Kateedrite kogud	225 194	–	807	224 387
Kokku:	5 171 884	73 725	37 112	5 208 497

III. Komplekteerimine 1992.–1996. a. (eksemplaride arvestuses)

	1992	1993	1994	1995	1996
Kasutuskogud					
Raamatud	49 564	35 300	31 756	31 656	30 645
Jadaväljaanded (eks.)	149 439	122 072	31 419	34 281	33 187
s.h. ajalehed (ak.)	144	730	202	580	491
Kaardiväljaanded	23	67	36	70	541
Noodiväljaanded	–	82	56	35	43
Erilaadid (käsikirjad jne.)	1 477	1 513	1 351	–	23
Auvised	176	350	773	906	1 410
Elektroonilised teavikud	–	–	–	–	2
Pisitrükised	349	–	467	–	–
Kokku:	201 172	160 412	65 858	66 948	65 851
selest					
õppekogu	7 478	5 772	7 775	6 683	7 190
erialakogud	5 006	6 122	5 215	2 360	2 918
väitekirjad	3 212	1 337	3 733	2 066	1 602
mikrovormid					
a) mikrokaardid	734	1 028	674	363	–
b) mikrofilmid	–	–	149	–	–
Vahetuskogu	6 093	3 442	3 806	4 848	4 246
Reserv-vahetuskogu	7 415	11 610	5 436	3 244	3 628
Kateedrite kogud	–	–	–	–	–
Kokku:	214 680	175 464	75 100	75 040	73 725

IV. Komplekteerimisallikad 1996. a.

Teavikud	Ostud	Vahetus	Annetus	Sundeks.	Muu	Kokku
Raamatud	14 825	1 100	6 949	3 810	3 961	30 645
Jadaväljaanded kokku	4 109	2 616	1 385	940	485	9 535
Kaardiväljaanded	364	—	47	87	43	541
Noodiväljaanded	7	1	—	34	1	43
Graafikateavikud	65	—	132	—	—	197
Käsitrad	—	—	455	—	—	455
Pisitrukised jm.	—	—	—	—	—	—
Audiaalavikud	1 373	—	37	—	—	1 410
Elektroonilised avikud	34	—	1 101	—	—	1 135
Mikrovormid	—	—	—	—	—	—
Kokku:	20 777	3 717	10 106	4 871	4 490	43 961

V. Komplekteerimine (arvandmeid)

Raamatud, nim.	13 524
Eestikeelsed raamatud, nim.	3 146
Perioodikaväljaandeid kokku, nim.	6 725
Ajakirjad, nim.	3 067
Ajalehed, nim.	385
Jätkväljaanded, nim.	3 273
Uued perioodikaväljaanded, nim.	713
Eestis ilmunud perioodikaväljaanded, nim.	936
Eestikeelsed ajalehed, nim.	305
s.h. päeva- ja nädalalehed	69
väikelehed (harvem kui kord nädalas)	231
väliseesti ajalehed	5

Vanema kirjanduse järelkomplekteerimine, eks.	5 257
s.h. reservkogust	33
arvele võtmata kirjandusest	231
TÜ õppetoolidest ja erialakogudest	1 082
annetused	1 133
ostud	2 778
CD	1 222
eesti muusika	117
etniline muusika	214
keskaeg, renessanss	178
klassikaline muusika	206
tänapäeva muusika	130
ooper, muusikal	46
pop-, rock- ja džässmuusika	331
Heliplaadid	204
Helikassetid	134
Raamatute keskmine eksemplaarsus	2,3
Eesti raamatu keskmine eksemplaarsus	4,6
Trükise keskmine hind, kr.	110,80

VI. Raamatuostusummade kasutamine 1994.–1996. a.

	1994	1995	1996
Kokku (tuh. kr.)	3 400,0	9 000,0	10 857,0
Eestis ilmuv perioodika	100,0	143,67	183,8
välisperioodika	2 460,42	6 660,0	7 331,8
s.h. vene teadusperioodika	153,13	205,51	173,3
ostud raamatukauplustelt	600,0	2 163,6	2 217,3
ostud TÜ kirjastuselt	64,31	92,75	133,7
järelkomplekteerimine oksjonitelt, antikvariaatidest, eraisikutelt		81,64	184,0
elektroonilised teavikud			571,0
helisalvestised		88,45	235,4

VII. Arvutiandmebaasid (31. 12. 1996)

1. **CDMARC BIBLIOGRAPHIC**
USA Kongressi Raamatukogu kataloog, uued andmed saabuvad jooksvalt.
2. **Fennica**
Soome rahvusbibliograafia 1967. aastast alates, uued andmed saabuvad jooksvalt.
3. **Russian Books in Print PLUS 1994**
Bibliograafiline informatsioon raamatute kohta, mis on ilmunud endises NSVLiidus ja Venemaal ajavahemikus 1989. aasta oktoobrist kuni 1993. aasta märtsini. Andmed raamatute kohta, mis on võetud kirjastusplaani aastani 1997.
4. **VLB Aktuell 1991**
Saksamaa raamatukaubanduse kataloog.
5. **Current Contents on Diskette with Abstracts**
 - **Clinical Medicine**
 - **Life Sciences**
 - **Agriculture, Biology & Environmental Sciences**
 - **Engineering, Computing & Technology**
 - **Physical, Chemical & Earth Sciences**
 - **Social & Behavioral Sciences**Uued andmed saabuvad iga nädal.
6. **Medline Professional 1989–1996**
Uued andmed saabuvad jooksvalt.
7. **Health Planning and Administration 1982–aug.1991**
8. **Nursing and Allied Health 1983–sept.1991**
9. **Biological Abstracts 1994–1996**
10. **Life Science Collection 1989–1991**
11. **GEOBASE (Geo Abstracts Database) 1990–1996 ***
Geograafia, ökoloogia, maateadus, okeanograafia, geoloogia.
12. **INSPEC 1993–1996**
Füüsika, elektroonika, arvutiteadus, infotehnoloogia.
13. **International Nuclear Information System 1976–1996 ***
14. **CD-React (InfoChem Reaction Database) ***
Andmed pärinevad 1000-st rahvusvahelisest ajakirjast ja patentidest ajavahemikul 1975–1988. Andmebaasi on koostanud ZIC (Berliin) ja VINITI (Moskva).
15. **Chemical Abstracts on CD 1996 ***
16. **Computer Select 1992–1995**
Arvutid, riistvara, tarkvara.

17. **Helecon 1980–1996**
Euroopa majandus.
18. **Helecon Enterprise 1996, vol. 2 ***
Andmed 1995. rahandusaasta kohta Soome juhtivates ettevõtetes, börsiinfo.
19. **The Wall Street Journal Europe. Business Quick FACTS ***
20. **ABI/INFORM Global 1990–1993**
Turundus, juhtimine, majandus.
21. **ABI/INFORM Accounting and Tax 1990–1994**
22. **ABI/INFORM Reasearch edition 1989–1995**
23. **European Parliament Profiles (updated 11.10.1995) ***
Euroopa Parlamendi teatmik.
24. **EUROCAT 1996**
Andmeid neljast Euroopa Liidu andmebaasist: *Catel, Celex, SCAD ja Abel*.
25. **JUSTIS CELEX CD-ROM 1996 ***
Euroopa Liidu õiguslane täistekstidega varustatud andmebaas.
26. **CIJE on Disc. Current Index to Journals in Education, ERIC Thesaurus, ERIC Digests 1969–1995**
Referaatidega varustatud informatsioon umbes 750-s pedagoogika-alases ajakirjas ja jätkväljaandes ilmunud artiklite kohta.
27. **International ERIC. DIALOG OnDisc 1976–1996 ***
Kolm rahvusvahelist haridusalast andmebaasi: *Australian Education Index (AEI), British Education Index (BEI), Canadian Education Index (CEI)*.
28. **ERIC 1982–1996. Current Index to Journals in Education (CIJE), Resources in Education (RIE) (Silverplatter) ***
29. **PSYNDEXplus with TestFinder (Literature & Audiovisual Media; Tests) 1977–1996 ***
Saksamaal, Šveitsis ja Austrias välja antud saksakeelse psühholoogiaalase kirjanduse referaadid.
30. **Distance Education Database 1996**
31. **ASSIA PLUS- Applied Social Science Index and Abstracts 1987–1996**
Uued andmed saabuvad jooksvalt.
32. **Aadu Must. Eesti ajalooline onomastika: Perekonna nimed 19. sajandil.**
33. **MAJPOL95, MAJPOL96**
Rahvusraamatukogus koostatud bibliograafiline andmebaas Eesti perioodikas avaldatud majandus- ja poliitika-alastest artiklitest.
34. **ÕIGUS95, ÕIGUS96**
Rahvusraamatukogus koostatud bibliograafiline andmebaas Eesti perioodikas avaldatud õiguslastest artiklitest.

35. **VARIA96 ***
Rahvusraamatukogus koostatud bibliograafiline andmebaas (ajalugu, sport, religioon, arstiteadus, arvutid jm.).
36. **LITTERA ***
Rahvusraamatukogus koostatud bibliograafiline andmebaas ilukirjandusest ja kirjandusteadusest Eesti perioodikas.
37. **EMOR (Sotsioloogilised küsitlused. Turu-uuringud. Pereuuringud) ***
Rahvusraamatukogus koostatud bibliograafiline andmebaas Eesti perioodikas avaldatud vastavasisulistest artiklitest.
38. **Periodical Abstract Research (PROQUEST) 1986–1996 ***
Sotsiaal- ja humanitaarteadusliku suunitlusega interdistsiplinaarne andmebaas sisaldab 350 ajakirja täistekstid, uued andmed saabuvad jooksvalt.
39. **SOPHIA. European Databases in the Humanities ***
 - *Philis*, Philosophisches Institut, Düsseldorf
 - *Österreichische Historische Bibliographie*
 - *Sophia*, Helsinki
 - *ATLA*, American Theological Library, Evanston, Illinois
 - *Ungarische Bibliographie für Volkskunde*, Volkskundliches Museum
 - *Internationale Bibliographie zur Deutschen Klassik*, Stiftung Weimarer Klassik
 - *Referatedienst zur Literaturwissenschaft*, Universität Berlin
 - *Blaise*, British Library, Boston Spa
 - *Sucoline*, South Jutland University Centre, Esbjerg, Danmark
 - *East European and Soviet Studies*, University of London
 - *Semiosis*, University of Vaasa, Finland
40. **WILSONDISC. Reader's Guide Abstracts 1983–1992**
41. **WILSONDISC. MLA International Bibliography 1981–1994**
Kirjandusteadus, keeleteadus, lingvistika, folkloor, televisioon ja film.
42. **CD-LIBRIS 1980–1994**
Väliskirjandus Rootsi raamatukogudes.
43. **The Asian Classics**
Täistekstandmebaas, 25 000 lk. Idamaade kirjandusklassikat.
44. **Library of the Future**
950 ajaloolist, kultuurialast, kirjanduslikku täisteksti.
45. **Nordic Statistics on CD-ROM 1993**
Põhjamaade (Taani, Soome, Islandi, Norra, Rootsi) statistika. Andmed ettevõtete, rahvastiku, töö- ja rahaturu, arenguabi andmise, turismi, kultuurielu kohta aastatel 1982–1992.
46. **Suomi CD 1992**
Statistilisi andmeid Soome kohta.
47. **New Information Technology: Conference Proceedings 1991**

48. *Drugs and Crime CD-ROM Library 1990*
49. *County and City Data Book 1988*
USA statistika.
50. *CONSULT. Scientific American. Medicine 1990*
51. *A. Rahi. 1949. a. küüditamine. Eesti. Tartu linn ja maakond*

* Saabunud 1996. a.

VIII. Raamatukogu teatmestu täiendamine

Uute väljaannete kataloogimine

raamatud, nim.	13 337
perioodika, nr.	35 058
uued ajakirjad, nim.	750
uued ajalehed, nim.	14
uued jätkväljaanded, nim.	342
noodid, nim.	23
helisalvestised, nim.	1 427

Enne 1945. a. ilm. väljaannete kataloogimine

raamatud, nim.	10 197
perioodika, nr.	15 985

Liigitamine

raamatud, nim.	16 670
ajakirjad ja jätkväljaanded, nim.	4 400
noodid, nim.	23
helisalvestised, nim.	1 427

Märksõnastamine, nim. 22 224

Bibliografeerimine, nim. 14853

bibliograafilise materjali märksõnastamine, nim. 9 645

anoteerimine, nim. 1 938

Rariteetide teaduslik kirjeldamine

trükised, nim.	714
käsitirjad, s.	1 309
kunstiteosed, nim.	30
fotod, s.	245

IX. Perioodika kataloogimine 1993.–1996. a.

	1993	1994	1995	1996
Kataloogimine				
uued nimetused	1 442	1 378	1 179	1 106
– ajakirjad	829	714	515	750
– jätkväljaanded	613	664	633	342
– ajalehed			31	12
eksemplarid (nr.)	44 331	39 138	35 850	35 058
– ajakirjad	37 995	31 402	25 583	29 845
– jätkväljaanded	6 336	6 915	7 004	5 205
– ajalehed (ak.)			78	8
			+ 5 073 nr.	
– enne 1945. a. perioodikat			3 263	2 224
Rekataloogimine (nr.)	4 143	315	1 048	300
				+ 26 nim.
Individuaalkirjete koostamine	1 815	3 105	3 382	2 715

X. Bibliografeerimine

Kartoteek	Bibliografeeritud aasta jooksul (nim.)	Kartoteegi seis 31.12.1996 (kaarti)
Tartu Ülikool	8 037	357 221
Teaduste ajalugu Eestis	45	3 615
Eesti ajalugu (1918–1944)	3 490	15 234
“Dörptsche Zeitung”	–	1 495
Kokku:	538	3980

XI. Raamatukogus loodud andmebaasid (31.12.1996)

Jrk.	Osakond	Andmebaasi nimi	Kirjete arv
1.	Komplekteerimine	Raamatute inventeerimine	55 483
2.	Komplekteerimine	Komplekteerimisrahade arvestus	685
3.	Komplekteerimine	Tellimine (raamatukogule tellitud välis- periodika)	2 339
4.	Komplekteerimine	Välis-Eesti (raamatukokku saabunud väliseesti kirjanduse tööandmebaas)	2 627
5.	Komplekteerimine	Vahetuspunktid	596
6.	Komplekteerimine	Eesti raamat	4 091
7.	Komplekteerimine	Eesti periodika	732
8.	Kataloogimine	Elektronkataloog INGRID (raamatud)	25 514
9.	Kataloogimine	INGRID-i märksõnastik	11 197
10.	Periodika	Arvutikataloog INGRID (periodika)	3 697
11.	Teadusbibliograafia	URBIS (1988–1992)	1 635
12.	Teadusbibliograafia	URBED (1993 →)	100
13.	Teadusbibliograafia	TRÜ. 1987. a. ilmunud tööde bibliograafia	1 526
14.	Teadusbibliograafia	TÜ. 1990. a. ilmunud tööde bibliograafia	1 366
15.	Teadusbibliograafia	TÜ. 1992. a. ilmunud tööde bibliograafia	2 321
16.	Teadusbibliograafia	Eesti ajaloo bibliograafia 1918–1944	9 951
17.	Infoosakond	Väliseesti kirjandus ja kirjandusteadus	800
18.	Infoosakond	Eesti teadus CCOD-es kajastatud välja- annetes	983
19.	Infoosakond	Teadusartiklid EL-i kohta (TÜR-is, ERR-is leiduvates välisajakirjades)	240
20.	Infoosakond	Arvutiandmebaasid Eesti raamatukogudes	160
21.	Teadusosakond	Raamatukogunduse uudiskirjandus	239
22.	Õppekirjandus	Uudisõppekirjandus	2 464
23.	Fonoteek	Rahvamuusika heliplaadid	360
24.	KHO	TÜ trükikoja toodang 1631–1710	1 380
25.	KHO	Lääne-Euroopa vanagraafika TÜR-is	1 200
Kokku:			942

XII. Lugejateenindus (arvandmeid)

Lugejate arv	24 300
Külastuste arv	795 600
Laenutused, eks.	1 194 190
lugemissaali	920 160
koju	274 030
Kirjalikud teadised, arv	600
teema-	67
bibliograafia-	305
fakti-	75
leidumus-	146
metoodika-	7
RVL abonementraamatukogud, arv	58
Eestis	26
välismaal	32
RVL-ga saadetud kirjandus	
tellimused Eestist	326
tellimused välismaalt	82
tellimused edast. teistele rmtk-dele Eestis	15
tellimused edast. teistele rmtk-dele välismaal	5
tagasi saadetud tellimused (Eestist)	145
tagasi saadetud tellimused (välismaalt)	14
Eestisse saadetud originaalid	116
välismaale saadetud originaalid	25
Eestisse saadetud koopiad	44
välismaale saadetud koopiad	35
RVL-ga saadud kirjandus	
tellitud Eesti raamatukogudelt	125
tellitud välismaa raamatukogudelt	4 886
Eestist saadud originaalid	63
välismaalt saadud originaalid	402
Eestist saadud koopiad	52
välismaalt saadud koopiad	3 753
Bibliograafianimestike koostamine, arv	117
bibliokirjed, arv	4 516
Otsingud andmebaasides	
kasutajate arv	3 100
arvuti kasutamise aeg, tund	6 200

XIII. Laenutused (raamatukogutöötaja vahendusel)

	Lugemissaali	Koju	Kokku
Teaduskirjanduse kojulaenus	–	156 500	156 500
Teaduskirjanduse lugemissaalid	695 800	–	695 800
Õppekirjanduse osakond	116 500	63 600	180 100
Fonoteek	21 320	2 220	23 540
Teatmebibliograafia osakond	450	–	450
KHO	13 340	–	13 340
Humanitaarraamatukogu	35 000	24 000	59 000
Füüsikaraamatukogu	8 250	3 110	11 360
Keemjaraamatukogu	7 500	3 600	11 100
Majandusraamatukogu	22 000	21 000	43 000
Kokku:	1625	274 030	1387

XIV. Restaureerimine ja konserveerimine (arvandmeid)

Trükiste hügieeniline töötlemine	
tolmu eemald. koos kuivdesinf., eks.	65 215
hallitusnakkusega trükiste desinf., eks.	21 870
trükiste, käsikirjade jne. leht-leheline desinf., leht	7 603
Pärgamentkõidete puhast. ja pehmendamine, eks.	2
Trükiste köitmine, eks.	2 690
Mappide, karpide, ümbriste valmistamine, eks.	1 397
Paspartuude valmistamine, eks.	319
Konserveerimine/ restaureerimine	
käsikirjad, leht	617
trükised, leht	12 152
raamatugraafika, leht	17
originaalgraafika, leht	332
koloreeritud kaardid ja joonistused, leht	28

geograafilised kaardid, atlased jne.	331
fotod, eks.	25
poolnahkköited, eks.	104
täisnahkköited, eks.	25
pärgamentköited, eks.	7
Konserveerimine	
köited, eks.	497

XV. Raamatu ja raamatukogu varade tutvustamine (arvandmeid)

Uudiskirjanduse näitused, arv	92
eksponaadid, arv	18 487
Teema- ja tähtpäevanäitused, arv	70
eksponaatide arv	4 538
Kunstinäitused, arv	21
Lugejaüritused, arv	42
osavõtjad, arv	2 805
Ekskursioonid raamatukogus, grupp	70
osavõtjad, arv	955
Raamatukoguõppused, tund	73

XVI. Näitused

1) Tähtpäevanäitused

1. Paul Alvre 75
2. Carl Claus 200
3. Viiu Klement 60
4. Voldemar Miller 85
5. "Eurooplane Tuglas" (F. Tuglas 110)
6. Felix Johannes Oinas 85
7. *Dr. med.* Ilo Käbin 75
8. Richard Tiitso 110 — Eesti Geodeesia Ühing 1926–1996
9. Rein Sepp 1921–1995
10. Henryk Sienkiewicz 150

11. Aleksander Paldrok 125
12. Ain Kaalep 70
13. Ain Kalmus 90
14. Eduard Vääri 70
15. Prof. Sulev Vahtre 70
16. Tullio Ilomets 75
17. Kyra Robert 80
18. Francis Scott Key Fitzgerald 100
19. Richard Kleis 100
20. Prof. Els Oksaar 70
21. Debora Vaarandi 80
22. Paula Palmeos 85
23. "Linda Viiding ja liivlased 1931–1996" (L. Viiding 90)
24. Betti Alver 90
25. Prof. Ülo Lepik 75
26. Eeva Niinivaara 95
27. Ilmar Laaban 75

2) Temaatilised näitused

1. Kirjastuse "Springer" teaduskirjandus
2. Innovaatika '96
3. Kaasaegset saksa ilukirjandust
4. Jesuiidid Liivimaal 16., 17. sajandi käänul
5. TÜ Kirjastuse 1995. a. ja 1996. a. alguse trükised
6. AS Allecto õigusteaduse ja tehnikaalane kirjandus
7. Richard Wagner Eesti laval
8. 35 Euroopa kirjastust ülikooli raamatukogus
9. Ristiusu kirik Eestis läbi aegade
10. Ungarlased maahõive ajal
11. Lõunaestikeelne kirjasõna läbi sajandite
12. Kirjastus "John Willy & Sons LDT" ülikooli raamatukogus
13. Eestimaa Põhjasõjas (275. a. Uusikaupunki rahust)
14. Kirjastuses "Otava" 1993–1996 ilmunud teatmeteosed
15. AABS — Balti Uuringute Edendamise Ühing
16. "Siberi lapsed"

3) Kunstinäitused

1. Raamatukokku saabunud jõulu- ja uusaastatervitused
2. Ilmar Jõudvaldi fotod "Kodu kaljudel"
3. Madis Mats Kuninga, Priit Pajosi, Helmi Räime ja Kaarel Vulla (TÜ maaliosakonna tudengid) maalid ja joonistused
4. Imme Viidalepa graafika "Lilled ja Tartu vaated"
5. Heli Šestakova portreed ja maastikumaalid

6. Mari Nõmmela akvarellid "Selle suve pildid"
7. Silja Salmistu maalid
8. Konrad Mäe maalistuudio kevadnäitus
9. Kalli Kalde õlimaalid
10. Lüüdia Vallimäe-Margi kavandid Tartu Lasteteatri etendusele "Fii-Foo-Fum!"
11. Allan Tõnissoo graafika
12. Saksa noorte kunstnike Arno Neufeldi, Angelika Elseni, Barbara Reimersi, Manfred Harderi, Joachim Rohfleischi tööd
13. Siim Kärneri maalid
14. Valik 1996. a. noorte loodusfoto konkursil osalenute töid
15. Tartu 14. Keskkooli kunstiklasside õpilaste tööd
16. Eve Valperi maalid
17. Nahkehistööde näitus "Elul on hingemaa"
18. Jüri Šestakovi "Teatriportreed"
19. Tartu Kultuuriülikooli üliõpilaste kirjakunstitööd

4) Näitused raamatumuuseumis

1. Descartes ja tema ideede jõudmine Baltimaale 17. sajandil ja 18. sajandi algul
2. Dürer ja saksa renessanss*
3. Geograafiline kaart restaureerimisprotsessis
4. Kümme tuhat lehte (Jaapani ajalugu ja kultuur ülikooli raamatukogu vana kirjanduse kogude põhjal)

5) Mujal korraldatud näitused

1. TÜ Raamatukogu — Läänemeremaade raamatukoguühenduse *Bibliotheca Baltica* konverentsil Riias

XVII. Väljaanded

1) Teadustööd, bibliograafiad, kataloogid

1. Ammendamatu Morgenstern: [Prof. K. Morgensterni 225. sünniaastapäeva tähistamise ettekandepäeva ettekanded, 31. aug. 1995.] Tartu, 1996. 34 lk. — Paljundatud TÜR-is, 55 eks.
2. *Bibliotheca Baltica*: 2. Symposium vom 11. bis 15. Mai 1994 in der Universitätsbibliothek Tartu / Hrsg. von M. Ermel und R. Schweitzer. Tartu, 1996. 132 S.

* Uue ettevõtmisena raamatukogus koostati "Dürerist ja saksa renessansist" ka stendinäitus, mida 1996. a. eksponeeriti oma majas.

3. Descartes ja tema ideede jõudmine Baltimaile 17. sajandil ja 18. sajandi algul: René Descartes'i 400. sünniaastapäevale pühendatud näitus Tartu Ülikooli Raamatukogus, aprill – juuni 1996 = Descartes und der Eingang seiner Ideen in die schwedischen Ostseeprovinzen Estland und Livland im 17. und frühen 18. Jahrhundert: Ausstellung aus Anlaß des 400. Jubiläums von René Descartes in der Universitätsbibliothek Tartu von April bis Juni 1996 / Näitus ja kataloog A. Tering. Tartu, 1996. 142 lk.: ill.
4. Dürer ja saksa renessanss: Näitus Tartu Ülikooli Raamatukogus, juuni – september 1996 = Dürer und die deutsche Renaissance: Ausstellung in der Universitätsbibliothek Tartu, Juni – September 1996 / Näitus ja kataloog I. Kukk, K. Tammur. Tartu, 1996. 76 lk.: ill.
5. Friedrich Puksoo päev 23. jaanuaril 1996. a.: Ettekannete kokkuvõtted. Tartu, 1996. 13 lk. — Paljundatud TÜR-is, 60 eks.
6. Prantsuse 18. sajandi 2. poole ja austria, šveitsi, flaami ning hollandi 18. sajandi graafika Tartu Ülikooli Raamatukogus = Les gravures françaises de la 2-ème moitié du XVIII s. et les gravures autrichiennes, suisses, flamandes et hollandaises du XVIII s. : Kataloog / Koost. I. Kukk. Tartu, 1996. 112 lk.: ill.
7. Seminar "Raamatukogu tegevuse tulemuslikkusest" 21. veebruaril 1996. a.: Ettekannete kokkuvõtted. Tartu, 1996. 35 lk. — Paljundatud TÜR-is, 100 eks.
8. Tartu Riiklik Ülikool: 1988. a. ilmunud tööde bibliograafia = Tartu State University: Bibliography of publications in 1988 = Тартуский государственный университет: Библиография трудов за 1988 г. / Koost. S. Tammoja. Tartu, 1995. 1.–2. kd. 544 lk. — Tegelikult ilm. 1996. a.
9. Tartu Ülikooli Raamatukogu aastaraamat 1995 / Koost. R. Saukas. Tartu, 1996. 112 lk.

2) Reklaamväljaanded

1. Andmebaasid Tartu Ülikooli Raamatukogus: [Reklaamvoldik, 6 korda aastas / Koost. M. Meltsas. Tartu, 1996.] — Paljundatud TÜR-is, à 20 eks.
2. Arvutiandmebaasid Eesti raamatukogudes: [Reklaamvoldik / Koost. Ü. Must. Tartu, 1996.] — Paljundatud TÜR-is, 25 eks.
3. Bioloogia- ja meditsiinalased arvutiandmebaasid Tartu Ülikooli Raamatukogus: [Reklaamvoldik / Koost. S. Prank. Tartu, 1996.] — Paljundatud TÜR-is, 50 eks.
4. INGRID. Tartu University Library online catalogue May 1996: [Reklaamvoldik / Koost. E. Loooris. Tartu, 1996.] — Paljundatud TÜR-is.
5. Kümme tuhat lehte (Manyoshu): Jaapani-alane kirjandus Tartu Ülikooli Raamatukogus 1583– ca. 1918: [Näituse voldik / Koost. E. Toom. Tartu, 1996.] — Paljundatud TÜR-is.
6. Majandusalased arvutiandmebaasid Tartu Ülikooli Raamatukogus: [Reklaamvoldik / Koost. R. Tammeorg. Tartu, 1996.] — Paljundatud TÜR-is, 50 eks.

7. Reaalalade arvutiandmebaasid Tartu Ülikooli Raamatukogus: [Reklaamvoldik / Koost. A. Saari. Tartu, 1996.] — Paljundatud TÜR-is, 100 eks.
8. Tartu University Library: [Reklaamvoldik. Tartu, 1996.] — Trükitud Tõravere Trükikojas, 1000 eks.
9. Tartu Ülikool bibliograafias: [Teadusbibliograafia osakonna reklaamleht. Tartu, 1996.] — Paljundatud TÜR-is.
10. Tartu Ülikool bibliograafias: Personaalnimestikke: [Teadusbibliograafia osakonna reklaamleht. Tartu, 1996.] — Paljundatud TÜR-is.
11. Tartu Ülikool bibliograafias: Väitekirjad: [Teadusbibliograafia osakonna reklaamleht. Tartu, 1996.] — Paljundatud TÜR-is.
12. Tartu Ülikooli Raamatukogu: [Reklaamvoldik. Tartu, 1996.] — Trükitud Tõravere Trükikojas, 1000 eks.
13. Tartu Ülikooli Raamatukogu bibliograafilisi andmestikke: [Teadusbibliograafia osakonna reklaamleht. Tartu, 1996.] — Paljundatud TÜR-is.
14. Tartu Ülikooli Raamatukogu elektronkataloog INGRID septembris 1996: [Reklaamvoldik / Koost. E. Loorits. Tartu, 1996.] — Paljundatud TÜK-i trükikojas, 1000 eks.
15. Tartu Ülikooli Raamatukogu: Humanitaarraamatukogu: [Reklaamvoldik / Koost. S. Madisson. Tartu, 1996.] — Trükitud Tõravere Trükikojas, 2000 eks.
16. Tartu Ülikooli Raamatukogu: Info- ja eurodokumentatsiooni osakond: [Reklaamvoldik / Koost. Ü. Must. Tartu, 1996.] — Paljundatud TÜR-is, 65 eks.
17. Tartu Ülikooli Raamatukogu infoosakond ja eurodokumentatsioonikeskus: [Reklaamvoldik / Koost. Ü. Must. Tartu, 1996.] — Paljundatud TÜR-is, 50 eks.
18. Tartu Ülikooli Raamatukogu väljaanded = Publications of Tartu University Library 1991–1996: [Reklaamvoldik / Koost. R. Saukas. Tartu, 1996.] — Paljundatud TÜK-i trükikojas, 300 eks.
19. Tartu Ülikooli Raamatukogu: Õppekirjanduse osakond: [Reklaamvoldik / Koost. M. Vanamb. Tartu, 1996.] — Paljundatud TÜR-is.
20. Teaduskirjanduse kojulaenus: [Reklaamleht. Tartu, 1996.] — Paljundatud TÜR-is.
21. Teie küsite — meie vastame!: [Teatme- ja teadusbibliograafia osakonna reklaamleht. Tartu, 1996.] — Paljundatud TÜR-is.
22. Библиографические базы данных библиотеки Тартуского университета: [Teadusbibliograafia osakonna reklaamleht. Tartu, 1996.] — Paljundatud TÜR-is.

*

“Rebane” raamatukogus: [Õppe- ja reklaamiotstarbeline värviline videofilm TÜR-ist / Idee ja teostus I. Smuškina, K. Miil, P. Vesik. 12 min.]

XVIII. Töötajate artiklid, bibliograafianimestikud, sõnumid

1. **Bernotas, A.** Sirvides Karl Morgensterni kirjavahetust // Ammendamatu Morgenstern: [Prof. K. Morgensterni 225. sünniaastapäeva tähistamise ettekandepäeva ettekanded, 31. aug. 1995.] Tartu, 1996. Lk. 15–18. — Paljundatud TÜR-is, 55 eks.
2. **Dubjeva, L.** Liigituse arenguloost Tartu ülikooli raamatukogus 19. sajandil ja 20. sajandi algul // Tartu Ülikooli Raamatukogu aastaraamat 1995. Tartu, 1996. Lk. 107–112. — Jooneal. bibl.
3. **Ermel, M.** Grußwort der Direktorin der gastgebender Bibliothek // *Bibliotheca Baltica*: 2. Symposium vom 11. bis 15. Mai 1994 in der Universitätsbibliothek Tartu / Hrsg. von M. Ermel und R. Schweitzer. Tartu, 1996. S. 18.
4. **Ermel, M.** Kui hästi me tunneme oma raamatukogu ajalugu // Friedrich Puksoo päev 23. jaanuaril 1996. a.: Ettekannete kokkuvõtted. Tartu, 1996. Lk. 3. — Paljundatud TÜR-is, 60 eks.
5. **Ermel, M.** Miks raamatukogus palgad langesid // *Universitas Tartuensis*. 1996. 15. nov., nr. 40.
6. **Ermel, M.** Die Universitätsbibliothek Tartu in der veränderlichen Zeit // *Bibliotheca Baltica*: 2. Symposium vom 11. bis 15. Mai 1994 in der Universitätsbibliothek Tartu / Hrsg. von M. Ermel und R. Schweitzer. Tartu, 1996. S. 47–53.
7. **Ermel, M.,** Fligge, J., Schweitzer, R. Vorwort // *Bibliotheca Baltica*: 2. Symposium vom 11. bis 15. Mai 1994 in der Universitätsbibliothek Tartu / Hrsg. von M. Ermel und R. Schweitzer. Tartu, 1996. S. 9.
8. Eesti riigimehe aastaraamat: Lisa 1996 / [Koost. **A. Espenberg**, O.-M. Klaassen, A. Vaserik. Väljaandja ja toimetaja A. Vaserik.] Tartu, 1996. 80 lk.
9. **Espenberg, A.** "Fossiilpoliitiku" lahkumine Dominikaani Vabariigis: [Presidendivalimiste eel, end. president Joaquín Videla Balaguer ja uued kandidaadid] // Postimees. 1996. 29. juuni, nr. 149. Lk. 9.
10. **Espenberg, A.** Haiti uus president on René Preval // Postimees. 1996. 9. veebr., nr. 33. Lk. 9.
11. **Espenberg, A.** Valimised Ecuadoris // Postimees. 1996. 8. juuli, nr. 156. Lk. 9.
12. **Grünfeldt, I.** Mõttetalgud eestlusest: [Ülevaade III Rahvusliku Kasvatuse Kongressist 12.–13. 04. 1996 Tallinnas] // Terviseleht. 1996. 24. apr., nr. 16. Lk. 2.
13. Räägime Tartu Meditsiinikoolist. Vastab direktor Heinar Tedrema: [Intervjueerinud **I. Grünfeldt**] // Terviseleht. 1996. 29. mai, nr. 20. Lk. 5.
14. **Ilus, M.** Materjalide kättesaadavuse mõju lugejate rahulolule // Seminar "Raamatukogu tegevuse tulemuslikkusest" 21. veebruaril 1996. a.: Ettekannete kokkuvõtted. Tartu, 1996. Lk. 21–23. — Paljundatud TÜR-is, 100 eks.

15. **Jaanson, E.** Tartu Ülikooli Raamatukogu kaardikogu käekäik // Friedrich Puksoo päev 23. jaanuaril 1996. a.: Ettekannete kokkuvõtted. Tartu, 1996. Lk. 6–7. — Paljundatud TÜR-is, 60 eks.
16. **Jaanson, E.-L.** Tänaused etteheited Karl Morgensternile kohaliku trükise komplekteerimisel // Ammendamatu Morgenstern: [Prof. K. Morgensterni 225. sünniaastapäeva tähistamise ettekandepäeva ettekanded, 31. aug. 1995.] Tartu, 1996. Lk. 10–12. — Paljundatud TÜR-is, 55 eks; Tartu Ülikooli Raamatukogu aastaraamat 1995. Tartu, 1996. Lk. 103–106. — Jooneal. bibl.
17. **Jaanson, E.-L.** Ühe kaardikogu käekäigust: [TÜR-i kaardikogust] // Raamatukogu. 1996. Nr. 5. Lk. 14–18. — Bibl. 9 nim. — Рез.: О судьбе одной коллекции карт, с. 4l. — Summary: About the fate of the map collection, p. 42.
18. **Jääger, R.** Abort — pealesunnitud valik? // Postimees. 1996. 2. märts, nr. 51. Lk. 11.
19. **Jääger, R.** Eesti naisliikumine madalseisus // Postimees. 1996. 18. dets., nr. 296. Lk. 19.
20. **Jääger, R.** Eralasteaed pole rikaste lõbu // Postimees. 1996. 6. apr., nr. 80. Lk. 7.
21. **Jääger, R.** Kumb oli enne — kas Klooga või prügimägi? // Postimees. 1996. 15. juuni, nr. 139. Lk. 11.
22. **Jääger, R.** Noorsootöötajad vajavad koolitust // Postimees. 1996. 14. märts, nr. 61. Lk. 14.
23. **Jääger, R.** Nõustamiskeskus ennetab stressi // Postimees. 1996. 8. veebr., nr. 32. Lk. 12.
24. **Jääger, R.** Punane rist: vabatahtlik abi ja humaansus // Postimees. 1996. 11. mai, nr. 109. Lk. 11.
25. **Jääger, R.** Streigid ja turumajandus kuuluvad kokku // Postimees. 1996. 27. jaan., nr. 22. Lk. 12.
26. **Kaugver, K.** Vaidlus poole mersu üle: [Tööst, arengukavast, palgarahast ja koondamisest ülikooli raamatukogus] // Postimees. 1996. 21. juuni, nr. 144. Lk. 5.
27. Loosme, I., **Kivistik, L.**, **Kümnik, M.**, Naanuri, A. Mõttekilde Kaja Noodlast kui õpetajast [tema 80. sünnipäeva puhul] // Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu aastaraamat 1995. Tallinn, 1996. Kd. 7. Lk. 105–107. — Summary: Reminiscences about Kaja Noodla as a teacher, p. 153–154.
28. **Konsa, K.** Tullio Ilomets 75 // Kleio. 1996. Nr. 4. Lk. 59.
29. **Konsa, K.**, Kokassar, U. Occupational exposure to airborne microorganisms in the work environment of library // International Union of Microbiological Societies, IUMS congresses '96, 8th international congress of bacteriology and applied microbiology division, 8th international congress of mycology division, Jerusalem, Israel, August 18–23, 1996: Abstracts. P. 127.

30. **Konsa, K.**, Kokassaar, U. Õhu klimatoloogiline ja mikrobioloogiline seire Tartu Ülikooli Raamatukogu hoidlates // Eesti teadlaste kongress 11.–15. augustini 1996. a. Tallinnas: Ettekannete kokkuvõtted. Tallinn, 1996. Lk. 204.
31. **Kronberg, M.** Elamukooperatiivid lõhkise küna ees // Postimees. 1996. 16. apr., nr. 88. Lk. 7.
32. **Kukk, I.** Anfangsjahre der Zeichenschule der Universität Dorpat unter der Leitung von Karl August Senff // Homburger Gespräch. H. 14: Studien zur Kunstgeschichte in Estland und Lettland. Kiel, 1995. S. 279–287.
33. **Kukk, I.** Karl Morgensterni kunstikogu // Ammendamatu Morgenstern: [Prof. K. Morgensterni 225. sünniaastapäeva tähistamise ettekandepäeva ettekanded, 31. aug. 1995.] Tartu, 1996. Lk. 24–26. — Paljundatud TÜR-is, 55 eks.
34. Eelsalu, H., **Kukk, I.**, Maurer, A. Die Porträts des Dorpater Astronomen Johann Heinrich Mädler // Jahrbuch der Akademischen Gesellschaft für Deutschbaltische Kultur in Tartu (Dorpat). 1996. Bd. 1. S. 76–80. —Bibl. 10 Titel.
35. **Kümnik, M.** Hool ja mure järjepidevuse pärast: [TÜ bibliograafiatöö probleemidest (kartoteek "Tartu Ülikool")] // *Universitas Tartuensis*. 1996. 1. märts, nr. 8. Lk. 3: ill.
36. **Kümnik, M.** Mõtteid raamatukogunduse õpetamisest Tartu Ülikoolis 1954.–1959. a. // Friedrich Puksoo päev 23. jaanuaril 1996. a.: Ettekannete kokkuvõtted. Tartu, 1996. Lk. 8–9. — Paljundatud TÜR-is, 60 eks.
37. **Kümnik, M.** Mõtteid raamatukogunduse õpetamisest Tartu Ülikoolis 1954.–1959. a.: [Ettekanne F. Puksoo päeval 23. jaan. 1996 TÜR-is] // Raamatukogu. 1996. Nr. 2. Lk. 27–30. — Bibl. 14 nim.
38. [**Kümnik, M.**] Sünnipäevalaps Sirje Tammoja: [Raamatukogu vanembibliograaf] // *Universitas Tartuensis*. 1996. 27. sept., nr. 32. — Allk.: Kolleegid raamatukogust.
39. **Laidna, S.** Etendus, mis muutis päeva heledaks // Postimees. 1996. 23. okt., nr. 248. Lk. 8. (Kiri toimetajale.)
40. **Lehtaru, J.**, Ilomets, T. Ligniini sisaldavate paberite pleegitamine vesinikperoksiidi abil erinevate stabilisaatorite juuresolekul = Bleaching of ligneous papers by hydrogen peroxide using different stabilizers // XVII Eesti keemiapäevad: Teaduskonverentsi ettekannete referaadid = 17th Estonian chemistry days: Abstracts of scientific conference. Tartu, 1996. Lk. 93–94.
41. **Lehtaru, J.**, Ilomets, T. Stabilization of cellulose fibres with sodium borohydride // Eesti Teaduste Akadeemia toimetised = Proceedings of the Estonian Academy of Sciences: Chemistry. 1996. N 3/4. P. 160–168. — Bibl. 10 ref. — Res.: Tselluloosi kiudude stabiliseerimine naatriumboorhüdriidiga, lk. 168.
42. **Lembinen, S.**, **Tankler, H.** Portraits of Tartu University lecturers: (the 19th and the early 20th centuries) // XVIII Baltijas Zinātņu Vēstures Konferenču tēzes = Thesis historiae scientiarum Baltica. Rīga, 1996. Vol. 1. P. 53–54. (Associetas Historiae Scientiarum Latviensis.)

43. **Loorits, E., Dubjeva, L.** Rahulolu teatmeteendinduse tasemega = rahulolu teatmeteendindajaga // Seminar "Raamatukogu tegevuse tulemuslikkusest" 21. veebruaril 1996. a.: Ettekannete kokkuvõtted. Tartu, 1996. Lk. 14–19. — Paljundatud TÜR-is, 100 eks.
44. **Matsulevitš, T.** Raamatukogu kui lugeja töökeskkond // Seminar "Raamatukogu tegevuse tulemuslikkusest" 21. veebruaril 1996. a.: Ettekannete kokkuvõtted. Tartu, 1996. Lk. 28–33. — Paljundatud TÜR-is, 100 eks.
45. **Michelson, R.** Ülikooli raamatukogu komplekteerimine eelarve kammitsais (19. saj. lõpp, 20. saj. algus) // Friedrich Puksoo päev 23. jaanuaril 1996. a.: Ettekannete kokkuvõtted. Tartu, 1996. Lk. 4–5. — Paljundatud TÜR-is, 60 eks.
46. **Miil, K.** Raamatukoguhoidjate hõivatus lugejateenindusega — ühised ja erinevad probleemid // Seminar "Raamatukogu tegevuse tulemuslikkusest" 21. veebruaril 1996. a.: Ettekannete kokkuvõtted. Tartu, 1996. Lk. 24–27. — Paljundatud TÜR-is, 100 eks.
47. **Miil, K.** Uuringu korraldamise ideest, ootustest ja projekti praktilisest käigust // Seminar "Raamatukogu tegevuse tulemuslikkusest" 21. veebruaril 1996. a.: Ettekannete kokkuvõtted. Tartu, 1996. Lk. 3–4. — Paljundatud TÜR-is, 100 eks.
48. **Must, Ü.** Eurodokumentatsiooni keskuse kodulehekülje avamine [ülikooli raamatukogus] // Postimees. 1996. 9. mai, nr. 107. Lk. 25.
49. **Must, Ü.** Information seeking in electronic environments: Reflection on Baltic development in electronic databases // Independence and libraries: Papers of the 5th congress of Baltic librarians = Независимость и библиотеки: Доклады 5го конгресса библиотекарей Балтийских стран. Tallinn, 1996. P. 129–132. — Рез.: Информационный поиск в электронной среде: Рефлексия развития Балтийских библиотек в электронных базах данных.
50. **Must, Ü.** Tagasiside kasutajalt kui tähtsaim stiimul infoteenuste arendamisel // Seminar "Raamatukogu tegevuse tulemuslikkusest" 21. veebruaril 1996. a.: Ettekannete kokkuvõtted. Tartu, 1996. Lk. 20. — Paljundatud TÜR-is, 100 eks.
51. **Must, Ü.** Teadusaastast kokkuvõtete tegijatele // *Universitas Tartuensis*. 1996. 13. dets., nr. 44. Lk. 2.
52. **Nilbe, S.** Standardization in subject indexing: Possibilities and activities // Independence and libraries: Papers of the 5th congress of Baltic librarians = Независимость и библиотеки: Доклады 5го конгресса библиотекарей Балтийских стран. Tallinn, 1996. P. 107–110. — Bibl. 12 ref. — Рез.: Стандартизация предметизации: Возможности и их реализация.
53. **Nilbe, S.** Tesaauruse mitu palet // Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu aastaraamat 1995. Tallinn, 1996. Kd. 7. Lk. 51–67. — Bibl. 17 nim. — Summary: Some aspects of the-sauri, p. 149.
54. **Nilbe, S.** Thesaurus for subject searching and indexing as part of an integrated library system // International conference on library automation in Central & Eastern Europe,

- April 11–13, 1996 Budapest, Hungary. [3] p. — Bibl. 5 ref. — <http://www.utlib.ee/Library/Eesti/budakiri.html> 16.12.1996
55. **Olesk, P.** Ajaloo kättesaadavus ja mõtlemise kasutamine: [Saatesõna] // Koort, A. Inimese meetod / Koost. H. Runnel. Tartu, 1996. Lk. 521–524.
 56. **Olesk, P.** Bildningens frihet och ansvaret för bildningen: Reflexionen från det fria Estland // Årsbok om folkbildning: forskning & utveckling 1996. Stockholm, 1996. S. 103–110.
 57. **Olesk, P.** Eesti-alase info muutumisest // Raamatukogu. 1996. Nr. 1. Lk. 9–10. — Bibl. viidetes. — Рез.: Об изменении информации, касающейся Эстонии, с. 36. — Summary: On the changing of information about Estonia, p. 38.
 58. **Olesk, P.** Eesti, eestlane ja eestimaalane // Etnilised vähemused Eestis, nende tänased probleemid ja tulevik: Konverentsi materjalid. Mustvee, 21.–22. november 1995. Jõgeva, 1996. Lk. 91–93. — Bibl. 9 nim.
 59. **Olesk, P.** Eesti ühiskond ja tema raamat: [Rets.: Liivaku, U. Eesti raamatu lugu. Tallinn, 1995] // Keel ja Kirjandus. 1996. Nr. 5. Lk. 335–336.
 60. **Olesk, P.** Ergutusi edasimõtlemiseks: [Rets.: Akadeemia, 1996, nr. 1] // Postimees. 1996. 14. veebr., nr. 37. Lk. 14.
 61. **Olesk, P.** Hea lugeja ja raamatusõber: [Saatesõna] // Tartu Ülikooli Raamatukogu aastaraamat 1995. Tartu, 1996. Lk. 5.
 62. **Olesk, P.** Iseseisvus ja inimesed selle kaitsel: [Rets.: Lukkari, M. Viron itsenäistyminen. Otava, 1996] // Eesti Päevaleht. 1996. 12. märts, nr. 57. Lk. 7.
 63. **Olesk, P.** Kaitsepoliitika vastutus // Eesti Päevaleht. 1996. 6. det., nr. 283. Lk. 2.
 64. **Olesk, P.** Kellele enda, kellele teise oma: [Internetist] // Luup. 1996. Nr. 6. Lk. 52.
 65. **Olesk, P.** Kellelt ootame julgeolekut: [Repliik rahvuslikust julgeolekust ja kaitsepoliitikast] // Eesti Päevaleht. 1996. 18. apr., nr. 88. Lk. 2.
 66. **Olesk, P.** Kontrollimatu kahtlustamise kättemaks: [A. Evisalu, E. Priksi ja A. Jaaska juhtum] // Luup. 1996. Nr. 5. Lk. 16–18.
 67. **Olesk, P.** Korrasõbra vabaduskiusatus: [A. Kaalepi 70. sünnipäevaks] // Keel ja Kirjandus. 1996. Nr. 6. Lk. 364–365. — Jooneal. bibl.
 68. **Olesk, P.** Lugeja mõistatuslik uudishimu: ["Eesti Päevalehe" ja "Sõnumilehe" võrdlus] // Luup. 1996. Nr. 3. Lk. 47.
 69. **Olesk, P.** Meelelahutus ja tõe anatoomia: ["Eesti Päevalehes" ilmuvaist V. Laanaru mälestustest E. Savisaare kohta] // Luup. 1996. Nr. 8. Lk. 47: ill.
 70. **Olesk, P.** Millist tuld te tahate?: [Kaitseliidu Tartu maleva probleemidest] // Postimees. 1996. 17. juuni, nr. 140. Lk. 7.
 71. **Olesk, P.** Mis saab ülikoolist? // Eesti Aeg. 1996. Märts. Lk. 7–8: ill.
 72. **Olesk, P.** Raamatukoguhoidja kutsenõuetest ja koolitusest // Friedrich Puksoo päev 23. jaanuaril 1996. a.: Ettekannete kokkuvõtted. Tartu, 1996. Lk. 12–13. — Paljundatud TÜR-is, 60 eks.

73. **Olesk, P.** Raha ja kultuuri hind: [Kultuurkapitalist] // Kultuurileht: Lisa. 1996. 12. jaan., nr. 8. Lk. 1.
74. **Olesk, P.** Siioni protokollid on pärit põrgust: ["Siioni tarkade protokollide" avaldamisest 1993. a. ja raamatu konfiskeerimisest. Kommentaariks: prof. K. Kasemaa ja prof. M. Heltzer Haifa ülikoolist Iisraelis] // Tartumaa: Sõnumilehe kaasanne. 1996. 21. veebr., nr. 43. Lk. 3, 8: ill.
75. **Olesk, P.** Tartu Ülikooli Raamatukogu: [Vastused ERÜ aastaraamatu toimetuse küsimustele: Mida teeb Teie raamatukogu teadusliku keskraamatukoguna teisiti kui seni? Missugused muudatused on Teie meelest vajalikud raamatukogudevaheliselt, et tagada teadusliku keskraamatukogu põhimõtete optimaalne ellurakendamine?] // Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu aastaraamat 1995. Tallinn, 1996. Kd. 7. Lk. 26–27.
76. **Olesk, P.** Teejuhiks rahvuslikus julgeolekus: [Rets.: Laaneots, A. Eesti Vabariigi julgeolekukontseptsiooni areng aastail 1991–1994 ja kõrgkoolid. Tartu: TÜ Kirjastus, 1996] // Eesti Päevaleht. 1996. 2. aug., nr. 176. Lk. 2.
77. **Olesk, P.** Uudishimu kui vastutus: [Uudishimust käivitatud teadasaamirõõmust] // Elav Teadus. 1996. Nr. 1. Lk. 6–8.
78. **Olesk, P.** Võõras kodanik: [Eesti rahvuspoliitikast] // Luup. 1996. Nr. 15. Lk. 17: ill.
79. **Olesk, P.** Ärme kõhkle enda kahjuks!: [Venemaast, sõjaväest, meist] // Eesti Päevaleht. 1996. 22. jaan., nr. 16. Lk. 2.
80. **Otsus, U.** Ida Noppel: [02.04.1909– 21.01.1996. Nekroloog] // Raamatukogu. 1996. Nr. 1. Lk. 34. (Mälestame.)
81. **Poljakov, M.** Kuidas asjad tegelikult on: [Töötajate arvust ja palkadest ülikooli raamatukogus] // Postimees. 1996. 28. juuni, nr. 148. Lk. 6.
82. **Poljakov, M.** Palgatendentsid [ülikooli raamatukogus] // Tartu Postimees. 1996. 23. okt., nr. 40. Lk. 4.
83. **Poljakov, M.** Raamatuteadlane Kyra Robert — 80 // Tartu Postimees. 1996. 31. juuli, nr. 28. Lk. 6.
84. **Poljakov, M.** Rahast ja inimestest // Kultuurileht. 1996. 12. juuli, nr. 25. Lk. 5.
85. **Poljakov, M.** Rikkuse hoidjad on vaesed: [Ülikooli raamatukogu palgaprobleemidest] // Postimees. 1996. 5. veebr., nr. 29. Lk. 7.
86. **Poots, L.** Vanamo on saja aastane: [Soome Loodusuurijate Seltsi juubelikonverentsist] // Sõnumileht. 1996. 15. mai, nr. 112. Lk. 12.
87. **Poots, L., Masing, V.** Ettevaatust opossumite ja jänestega!: [Loomanimetuste vales tõlkimisest ja kasutamisest televisiooni loomafilmidest] // Postimees. 1996. 18. dets., nr. 296. Lk. 8.
88. **Rand, M.** Armastusest ja lugupidamisest kirjasõna vastu: Ingrid Loosme juubeliks // Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu aastaraamat 1995. Tallinn, 1996. Kd. 7. Lk. 108–110. —Bibl.: Ingrid Loosme trükis ilmunud uurimusi (8 nim.). — Summary: Of love and respect for the written word. Of jubilee of Ingrid Loosme, p. 154–155.

89. **Rand, M.** Karl Morgenstern — kas ka autograafide koguja? // Ammendamatu Morgenstern: [Prof. K. Morgensterni 225. sünniaastapäeva tähistamise ettekandepäeva ettekanded, 31. aug. 1995.] Tartu, 1996. Lk. 21–23. — Bibl. 14 nim. — Paljundatud TÜR-is, 55 eks.
90. **Rand, M.** Die Petersburger Akademie der Wissenschaften betreffende Autographen in den Sammlungen der Universitätsbibliothek Tartu // Ungeduld und Verzweiflung: Programm für die wissenschaftliche Tagung, 8.–12. November 1996.[Halle, 1996]. S. 65.
91. **Saari, A.** Uued CD-ROMide andmebaasid raamatukogus // *Universitas Tartuensis*. 1996. 25. okt., nr. 37.
92. **[Saukas, R.]** Tartu Ülikooli Raamatukogu väljaanded: Annoteeritud nimestik] // Catalogue: Frankfurt Book Fair 2.–7. October 1996. Tallinn: Estonian Publishers' Association, 1996. P. 43–45.
93. **[Saukas, R.]** Tartu Ülikooli Raamatukogu väljaanded: Annoteeritud nimestik] // Raamatukuulutaja: Eesti Kirjastuste Liidu infoleht. 1996. Nr. 5 (oktoober). Lk. 18–19.
94. **Schmidt, K.** Varatrükised Karl Morgensterni erakogus // Ammendamatu Morgenstern: [Prof. K. Morgensterni 225. sünniaastapäeva tähistamise ettekandepäeva ettekanded, 31. aug. 1995.] Tartu, 1996. Lk. 13–14. — Paljundatud TÜR-is, 55 eks.
95. **Sonn, R., Klement, V.** "ABD-raamatu" lugu: [Restaureerimisest] // Forseliuse Sõnumid. 1996. Nr. 2. Lk. 58: ill.
96. **Šahhovskaja, T.** Karl Morgensterni teadusplaanid ja tegelikkus // Ammendamatu Morgenstern: [Prof. K. Morgensterni 225. sünniaastapäeva tähistamise ettekandepäeva ettekanded, 31. aug. 1995.] Tartu, 1996. Lk. 3–5. — Paljundatud TÜR-is, 55 eks.
97. **[Taal, K.]** Professor Sulev Vahtre teadus- ja populaarteaduslike tööde bibliograafia // Kleio. 1996. Nr. 2. Lk. 63–68.
98. **[Tammoja, S.]** Õnnitleme! Maare Kümnik 60! // *Universitas Tartuensis*. 1996. 15. märts, nr. 10–11. Lk. 2. — Allk.: Kolleegid.
99. **[Tammoja, S., Laumets, A.]** Maare Kümnik — 60! // Raamatukogu. 1996. Nr. 5. Lk. 40: ill. — Allk.: Kolleegid TÜ Raamatukogust.
100. **Tammur, K.** Karl Morgenstern oma kaasaegsete mälestustes // Ammendamatu Morgenstern: [Prof. K. Morgensterni 225. sünniaastapäeva tähistamise ettekandepäeva ettekanded, 31. aug. 1995.] Tartu, 1996. Lk. 31–34. — Paljundatud TÜR-is, 55 eks.
101. **Tankler, H.** Dorpat, a German-speaking international university in the Russian empire // *University and nation: The university and the making of the nation in Northern Europe in the 19th and 20th centuries*. Helsinki, 1996. P. 91–100.
102. **Tankler, H.** The fascination of 19th century Russia for geology professors of Tartu University // *L'homme et la terre = Mens en aarde = Mensch und Erde: Actes du 13e Congrès Benelux d'Histoire des sciences*, Echternach (Luxembourg), 1995 / Ed. Ios. A. Massard. Luxembourg, 1996. P. 115–126. — Bibl. an bas de page.

103. Raal, A., **Tankler, H.** Dissertations written at the Institute of Pharmacy of Dorpat (Tartu) University: (The period of G. Draggendorff, 1864–1894) // XVIII Baltijas Zinātnu Vēstures Konferences tēzes = Thesis historiae scientiarum Baltica. Rīga, 1996. Vol. 1. P. 124–125. (Associetas Historiae Scientiarum Latviensis.)
104. **Tering, A.** Die baltischen Studenten auf der Universität Rostock in der zweiten Hälfte des 16. Jahrhunderts // Reformation and Latin literature in Northern Europe. Oslo, 1996. S. 56–70; Tab. — Bibl. in d. Fußnoten. — Summary: Baltic students at Rostock University in the second half of the sixteenth century, p. X.
105. **Tering, A.** Baltische Studenten an europäischen Universitäten im 18. Jahrhundert // Aufklärung in den baltischen Provinzen Russlands: Ideologie und soziale Wirklichkeit. Weimar; Wien, 1996. S. 125–154. (Quellen und Studien zur baltischen Geschichte; 15.) — Bibl. in d. Fußnoten.
106. **Tering, A.** Descartes in Swedish Livonia. On the Baltic provinces of Sweden, in 17th century and the beginning of the 18th century // *Mundus Librorum*. Helsinki, 1996. P. 135–152.
107. **Tering, A.** Die Ratsstipendiaten von Reval und Riga im Zeitraum vom 16. bis 18. Jahrhundert // Literatur und Institutionen der literarischen Kommunikationen in nordeuropäischen Städten im Zeitraum vom 16. bis zum 18. Jahrhundert. Gdansk, 1996. S. 154–168. — Bibl. in d. Fußnoten.
108. **Tering, A.** René Descartes'i ideede jõudmisest Eesti- ja Liivimaale XVII sajandil ja XVIII sajandi algul // Keel ja Kirjandus. 1996. Nr. 3. Lk. 179–188. — Jooneal. bibl. — Zusfsg.: Die Verbreitung der cartesianischen Ideen im 17. und zu Beginn des 18. Jahrhundert in Est- und Livland, S. 216.
109. **Tering, A.** Schweizer Bildungsreisen von Balten in der frühen Neuzeit // Texte und Studien der Arbeitsstelle für kulturwissenschaftliche Forschungen. Engi/Schweiz, 1996. Bd. 1: Programm und Exempel. S. 47–50. — Bibl. in d. Fußnoten.
110. **Tering, A.** Sisukas publikatsioon Ajalooarhiivilt: [Rets.: Artiklite kogumik. Eesti Ajalooarhiivi 75. aastapäevaks. Tartu, 1996. (Eesti Ajalooarhiivi Toimetised I (8)) // Kleio. 1996. Nr. 3. Lk. 55–56.
111. **Tõnnov, U.** Lugejate rahulolu kui raamatukogu töö kvaliteedi oluline mõõdupuu // Seminar "Raamatukogu tegevuse tulemuslikkusest" 21. veebruaril 1996. a.: Ettekannete kokkuvõtted. Tartu, 1996. Lk. 5–13. — Paljundatud TÜR-is, 100 eks.
112. **Vene, I.** Inimelu põhiküsimus: [Filosoofiline essee] // Postimees. 1996. 11. juuni, nr. 135. Lk. 19.
113. **Vene, I.** Inimestevaheline erinevus // Postimees. 1996. 29. juuli, nr. 174. Lk. 13.
114. **Vene, I.** Jooksja on teel: [Rets.: Jüri Arrak / Koostaja ja kujundaja J. Arrak, toimetaja H. Liivrand. Tallinn, 1996] // Postimees. 1996. 27. nov., nr. 278. Lk. 21.
115. **Vene, I.** Kahekümnenda sajandi pühak: [Rets.: Camus, A. Mässav inimene / Tlk. L. Tomasberg. Tallinn: Vagabund, 1996] // Postimees. 1996. 22. nov., nr. 274. Lk. 16.

116. **Vene, I.** Mõttest nagu armastatust: [Rets.: Valéry, P. Härra Teste / Tlk. H. Krull. Tallinn: Vagabund, 1995] // Postimees. 1996. 12. märts, nr. 59. Lk. 15.
117. **Vene, I.** Piiskopi pärand: [Rets.: Bury, R. de. Philobiblon / Tlk. U. Liivaku. Tallinn: Gramma, 1995] // Postimees. 1996. 13. juuli, nr. 161. Lk. 17.
118. **Vene, I.** Ristikivist: idealisti argipäev: [Rets.: Ristikivi, K. Viimne vabadus. Tartu: Ilmamaa, 1996] // Postimees. 1996. 19. juuni, nr. 142. Lk. 16.
119. **Vene, I.** "Secretumi" tähendus: [Rets.: Petrarca, F. Secretum / Tlk. Ü. Ploom. Tallinn, 1995] // Postimees. 1996. 15. jaan., nr. 11. Lk. 16.
120. **Vene, I.** Tantsiv uni: [A. Kaalepi eluhoiakust] // Postimees. 1996. 4. juuni, nr. 129. Lk. 15.
121. **Vene, I.** Uusaja sügisel: [Rets.: Hesse, H. Narziss ja Goldmund / Tlk. U. Liivaku. Tallinn: Monokkel, 1995] // Postimees. 1996. 21. veebr., nr. 43. Lk. 14.
122. **Vene, I.** Vastandlikkuse vaevas: [Rets.: Masing, U. Pessimismi põhjendus. Tartu: Ilmamaa, 1995] // Postimees. 1996. 3. veebr., nr. 28. Lk. 13.
123. **Veromann, M.** Kui laps lahkub enne sündimist // Postimees. 1996. 11. apr., nr. 84. Lk. 13.
124. **Veromann, M.** Vaevale on varjupaik: [Tartu turvakodust] // Postimees. 1996. 15. veebr., nr. 38. Lk. 14.
125. **Vorobjova, N.** Ühest Karl Morgensterni korrespondendist // Ammendamatu Morgenstern: [Prof. K. Morgensterni 225. sünniaastapäeva tähistamise ettekandepäeva ettekanded, 31. aug. 1995.] Tartu, 1996. Lk. 19–20. — Paljundatud TÜR-is, 55 eks.
126. Воробьева Н. Из царского дворца в Тартуское книгохранилище // Русская газета. 1996. 16 марта, № 20 (463).

XIX. Töötajate ettekanded ja loengud

1. **Ermel, M.** Kui hästi me tunneme oma raamatukogu ajalugu — F. Puksoo päeval 23. 01.
2. **Ermel, M.** Raamatuteadus ja raamatukogundus — uus õppeaine ülikoolis. Mis tulu sellest tõuseb raamatukogule? — Seminaril "Raamatuteaduslik ja raamatukogunduslik kõrgharidus" 18. 10.
3. **Ilus, M.** Materjalide kättesaadavuse mõju lugejate rahulolule — Seminaril "Raamatukogu tegevuse tulemuslikkusest" 21. 02.
4. **Jaanson, E.** Tartu Ülikooli Raamatukogu kaardikogu käekäik — F. Puksoo päeval 23. 01.
5. **Jaanson, E., Rand, M.** Musikalien im Altbestand der Universitätsbibliothek Tartu/Dorpat — Riias Läänemeremaade raamatukoguühenduse *Bibliotheca Baltica* kolmandal konverentsil 15.–19. 05.

6. **Konsa, K.** Arhivaalide säilitamine, konserveerimine ja restaureerimine — Loengukursus arhiivinduse eriala üliõpilastele, maht 2 AP.
7. **Konsa, K.**, Kokassaar, U. Mikroorganismide arvukus raamatukogu tööruumide õhus — Posterettekanne Eesti Mikrobioloogia Seltsi konverentsil Tallinnas 06.–07. 06.
8. **Kukk, I.** Auaadresside kujundusest — Loeng Tartu Kultuuriülikooli kirjakunsti koolile.
9. **Kukk, I.** Karl August Senff ja Tartu Ülikooli joonistuskool — Eesti Kunstimuseumi konverentsil veebr.
10. **Kümnik, M.** Bibliograafia õpetamisest ja õppimisest. Bibliograafia kursuse kava — Jätkuseminaril "Raamatuteaduslik ja raamatukogunduslik kõrgharidus" 06. 12.
11. **Kümnik, M.** Mõtteid raamatukogunduse õpetamisest Tartu Ülikoolis 1954.–1959. a. — F. Puksoo päeval 23. 01.
12. **Laanes, H.** Keele- ja kirjandusteaduse UDK-tabelite variandi rakendamisest TÜ Raamatukogus — Tallinnas liigitamise ja märksõnastamise seminaril teadusraamatukogudele 06.–07. 05.
13. **Loorits, E.** Kataloogimine õppeainena — Jätkuseminaril "Raamatuteaduslik ja raamatukogunduslik kõrgharidus" 06. 12.
14. **Loorits, E.**, **Dubjeva, L.** Rahulolu teatmeteeningunduse tasemega = rahulolu teatmeteeningundajaga — Seminaril "Raamatukogu tegevuse tulemuslikkusest" 21. 02.
15. **Matsulevitš, T.** Raamatukogu kui lugeja töökeskkond — Seminaril "Raamatukogu tegevuse tulemuslikkusest" 21. 02.
16. **Meltsas, M.** Informaatika — Loengukursus psühholoogia eriala üliõpilastele, 40 t.
17. **Michelson, R.** Ülikooli raamatukogu komplekteerimine eelarve kammitsais (19. saj. lõpp, 20. saj. algus) — F. Puksoo päeval 23. 01.
18. **Miil, K.** Raamatukoguhoidjate hõivatus lugejateeningundusega — ühised ja erinevad probleemid — Seminaril "Raamatukogu tegevuse tulemuslikkusest" 21. 02.
19. **Miil, K.** Uuringu korraldamise ideest, ootustest ja projekti praktilisest käigust — Seminaril "Raamatukogu tegevuse tulemuslikkusest" 21. 02.
20. **Must, Ü.** Ajaloo andmebaasid — Loengukursus ajaloo eriala üliõpilastele, 80 t.
21. **Must, Ü.** Andmekaitse ja raamatukogud — Ojaäärsele teaduslike keskraamatukogude suveseminaril "Raamatukogud ja infoühiskond aastal 2000" 19.–21. 08.
22. **Must, Ü.** EL-i dokumentatsioonikeskus — Seminaril "Euroopa Liidu informatsioon Eestis" 26. 09.
23. **Must, Ü.** Information seeking in electronic environments: Reflection on Baltic development in electronic databases — Tallinnas Balti raamatukoguhoidjate 5. kongressil 21.–22. 10.
24. **Must, Ü.** Tagasiside kasutajalt kui tähtsaim stiimul infoteenuste arendamisel — Seminaril "Raamatukogu tegevuse tulemuslikkusest" 21. 02.

25. **Must, Ü.** The Tartu University Library as the European Documentation Centre — Tallinnas seminaril "The European Union and the Council of Europe" 01.–02. 02.
26. **Must, Ü.** Teadusinformatsiooni allikad ja Euroopa Liidu dokumentatsioon õppeainetena — Seminaril "Raamatuteaduslik ja raamatukogunduslik kõrgharidus" 18. 10.
27. **Nilbe, S. INGRID** — Seminaril "Euroopa Liidu informatsioon Eestis" 26. 09.
28. **Nilbe, S.** Raamatukogude automatiseerimine ja sisupeegeeldus: millest räägiti Budapestis ja Vilniuses — Tallinnas liigitamise ja märksõnastamise seminaril teadusraamatukogudele 06.–07. 05.
29. **Nilbe, S.** Standardization in subject indexing: Possibilities and activities — Tallinnas Balti raamatukoguhoidjate 5. kongressil 21.–22. 10
30. **Nilbe, S.** Teavikute sisuanalüüs ja aineotsing õppeainena — Jätkuseminaril "Raamatuteaduslik ja raamatukogunduslik kõrgharidus" 06. 12.
31. **Nilbe, S.** Thesaurus for subject searching and indexing as part of an integrated library system — Budapestis konverentsil "Library automation in Central & Eastern Europe" 10.–13. 04.
32. **Olesk, P.** Avasõna: samameelsus ja erimeelsus — Seminaril "Traditsioon ja pluralism 3: Esseistika" Eesti Kirjandusmuuseumis 01. 11.
33. **Olesk, P.** Eesti julgeolek — TÜR-is 16. 12.
34. **Olesk, P.** Kellele haritud raamatukoguhoidja, kellele haritud lugeja — TÜR-is 17. 12.
35. **Olesk, P.** Raamatukoguhoidja kutsenõuetest ja koolitusest — F. Puksoo päeval 23. 01.
36. **Olesk, P.** Raamatuteadus — kuidas seda õpetada ja kes peaks seda õppima — Seminaril "Raamatuteaduslik ja raamatukogunduslik kõrgharidus" 18. 10.
37. **Olesk, P.** Sissejuhatus kirjandusteadusesse — Loengukursus ajakirjanduse osakonna üliõpilastele, 2 AP.
38. **Poots, L.** Esimesed sammud arvutiliigituses — Tallinnas liigitamise ja märksõnastamise seminaril teadusraamatukogudele 06.–07. 05.
39. **Rand, M.** Die Petersburger Akademie der Wissenschaften betreffende Autographen in den Sammlungen der Universitätsbibliothek Tartu — Halles konverentsil "Ungeduld und Verzweiflung" 08.–12. 11.
40. **Saare, I.** Consortium of Estonian Libraries Network — Budapestis konverentsil "Library automation in Central & Eastern Europe" 10.–13. 04.
41. **Saare, I.** Present priorities in information strategy at Tartu University Library — Tartus seminaril "Management information systems and administrative computing" 18.–20. 04.
42. **Tammeorg, R.** Tartu Ülikool ja Euroopa Liit — Seminaril "Euroopa Liidu informatsioon Eestis" 26. 09.
43. **Tammur, K.** Köite ajaloost TÜR-i kogude põhjal — Loeng Eesti Kunstiakadeemia nahakunsti eriala üliõpilastele 10. 06.
44. **Tankler, H.** Deutsch-Estnische Wissenschaftsbeziehungen 1800–1940 — Münchenis *Deutsche Museum*'is 04. 11.

45. **Tankler, H.** Naturwissenschaften: Kontakte und Beeinflussungen — Marburgis J. G. Herderi Instituudis 02. 05.
46. **Tankler, H.** Tartu Ülikooli Raamatukogu fotokogu — muuseuminäoline kollektsioon — TÜ Ajaloomuuseumi 20. aastapäeva konverentsil 11. 12.
47. **Tankler, H., Lembinen, S.** Portraits of Tartu University lecturers — Riias 18. Balti teadusajaloo konverentsil 18. 01.
48. **Tankler, H., Raal, A.** Dissertations written at the Institute of Pharmacy of Dorpat (Tartu) University (the period of G. Draggendorff 1864–1894) — Riias 18. Balti teadusajaloo konverentsil 18. 01.
49. **Tering, A.** Baltimaalased Tartu, Uppsala ja Turu ülikoolis 17.–18. sajandil — Tartus seminaril "Tudengid Tartus, Uppsalas ja Turus 17. ja 18. sajandil" 09. 11.
50. **Tering, A.** René Descartes'i ideede vastuvõtmine Baltimaades XVII sajandi lõpus ja XVIII sajandi alguses — Johan Skytte päeval ülikooli ajaloomuuseumis 22. 03.
51. **Tering, A.** Teaduslike ideede retseptsioonist Rootsi Läänemere provintsid 17. sajandil — Tartus rahvusvahelisel konverentsil "Nordiska spår i Baltikum och baltiska spår i Norden" 14. 09.
52. **Tõnnov, U.** Lugejate rahulolu kui raamatukogu töö kvaliteedi oluline mõõdupuu — Seminaril "Raamatukogu tegevuse tulemuslikkusest" 21. 02.
53. **Tõnnov, U.** Raamatukoguhariduse probleeme laias maailmas — Seminaril "Raamatu-teaduslik ja raamatukogunduslik kõrgharidus" 18. 10.

XX. Konverentsid, seminarid, ettekandepäevad

1) Puksoo päev 23. jaanuaril 1996. a.

Ermel, M. Kui hästi me tunneme oma raamatukogu ajalugu

Michelson, R. Ülikooli raamatukogu komplekteerimine eelarve kammitsais (19. saj. lõpp, 20. saj. algus)

Jaanson, E. Tartu Ülikooli Raamatukogu kaardikogu käekäik

Noodla, K. Raamatukoguteadmiste õpetamise ajaloost Tartu Ülikooli Raamatukogus

Kümnik, M. Mõtteid raamatukogunduse õpetamisest Tartu Ülikoolis 1954.–1959. a.

Olesk, P. Raamatukoguhoidja kutsenõuetest ja koolitusest

2) Seminar "Raamatukogu tegevuse tulemuslikkusest"
21. veebruaril 1996. a.

Miil, K. Uuringu korraldamise ideest, ootustest ja projekti praktilisest käigust
Tõnnov, U. Lugejate rahulolu kui raamatukogu töö kvaliteedi oluline mõõdupuu
Loorits, E., Dubjeva, L. Rahulolu teatmeteeninduse tasemega = rahulolu teatmeteenindajaga
Must, Ü. Tagasiside kasutajalt kui tähtsaim stiimul infoteenuste arendamisel
Ilus, M. Materjalide kättesaadavuse mõju lugejate rahulolule
Miil, K. Raamatukoguhoidjate hõivatus lugejateenindusega — ühised ja erinevad probleemid
Matsulevitš, T. Raamatukogu kui lugeja töökeskkond
Norberg, A. Kavandatav lugejauuring Rahvusraamatukogus. Taust ja eesmärgid

3) Seminar "Euroopa Liidu informatsioon Eestis"
26.–27. septembril 1996. a.

Peets, S. EL-i deporaamatukogu
Kõiv, E. Euro-infokeskus: suund ettevõtjale
Must, Ü. EL-i dokumentatsioonikeskus
Nilbe, S. INGRID
Tammeorg, R. Tartu Ülikool ja Euroopa Liit
Varblane, U. Euroteaduskond
Tamm, I. Euroopa Instituut
Kaine, A. Eesti Õiguskeskus

4) Seminar "Raamatuteaduslik ja raamatukogunduslik kõrgharidus"
18. oktoobril 1996. a.

Olesk, P. Raamatuteadus — kuidas seda õpetada ja kes peaks seda õppima
Tõnnov, U. Raamatukoguhariduse probleeme laias maailmas
Must, Ü. Teadusinformatsiooni allikad ja Euroopa Liidu dokumentatsioon õppeainetena
Ermel, M. Raamatuteadus ja raamatukogundus — uus õppeaine ülikoolis. Mis tulu sellest tõuseb raamatukogule?

5) Jätkuseminar "Raamatuteaduslik ja raamatukogunduslik kõrgharidus"
6. detsembril 1996. a.

Kümnik, M. Bibliograafia õpetamisest ja õppimisest. Bibliograafia kursuse kava
Loorits, E. Kataloogimine õppeainena
Nilbe, S. Teavikute sisuanalüüs ja aineotsing õppeainena

XXI. Väliskomandeeringud/-sõidud

- Bürkland, A.** 02.–10. 11. Taanis ERÜ poolt organiseeritud töö- ja puhkusereisil tutvumas sealsete raamatukogudega.
- Ermel, M.** 15.–19. 05. Riias Läänemeremaade raamatukoguhenduse *Bibliotheca Baltica* kolmandal konverentsil.
- Jaanson, E.** 15.–19. 05. Riias Läänemeremaade raamatukoguhenduse *Bibliotheca Baltica* kolmandal konverentsil.
- Kartul, A.** 01.–06. 09. Itaalias Perugias IAML-i (Rahvusvaheline Muusikaraamatukogude Assotsiatsioon) aastakonverentsil.
- Kukk, I.** 07.–11. 10. Riias, sealsetes muuseumides välja selgitamas Tartu baltisaksa kunstnike töid.
- Kõre, A.** 23.–29. 09. Torunis tutvumas sealse ülikooli raamatukoguga.
- Laur, K.** 30. 10.–02. 11. Riias rahvusvahelisel seminaril "Problems in practical restoration".
- Meltsas, M.** 27.–29. 05. Vilniuses seminaril "Library management and information technology";
19.–20. 06. Kasselis *ultranet*'i CD-ROM võrgusüsteemide alasel seminaril;
25.–27. 11. Brüsselis eurodokumentatsioonikeskuste töötajatele korraldatud seminaril.
- Miil, K.** 03.–09. 06. Saksamaal Erlangenis Saksa raamatukoguhoidjate kongressil.
- Must, Ü.** 13.–16. 06. Kopenhaagenis seminaril "European Union information in Baltic sea region";
25.–27. 11. Brüsselis eurodokumentatsioonikeskuste töötajatele korraldatud seminaril.
- Mölder, Ü.** 13.–26. 08. Saksamaal Osnabrücki Ülikoolis seoses raamatukogu osalemisega projektis "Die deutschen Personalschriften in den Bibliotheken des Baltikums, Polens und Russlands".
- Nilbe, S.** 10.–13. 04. Budapestis konverentsil "Library automation in Central & Eastern Europe";
22.–26. 04. Vilniuses raamatukogunduslike õppeasutuste õppejõudude koolitusseminaril "Classification and indexing".
- Onga, M.** 02.–06. 06. Sõtkõvkaris rahvusvahelisel soome-ugri raamatukogu- ja muuseumitöötajate koostööseminaril "Проблемы взаимодействия и сотрудничества библиотек и музеев финно-угорских регионов мира в современных условиях";

- 04.–10. 08. Helsingis rahvusvahelisel soome-ugri raamatukogutöötajate täiendusseminaril;
- 23.–27. 09. Petroskois Karjala Rahvusraamatukogu kutsel URBIS-e küsimustes.
- Rand, M.** 15.–19. 05. Riias Läänemeremaade raamatukoguühenduse *Bibliotheca Baltica* kolmandal konverentsil;
- 08.–12. 11. Halles konverentsil "Ungeduld und Verzweiflung".
- Saare, I.** 10.–13. 04. Budapestis konverentsil "Library automation in Central & Eastern Europe".
- Solba, H.** 07.–18. 10. Riias Läti Rahvusraamatukogus ja Läti TA Raamatukogus bibliografeerimas perioodikat "Eesti ajaloo bibliograafia 1918–1944" jaoks.
- Smuškina, I.** 15.–19. 05. Riias Läänemeremaade raamatukoguühenduse *Bibliotheca Baltica* kolmandal konverentsil.
- Taal, K.** 07.–18. 10. Riias Läti Rahvusraamatukogus ja Läti TA Raamatukogus bibliografeerimas perioodikat "Eesti ajaloo bibliograafia 1918–1944" jaoks.
- Tankler, H.** veebr. uurimistööl Inglismaal: *The Wellcome Institute of the History of Medicine* (London), *Leeds University*, *Kent University at Canterbury*;
08. 04.– 10. 05. J. G. Herderi Instituudi stipendiumiga uurimistööl Marburgis;
- 21.–24. 09. Regensburgis 119. Saksa arstide ja loodusuurijate aastakonverentsil;
20. 10.–14. 11. uurimistööl Münchenis *Deutsche Museum*'is ja Giesseni Ülikooli arhiivis.
- Tering, A.** 29. 04.–29. 05. *Hue de Grais'* stipendiumiga uurimistööl Jena Ülikooli arhiivis;
18. 09.–20. 12. *Volkswagen-Stiftung*'i stipendiumiga uurimistööl Riia Ajalooarhiivis ja Läti Akadeemilises Raamatukogus; Riias konverentsidel "Fremdenwahrnehmung im Baltikum" ja "G. Merkel ja K. G. Jochman".

XXII. Aruandeaastal sõlmitud koostöölepingud

Leping

Tartu Ülikooli Raamatukogu (Eesti Vabariik), esindatud raamatukogu direktori Peeter Oleski isikus

ja

Osnabrückeri Ülikooli (Saksa Liitvabariik), esindatud ülikooli presidendi härra professor dr. Rainer Künzeli isikus, projektijuht prof. dr. Klaus Garber, vahel

1. Tartu Ülikooli Raamatukogu nõustub mikrofilmide valmistamisega personaalkirjandusest ja muudest projektiga seotud materjalidest signatuurnimestiku alusel, mis koostatakse projekti Osnabrückeri-poolse kaastöötaja poolt koostöös Tartu Ülikooli Raamatukoguga.
2. Tartu Ülikooli Raamatukogu tagab filmimistööde lõpuleviimise kuus kuud pärast kataloogi läbitöötamise lõpetamist ja signatuurnimestiku üleandmist.
3. Tartu Ülikooli Raamatukogu, *Olms Verlag* (Hildesheim) ja projektijuht lepivad kokku filmimise tehnilistes tingimustes. Need tingimused on käesoleva lepingu lisana kohustuslikud.
4. Ühe mikrofilmikaadri hinnaks määratakse 0,30 DM (2,50 EEK). Seoses filmimisega toetatakse mikrofilmikaamera ja ilmutusaparaadi ning nende juurde kuuluvate lisandite hankimist summas 15 000 DM, mis arvestatakse maha kaadrite koguhinnast. Peale selle toetatakse raamatukogu tööks vajalike kolme personaalarvuti ja kahe trükkali hankimist summas 14 000 DM, mis samuti koguhinnast maha arvestatakse. Siinjuures lähtutakse kogumahust 150 000 kaadrit.
5. Laekuvad arved tasutakse Saksa markades Eesti Ühispanga Tartu piirkonna kontoris (BLZ 461) arveldusarvele 141205.
6. Reeglina antakse valmistatud filmid Tartus üle projekti kaastöötajale.
7. Projektijuht kohustub kättesaadud mikrofilmide alusel koostama personaalkirjanduse kataloogi. Pärast tööde lõpuleviimist ja kataloogi avaldamist lähevad üks arvutiversioon ja kaks trükkikataloogi tasuta Tartu Ülikooli käsutusse.
8. Projektijuht kohustub saadud filme kolmandale isikule mitte edasi andma.
9. Tekstide avaldamiseks on nõutav kooskõlastus Tartu Ülikooli Raamatukoguga nagu ka viide sellele, et originaalid asuvad Tartu Ülikooli Raamatukogus.
10. Igasugune filmide edasine töötlemine vajab erikokkulepet Tartu Ülikooli Raamatukoguga. Erandi moodustab kavandatud mikrofiššväljaanne, mille kohta sõlmitakse eraldi leping Tartu Ülikooli Raamatukogu ja *Olms Verlag*'i (Hildesheim) vahel.
11. Projektijuht kohustub tasuta andma kaks eksemplari igast filmitud materjalil põhinevast publikatsioonist Tartu Ülikooli Raamatukogule.
12. Personaalseks kaastööks antakse Tartu Ülikooli käsutusse summa suuruses 6 000 DM.

13. Tartu Ülikooli Raamatukogu poolt projekti jaoks ettenähtud kaastöötaja kutsutakse Osnabrücki väljaõppele. Väljaõppe kulud kaetakse projekti vahenditest.
14. Projekti realiseerimisel on õiguspädevaks Eesti poolt herra direktor Peeter Olesk, Saksa poolt direktor prof. K. Garber.
15. Leping koostatakse üheselt saksa ja eesti versioonis.

Osnabrück,
Osnabrücki Ülikool
prof. dr. Rainer Künzel
president

Tartu,
Tartu Ülikooli Raamatukogu
Peeter Olesk
raamatukogu direktor

Osnabrücki Ülikooli Keele- ja
Kirjandusteaduse Instituudi direktor
prof. dr. Klaus Garber

Koostööleping

Tartu Ülikooli Raamatukogu (esindatud raamatukogu direktori hr. Peeter Oleski isikus)
ja

Georg Olms Verlag A. G., tootevaldkond III — Olms Microform/Olms Neue Medien —
(esindatud kirjastuse direktori hr. dr. Ebehard Mertensi isikus), alljärgnevalt "Olms Micro-
form", vahel on kokku lepitud:

1
Tartu Ülikooli Raamatukogu kohustub mikrofilmima tema kogudes leiduvad personaal-
trükised ja muud projektiga seotud materjalid. Tingimused määratakse kindlaks eraldi
lepinguga Tartu Ülikooli Raamatukogu ja Osnabrücki Ülikooli nagu ka projektijuht prof. dr.
K. Garberi vahel.

2
Projekti jaoks valmistatud mikrofilmide üleandmise tingimused Olms Microformile on
alljärgnevad:

3
Mikrofilmide ja mikrofišside valmistamisega Tartu Ülikooli Raamatukogu personaal-
trükistest saab oluline osa Tartu Ülikooli Raamatukogu vanatrükistest püsivalt kindlustatud
ning bibliograafiliselt optimaalselt kirjeldatud.

4

Olms Microform kohustub eraldama filmid ja kemikaalid kõigi projekti raames valmistavate filmide jaoks. Arvesumma väljamaksmine toimub spetsialiseeritud arvestuste alusel.

5

Olms Microform kohustub andma Tartu Ülikooli Raamatukogule osa hiljem levitamisele mineva mikroväljaande müügist tulevast majanduslikust kasumist. Olms Microform kindlustab Tartu Ülikooli Raamatukogu kasumiosaga 5% iga personaalkirjanduse komplekti turustushinnast, võttes arvestuslikuks baasiks 700 mikrofliši (vastab umbes 100 000 leheküljele), mis on omakorda sõltuv tegelikust mikrofilmide hulgast

a) Diazo-koopia

tellimishind 3 200 DEM

jaemüügihind 3 800 DEM

b) hõbekoopia

tellimishind 3 800 DEM

jaemüügihind 4 400 DEM

5% honorari puhul tähendaks see Diazo-koopia eest 190 DEM ja hõbekoopia eest 220 DEM.

6

Olms Microform kohustub Tartu Ülikooli Raamatukogule tasuta üle andma ühe hõbekoopia ja kaks Diazo-koopiat mikroväljaandest.

7

Sellest tulenevalt kohustub Olms Microform Tartu Ülikooli Raamatukogule tasuta andma lugeri koos vastava lisaoptikaga personaalkirjanduse mikroväljaande kasutamiseks.

8

Olms Microform kohustub hoolt kandma selle eest, et märgitaks nimeliselt ära kõik projekti kallal töötanud isikud nii Tartu Ülikooli Raamatukogust kui ka Osnabrücker Ülikoolist, dokumenteerimaks Saksa — Eesti koostöö rahvusvahelist iseloomu.

9

Olms Microform kohustub valmistatud mikrofliše üksnes teaduslikel eesmärkidel kolmandate isikute käsutusse andma. Iga kolmandate isikute poolt koostatud väljaanne vajab eelnevat Tartu Ülikooli Raamatukogu nõusolekut.

10

Olms Microform kohustub saadud mikrofilme mitte välja andma mingil muul kujul kui mikroflišidena. Olms Microform saab lepingueesõiguse ka teistes meediavormides avaldamiseks pärast eelnevat kokkulepet Tartu Ülikooli Raamatukoguga.

11

Olms Microform esitleb Tartu Ülikooli Raamatukogu, Osnabrücker Ülikooli ja *Olms Verlagi* mikrofilmimise projekti põhilistel rahvuslikel ja rahvusvahelistel raamatukogunduse konverentsidel. Sama kehtib ka tähtsamate raamatumesside kohta nagu Frankfurt Maini ääres ja Leipzig.

12

Vaidlusküsimuste puhul on õiguspädevad Eesti kohtud.

13

Koostööleping koostatakse nii saksa kui eesti keeles. Mõlemad sõnastused on võrdväärsed.

14

Kõik osapooled kohustuvad selles tähtsas paljurahvuselises kultuuriprojektis võrdväärsena koostööd tegema.

Hildesheim,
Georg Olms Verlag A.G.
Tootevaldkond III
Olms Microform/ Olms Neue Medien
Dr. Eberhard Mertens
kirjastuse direktor

Tartu,
Tartu Ülikooli Raamatukogu
Peeter Olesk
raamatukogu direktor

XXIII. Struktuur ja personal (01.01.1996 – 31.12.1996)

Administratsioon

Peeter Olesk (direktor)
Kärt Miil (teenindusdirektor kuni 09.09.)
Toomas Liivamägi (tehnoloogiadirektor alates 01.10.)
Heiki Epner (majandusdirektor)
Malle Ermel (personalijuht)
Leo Puusepp (peainsener alates 15.04.)
Piret Pärnoja (direktori abi 22.01.–15.12.)
Tiina Peemot (sekretär kuni 07.07.)
Signe Lillemets (sekretär alates 09.09.)
Elle Zirk (sekretär-masinakirjutaja)
Eve Pentsa (komandant)

Andmetööluse osakond

Silvia Alev, Inga Ivanova (kuni 30.06.), Kalju-Kill Kask, Ahti Kelder (kuni 28.02.), Tiina Kuusik, Eve Kümnik, Anneken Metsoja, Leida Noorma (alates 01.11.), Oliver Reitalu (alates 16.09.), Ingrid Saare (juhataja kuni 12.05.), Ehtel Taevere (alates 23.10.)

Fonoteek

Andres Didrik, Avo Kartul, Piret Luhamaa, Ruta Mutso (juh.), Svea Pärsimägi

Hoiuosakond

Kadri Aints, Evelin Ala, Sirle Aria, Mare Ilus, Kulla Jentson (juh.), Anna Juhanson, Ene Kaart, Merike Karolin, Larissa Kivenko, Kaja Kleimann, Sirje Kliimask, Ilme Kruus (kuni 21.07.), Jüri Latko, Margit Leesik, Leivo Loik, Eva Luts (alates 26.09.), Marju Murumets, Maris Mäe, Elen Mägioja, Anu Mänd, Kadri Nelis, Ewa Onoper-Roots (kuni 31.07.), Mare Pikk, Anneli Pärn (kuni 15.07.), Piret Pärnoja (alates 16.12.), Anu Rjabinin, Leno Saarniit, Piret Zettur, Nele Tankler (25.01.–12.02.), Aili Tomingas, Larissa Tšesnokova, Elo Tulmin, Jaan Tulmin, Tiiu Täpsi, Lia Urba, Öie Vadi (kuni 31.08.), Helju Vaidla

Hügieeni- ja restaureerimisosakond

Maie Austa, Maiga Davõdov, Aime Espenberg (kuni 30.11.), Helle Jõgi, Viive Kasumets (kuni 30.10.), Elve-Viiu Klement (juh.), Kurmo Konsa (kuni 18.08.), Maret Konson, Koidu Laur, Jaan Lehtaru, Tiiu Lepasepp, Ricardo Mateo Durand, Tiia Nurmsalu, Tiia Reisner, Ene Sarap, Reet Sonn, Olev Teder, Tiina Tensing, Sirje Vesi

Köitekoda

Siiri Bohl, Anželika Jakimova, Elli Jakobson, Anneli Jõgi, Linda Parts, Lõris Põhjala, Valentina Selge (juh.), Veera Sillasoo

Hügieenisektor

Tiiu Farhutdinova, Kersti Jalas (juh.), Anne Ohno, Reet Olev, Eve Vernik

Info- ja eurodokumentatsiooni osakond

Tiiu Kind, Marika Meltsas, Ülle Must (juh.), Sigrid Prank, Alla Saari, Ruth Tammeorg

Kataloogimisosakond

Liina Espenberg, Tiina Kaldvee, Piret Keero, Marju Kolk, Svetlana Kuul, Lilia Külv, Heljo-Mall Laas, Piret Ladva, Ülle Laidna, Anne Lentsius (alates 10.10.), Elsa Loorits (juh.), Sille Plaksi, Terje Rand, Külli Soobik, Ursula Taela, Mari Tamm, Silja Teder, Annetriin Treier, Häli Turjakas, Mare Vadi, Tiia Vahtra

Liigitamissektor

Ljudmila Dubjeva, Ellen Kiloman (kuni 31.10.), Kaja Kruus, Helgi Laanes (juh.), Pille Naggel, Sirje Nilbe, Ivika Pall, Koidula Piir, Linda Poots, Tiina Sammelselg, Anu Suiste, Tiiu Tarkpea, Lea Trikkant, Elo Tõnisoo

Komplekteerimisosakond

Asta Kuha, Eda Linnumägi, Jelena Raid, Ülo Treikelder (juh.), Kaarin Viirsalu, Meeli Väljaots (kuni 31.08.)

Väliskirjanduse komplekteerimise sektor

Ludmilla Eeber, Natalja Jevtjuhova, Tähe Kolk (juh.), Marika Liivamägi, Kristiina Pai, Tiina Tolli, Kertu Uri

Arvestussektor

Viive Konsin, Signe Lillemets (kuni 08.09.), Lei Peterson (kuni 21.07.), Urve Rohtmets, Mare Kahi (alates 25.11.), Tiiu Sade (juh.), Tuuli Vähk

Kultuuriosakond

Helju Henno (kuni 30.09.), Tiina Matsulevitš, Ilona Smuškina (juh.), Mare Säkk, Maarika Tang

Käsikirjade ja haruldaste raamatute osakond

Aili Bernotas, Elna Hansson, Ene-Lille Jaanson, Inge Kukk, Sulo Lembinen, Ingrid Loosme (01.11.–31.12.), Leili Punga, Tiiu Põllumaa, Mare Rand (juh.), Kiira Schmidt, Tatjana Šahhovskaja, Kadri Tammur, Arvo Tering, Niina Vorobjova

Perioodikaosakond

Liivi Kõiv, Ljudmilla Makušina, Külli Moont, Marina Ostrovskaja, Udo Otsus (juh.), Tatjana Rõžikova, Algo Rämmer, Riina Somson, Maire Törn

Raamatukogudevaheline laenutus

Maria Luštšik (juh.), Irene Roos (kuni 23.08.), Olga Šarova, Tiina Vesterova

Rekataloogimisosakond

Kersti Aasmäe, Sirje Arop (kuni 29.09.), Allan Espenberg, Katrin Kaugver (juh.), Miralda Koor, Ülle Mölder, Irina Opletajeva, Asta Pintsar, Kandle-Loide Rekand, Ülle Toomsalu (kuni 14.09.), Ilmar Vene

Teadusbibliograafiaosakond

Inna Grünfeldt, Anne Kõre, Maare Kümnik (juh.), Marek Laane (01.10.–31.12.), Anne Laumets, Elo Lindström, Mare Onga, Helgi Solba, Malle Suurväli, Kersti Taal, Sirje Tammoja

Estica sektor

Ruth Michelson (juh.)

Teaduskirjanduse kojulaenutussektor

Merike Ennok, Malle Ernits (juh.), Maie Hoop, Ester Ilja, Kaljo Lepik, Kaie Nõlvak, Tiina Pettai

Teaduskirjanduse lugemissaal

Tiiu Aav, Olga Alova, Merce Antons, Galina Bogdan, Leili Brikker, Olga Einasto, Taimi Hagu, Rita Jääger, Liina Jürimäe, Linda Kivistik, Merike Kronberg, Tiina Kuusik, Eha Lambing, Anne Lentsius (kuni 09.10.), Heli Luik, Merje Mets, Sirje-Mall Nilson, Piret Rattasepp, Marju Rikand, Endla Schasmin (juh.), Helvi Soontak (kuni 30.08.), Ljudmilla Šavrak, Ruth Teder, Marianne Tiik, Anne-Ly Vaher, Margit Veromann

Teadusosakond

Ilme Reintam, Rein Saukas, Vilve Seiler, Hain Tankler, Urve Tõnnov (juh.)

Teatmebibliograafia osakond

Ligia Kiin, Varje Kuut (kuni 26.09.), Ulje Natus, Kaie Oks (kuni 01.11.), Annemaria Onoper, Lea Teedema (juh.)

Vana raamatu osakond

Valvi Hiir (juh.), Liivia Nukk, Külli Paavel (kuni 30.08.)

Reserv-vahetusfondi sektor

Marje Burenkov, Mare Kahi (kuni 24.11.), Siiri Reinola

Õppekirjanduse osakond

Katri Armolik, Sirje Elias, Maie Fedin, Natalja Gordejeva, Leili Hansmann, Eva Ilves, Niina Kargina, Andra Kirna-Lomp, Agnes Kivi, Siiri Laidla, Merike Poljakov, Kristi Puusepp, Aime Põdersoo, Indrek Sepp, Maret Vanamb (juh.), Tiit Võlli

Fotolabor

Andres Joala, Andres Lehestik (kuni 31.07.), Aivar Viinalas (alates 21.10.)

Kopeerimistööd

Kerli Kilp, Õie Tammur (kuni 31.08.)

Füüsikaraamatukogu

Tiia Boiko, Heljo Virro (juh.)

Humanitaarraamatukogu

Erika Haar, Kerstin Kask, Sirje Madisson (juh.), Ervin-Ahti Org, Annika Otsa, Kersti Pedak

Keemiaraamatukogu

Anne Bürkland (juh., kuni 31.10. juh. kt.), Helju Kõrs (juh. kuni 31.10.), Marju Salve

Majandusraamatukogu

Siiri Luts (juh.), Olli Peterson

XXIV. Kraadiga töötajad (31.12.1996)

- Ruth Michelson** raamatukogunduse magister, "TÜ Raamatukogu fondide kujunemine 19. saj. teisel poolel ja 20. saj. algul", 1993
- Ülle Must** infoteaduse magister, "Universaalse teadusraamatukogu lugeja infoaktiivsus ja seda mõjutavad tegurid", 1995
- Hain Tankler** ajalookandidaat, "Tartu ülikooli kasvandike osast loodusteaduste kujunemisel Peterburi Teaduste Akadeemias", 1983
- Arvo Tering** ajalookandidaat, "Rahvusvaheliste akadeemiliste sidemete osa Eesti- ja Liivimaa haritlaskonna kujunemisel Rootsi ajal 1630–1710", 1986

XXV. Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu liikmed (31.12.1996)

Anne Bürkland, Ljudmila Dubjeva, Malle Ermel, Valvi Hiir, Kulla Jentson, Heili Kase, Katrin Kaugver, Varje Kuut, Lilia Külv, Maare Kümnik, Helgi Laanes, Anne Lentsius, Elsa Loorits, Siiri Luts, Kärt Miil, Ülle Must, Peeter Olesk, Mare Pikk, Mare Rand, Ingrid Saare, Ilona Smuškina, Ursula Taela, Lea Teedema, Mare Vadi, Maret Vanamb, Heljo Virro

XXVI. Arvutid (31. 12. 1996)

Osakond	Arvuti	RAM (MB)	Arv
Administratsioon	P5	16	1
	486	8	1
	386	4	1
Andmetöötuse osakond serverite ruum vana arvutiklass	P5	16	3
	486	12	1
	IPC	12	1
	XT	1	5
	286	1	5
	486	4	1
Fonoteek	IPC	12	2
Hügieeni- ja restaureerimisosakond	P5	8	1
Info- ja eurodokumentatsiooni osakond uus arvutiklass	P5	32	1
	486	16, 8, 4	3
	P5	32	1
	P5	16	9
Kataloogimisosakond liigitussektor	486	12	1
	IPC	12	1
	P5	16	1
	486	8	2
Komplekteerimisosakond	P5	16	1
	486	8	3
	486	4	1
	IPC	12	1
	286	1	4
	XT	1	3
Kultuuriosakond	P5	16	1
KHO	486	8	1
Perioodikaosakond	486	8, 4	2
	286	1	3
	XT	1	2
RVL	486	8	1
Rekataloogimisosakond	P5	8	2
	486	8	1
	386	4	2
Teadusbibliograafia osakond	486	8	1
	386	4	1
Teadusosakond	486	8	1
Vana raamatu osakond	286	1	1
Õppekirjanduse osakond	XT	1	1
Humanitaarraamatukogu	286	1	1
Kokku:			75

XXVII. Kroonikat

- jaan. — ERÜ aastapreemia kandidaadiks esitati Mare Rand.
10. jaan. — raamatukogus käisid prof. Peeter Tulviste, prof. Toivo Maimets ja Riho Illak, kes huvitusid maja tehnilise eksploatatsiooniga seotud probleemidest. R. Illak lubas suveks tööd konverentsisaalis lõpule viia. Rektoraadi esindajad arutasid direktoriga ka ülikooli üldise palgapoliitikaga seonduvat.
10. jaan. — õigusteaduse propedeutika alane ühepäevane jätkuseminar, lektoriks prof. Raul Narits avaliku õiguse instituudist.
16. jaan. — kirjastuse "Springer" teaduskirjanduse näituse avamine. 635 nimetust väljapandud trükiseid olid kataloogide põhjal välja valinud komplekteerimisosakonna töötajad, näitusel väljapandu sai raamatukogu osta soodushinnaga (304 772 krooni eest).
17. jaan. — kirjastuse "Springer" tegevdirektor Peter Helferich tutvustas raamatukogu töötajatele kirjastuse plaane ja koostöövõimalusi.
19. jaan. — raamatukogu külastas kultuuriminister Jaak Allik. Peeter Oleskiga arutas ta raamatukogude olukorda Eestis ja nende rahaprobleeme.
23. jaan. — F. Puksoo päev. F. Puksoo auhinna said Uno Liivaku "Eesti raamatu loo" (Tallinn, 1995) eest ja "Den estniska boken genom seklerna" (Helsingfors, 1995) koostajad/toimetajad Endel Annus, Esko Häkli. Esile tõsteti Hain Tankleri uurimus "Privatbibliotheken an der Universität Tartu/Dorpat im 19. Jahrhundert" (Nordost-Archiv, 1995, vihik 1), mis eestikeelsena ilmub käesolevas aastaraamatus.
24. jaan. — ERÜ Tartumaa kogu uueks esinaiseks valiti õppekirjanduse osakonna juhataja Maret Vanamb.
24. jaan. — TÜ aukirja kohusetundliku töö eest said Viiu Klement ja Linda Parts.
25. jaan. — Ene Kaardil möödus 25 aastat esimesest tööpäevast raamatukogus.
26. jaan. — Lia Urbal möödus 30 aastat esimesest tööpäevast hoiuosakonnas.
29. jaan. — avati raamatukogu endise töötaja, praegu Soomes elava ja töötava Ilmar Jõudvaldi fotonäitus "Kodu kaljudel".
30. jaan. — "Vikerraadio" saates "Maailmapilt" kõnelesid raamatukogust Peeter Olesk, Kärt Miil, Heli Luik, Sirje Nilbe, Kaarin Viirsalu.
- veebr. – märts — raamatukogu tutvustav kursus "Teenindajast — konsultandiks".
1. veebr. — Tiia Vahtral möödus 30 aastat esimesest tööpäevast raamatukogus.
2. veebr. — raamatukogu sai ajakirja "Ärielu" tellijate vahel loositud arvuti.
7. veebr. — ERÜ juhatusse valiti Kurmo Konsa.

7. veebr. — kuulutati välja Eesti raamatukogudes koostatud ja aastail 1994–1995 ilmunud bibliograafiate võistluse tulemused. Teadusbibliograafiate osas sai teise koha "Tartu Riiklik Ülikool. 1986. a. ilmunud tööde bibliograafia" (toimetaja Malle Suurväli), isikubibliograafiate osas pälvis tunnustuse Inta Ööpiku koostatud "Professor Aleksander Paldrok".
19. veebr. — Niina Vorobjova koostatud näituse kataloogi "Keisrikojast Tartu raamatuvaramusse" esitus.
20. veebr. — kirjutati alla koostööprojekti "Die deutschen Personalschriften in den Bibliotheken des Baltikums, Polens und Russlands" lepingutele.
21. veebr. — seminar "Raamatukogu tegevuse tulemuslikkusest".
22. veebr. — kell 8–12 toimus streik kultuuritöötajate palganõudmiste toetamiseks. Ülikooli juhtkond nõudis streigist osavõtnute nimekirja, et võtta palgast maha 4 tunni töötasu.
23. veebr. — staažikate töötajate (üle 25 aasta raamatukogus) austamine ja Eesti Vabariigi aastapäeva tähistamine.
- 28.–29. veebr. — raamatukogule mittevajalike trükiste müük.
1. märts — Heljo-Mall Laasil möödus 25 aastat esimesest tööpäevast kataloogimisosakonnas.
- 1.–3. märts — noorte infomessil "Teeviit '96" tutvustas raamatukogu oma elektronkataloogi INGRID ja viimaste aastate väljaandeid.
16. märts — Arvo Teringul möödus 25 aastat esimesest tööpäevast raamatukogus.
20. märts — TÜ valitsus kehtestas raamatukogu teenuste hinnakirja ja kinnitas raamatuostusummad 10 milj. kr. ulatuses, 857 000 kr. otsustati jätta reservi.
- 27.–28. märts — raamatukogule mittevajalike trükiste müük.
- 28.–30. märts — raamatukogu ekspositsioon näitusel "Innovaatika '96". Külastajatele tutvustati elektronkataloogi INGRID, infootsingu võimalusi andmebaasidest, reklaamfilmi raamatukogust.
- apr. — reklaamfilmi ""Rebane" raamatukogus" näitamine raamatukogu töötajatele.
2. apr. — Arvo Teringu koostatud näituse "Descartes ja tema ideede jõudmine Baltimaile 17. sajandil ja 18. sajandi algul" avamine.
9. apr. — raamatukokku saabusid firmast "Ratius" tellitud rändnäituse stendid.
15. apr. — Leo Puusepp asus peainseneri ametikohale.
- 15.–21. apr. — TÜ Kirjastuse 1995.–1996. a. trükiste näitus.
23. apr. — lahtine ametiühingu infokoosolek palgaprobleemide arutamiseks.
- 23.–24. apr. — AS Allecto konsultatsiooni- ja kooolituskeskuse korraldatud õigusteaduse ja tehnikaalase kirjanduse näitus 600 nimetusega maailma 18

- juhtivalt ingliskeelset akadeemilist kirjandust väljaandvalt kirjastuselt. AS Allecto direktriss Marika Nõmmiste loeng "The dynamics of selection and adoption of textbooks for university courses in Europe; the challenging role of the local book importer".
- 24.–25. apr. — raamatukogule mittevajalike trükiste müük.
27. apr. — raamatukogu külastas Monika Segbert Euroopa Liidu Komisjonist.
29. apr. — alustati arvutikirjete (raamatud alates 1992. a.) edastamist välisraamatute koondkataloogile, mida koostab Eesti Rahvusraamatukogu.
- mai — videotagasisidega suhtlustreening kursusest "Teenindajast — konsultandiks" TÜ avaliku halduse ja sotsiaaltöö lektori Ann Seilenthali juhendamisel.
7. mai — *dr. jur.* prof. Boris Meissner kinkis raamatukogule osa oma isiklikust raamatukogust.
9. mai — eurodokumentatsioonikeskuse kodulehekülje esitlemine, kus osales Euroopa Liidu Komisjoni Tallinna delegatsiooni I sekretär Niell Leonard.
- 9.–10. mai — TPÜ infoteaduste osakonna dots. Aira Lepiku kursus "Marketing raamatukogu- ja infotöös".
12. mai — Ingrid Saare lahkus andmetöötuse osakonna juhataja ametikohalt.
14. mai — Eesti Vabariigi presidendi Lennart Meri visiit raamatukokku.
14. mai — näituse "35 Euroopa kirjastust ülikooli raamatukogus" avamine. Kohal oli kirjastuse "Springer" tegevdirektor Peter Helferich.
23. mai — hr. Hetzeli loeng "Raamatukogud Saksamaal".
27. mai — arvutifirma "Poniard" esindajad andsid raamatukogule üle ajakirja "Ärielu" tellijate vahel loositud personaalarvuti.
1. juuni — Viive Kasumetsal möödus 25 aastat esimesest tööpäevast raamatukogus.
3. juuni — Rootsis asuva Balti Arhiivi juhatus liige Kaljo Käärrik kinkis raamatukogule prof. Harald Perlitzi büsti.
5. juuni — raamatukogu töötajate kohtumine ülikooli juhtkonnaga: prof. Peeter Tulviste, prof. Toivo Maimets, Riho Illak, Leelo Muru. Teema: raamatukogu eelarve ja koondamine.
5. juuni — USA firma "Oracel" esindajad andsid raamatukogule kingitusena üle 10 000 kr. eest arvuti tarkvara alast kirjandust.
17. juuni — Niina Vorobjoval möödus 25 aastat esimesest tööpäevast raamatukogus.
18. juuni — Kurmo Konsa kaitses TPÜ infoteaduste osakonna juures magistritööd "Säilike seisund Tartu Ülikooli Raamatukogus" ja sai magistrikraadi raamatuteaduste erialal.

21. juuni — TÜ Nõukogus oli esimesel lugemisel raamatukogu arengukava.
28. juuni — näituse "Dürer ja saksa renessanss" avamine.
1. juuli — Õie Tammuril möödus 30 aastat esimesest tööpäevast raamatukogus.
11. juuli — Elsa Looritsal möödus 30 aastat esimesest tööpäevast raamatukogus.
25. juuli — uuendatud kujundusega konverentsisaalis esitleti raamatukogu esimest aastaraamatut ja prantsuse graafika kataloogi.
26. aug. — Elna Hanssonil ja Kaljo Lepikul möödus 40 aastat ning Tiiu Sadel 25 aastat esimesest tööpäevast raamatukogus.
1. sept. — Ludmilla Eeberil, Sirje Kliimaskil ja Elo Tulminil möödus 25 aastat esimesest tööpäevast raamatukogus.
9. sept. — Kärt Miil lahkus teenindusdirektori ametikohalt.
13. sept. — rektoraadi poolt moodustatud komisjon kontrollis raamatukogu töötajate hommikust tööle jõudmist.
- 26.–27. sept. — seminar "Euroopa Liidu informatsioon Eestis".
1. okt. — Toomas Liivamägi asus tehnoloogiadirektori ametikohale.
4. okt. — raamatumuuseumis avati näitus "Geograafiline kaart restaureerimisprotsessis".
15. okt. — firma Baltic Foto Trading AGFA esindaja kõneles digitaalsest tipp-tehnoloogiast, mida peetakse revolutsiooniks arhiivinduses.
18. okt. — seminar "Raamatuteaduslik ja raamatukogunduslik kõrgharidus".
20. okt. — kohalikud valimised Eestis, Peeter Olesk valiti Tartu linnavolikokku.
21. okt. — raamatukogu uute väljaannete esitus: A. Tering "Descartes ja tema ideede jõudmine Baltimaile 17. sajandil ja 18. sajandi algul", I. Kukk, K. Tammur "Dürer ja saksa renessanss", I. Kukk "Prantsuse 18. sajandi 2. poole ja austria, šveitsi, flaami ning hollandi 18. sajandi graafika Tartu Ülikooli Raamatukogus".
24. okt. — kohtumine psühholoog Aleksander Pulveriga teemal "Stress ja toimetulek".
24. okt. — rektori käskkirja alusel anti restauraator Viive Kasumetsale raamatukogu varade säilitamise eest tulevastele põlvetele ja noorte köite-restauraatorite õpetamise eest TÜ väike medal.
28. okt. — kirjastuse "Otava" 1993.–1996. a. ilmunud teatmeteoste näituse avamine.
31. okt. — Helju Kõrs lahkus keemiaraamatukogu juhataja ametikohalt.
1. nov. — Anne Bürkland asus keemiaraamatukogu juhataja ametikohale.
11. nov. — raamatukogu kodulehekülje tutvustamine ja videoprojektori "Data" demonstratsioon konverentsisaalis.

11. nov. — rektori käskkirja alusel anti restauraator Aime Espenbergile vana-graafikakogu restaureerimise-konserveerimise ning graafika- ja paberi-restauraatorite õpetamise eest TÜ väike medal.
16. nov. — Maare Kümnikul möödus 35 aastat esimesest tööpäevast raamatukogus, rektori käskkirja alusel anti talle TÜ väike medal.
19. nov. — raamatukogu arengukava projekti avalik arutelu konverentsisaalis.
22. nov. — Helgi Laanesel möödus 30 aastat esimesest tööpäevast raamatukogus.
22. nov. — raamatukogu külastas maavanemate kogu.
25. nov. — raamatukogu külastas Vene kultuuriatašee Sergei Bezberesjev.
28. nov. — raamatukogu külastas 15 Eesti ajakirjanikku.
29. nov. — Tartu Jaapani Seltsi koostatud näituse "Kümme tuhat lehte" avamine.
6. dets. — jätkuseminar "Raamatuteaduslik ja raamatukogunduslik kõrgharidus".
10. dets. — TÜ valitsus otsustas pöörduda Tartu linnavolikogu kultuuri- ja rahanduskomisjoni poole ettepanekuga toetada raamatukogu elektroonilise raamatukaitesüsteemi hanget ning aidata tellida ja realiseerida projekti raamatukogu ümbruse korrastamiseks.
19. dets. — multimeedia klassi ja eurodokumentatsioonikeskuse avamine, eurominister Andra Veidemanni loeng "Euroopa integratsioon ja Eesti".
27. dets. — töötajate jõulupidu.

1. Eesti Vabariigi presidendi Lennart Meri külaskäik raamatukokku 14. mail 1996. a.
Külalised on jõudnud raamatukogu juurde.

Foto: A. Lehestik

2. Eesti Vabariigi presidendi Lennart Meri külaskäik raamatukokku 14. mail 1996. a. Restaureerimisosakonnas tutvumas vanade kaardide ja atlastega. Paremt: Viuu Klement, Peeter Tulviste, Lennart Meri, pr. Helle Meri.

Foto: A. Lehestik

3. Eesti Vabariigi presidendil Lennart Meri külaskäik raamatukokku 14. mail 1996. a.
Vasakult: Peeter Tulviste, Lennart Meri, Peeter Olesk.

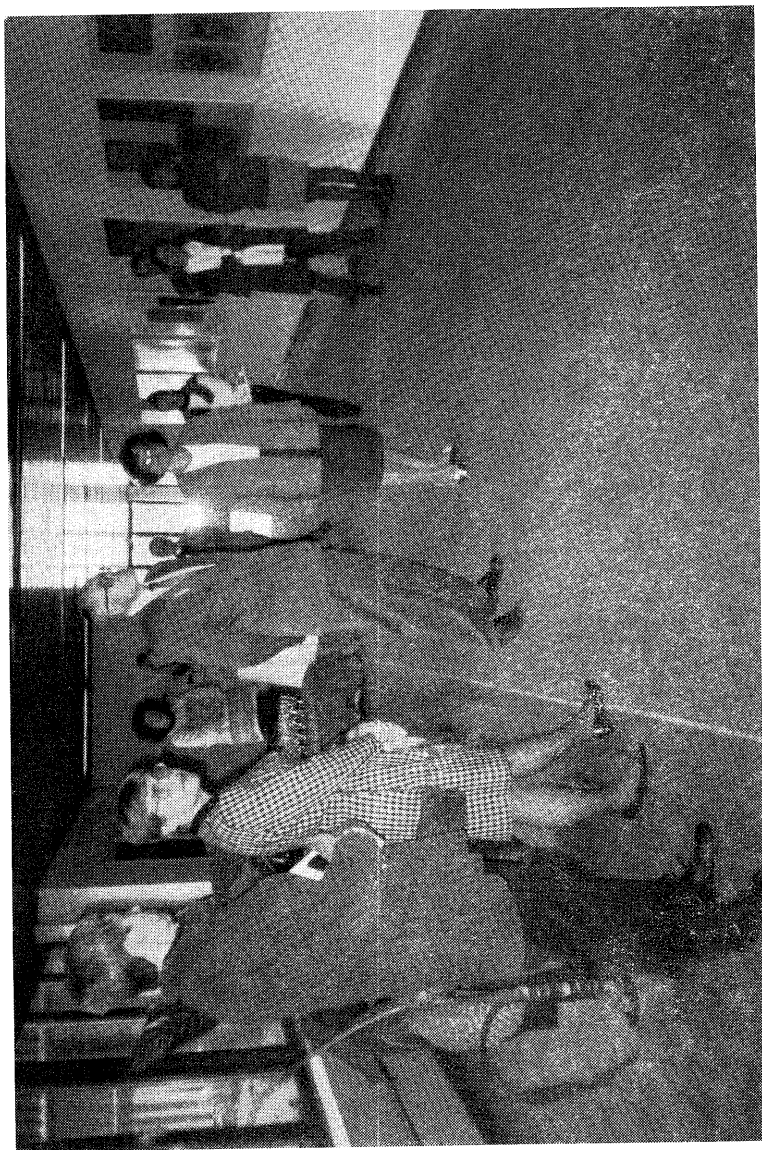
Foto: A. Lehestik

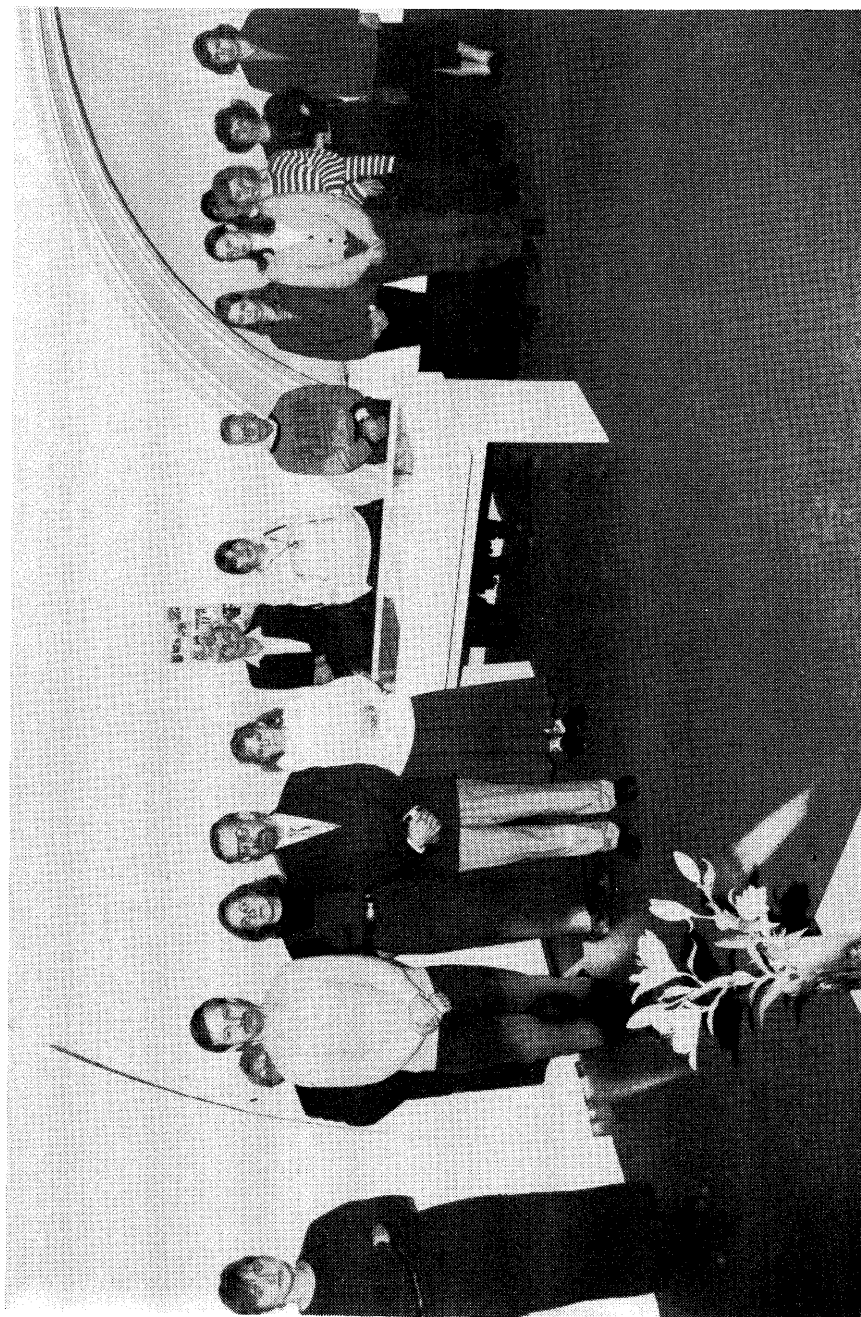
4. *Dr. jur. prof. Boris Meissner oma raamatukogu üleandmisel TÜR-i*
7. mail 1996. a. *Foto: A. Lehestik*

5. Endise TÜ füüsikaprofessori Harald Perltzi büsti üleandmine 3. juunil 1996. a.
 Vasakult: TÜ emeritprof. Eduard Vääri, Peeter Olesk, Erast Parmasto, Rootsis asuva Balti arhiivi juhatuse liige
 Kaljo Käarik, prof. Jüri Tamm, Maare Künnik, Mare Rand.
 Foto: A. Lehestik

6. Näituse "Ungarlased maahõive ajal" avamine TÜR-is 19. sept. 1996. a. Esiplaanil vasakult: M. Munkácsy nim. Ungari Kultuuriseltsi juhatuse liige Judith Strömpl, Ungari kultuuriesinduse Tallinnas juhataja Kadi Raudalain, TÜ uurali keelte prof., Ungari aukonsul Ago Künnap, Ilona Smuškina.
Foto: K. Piirimäe

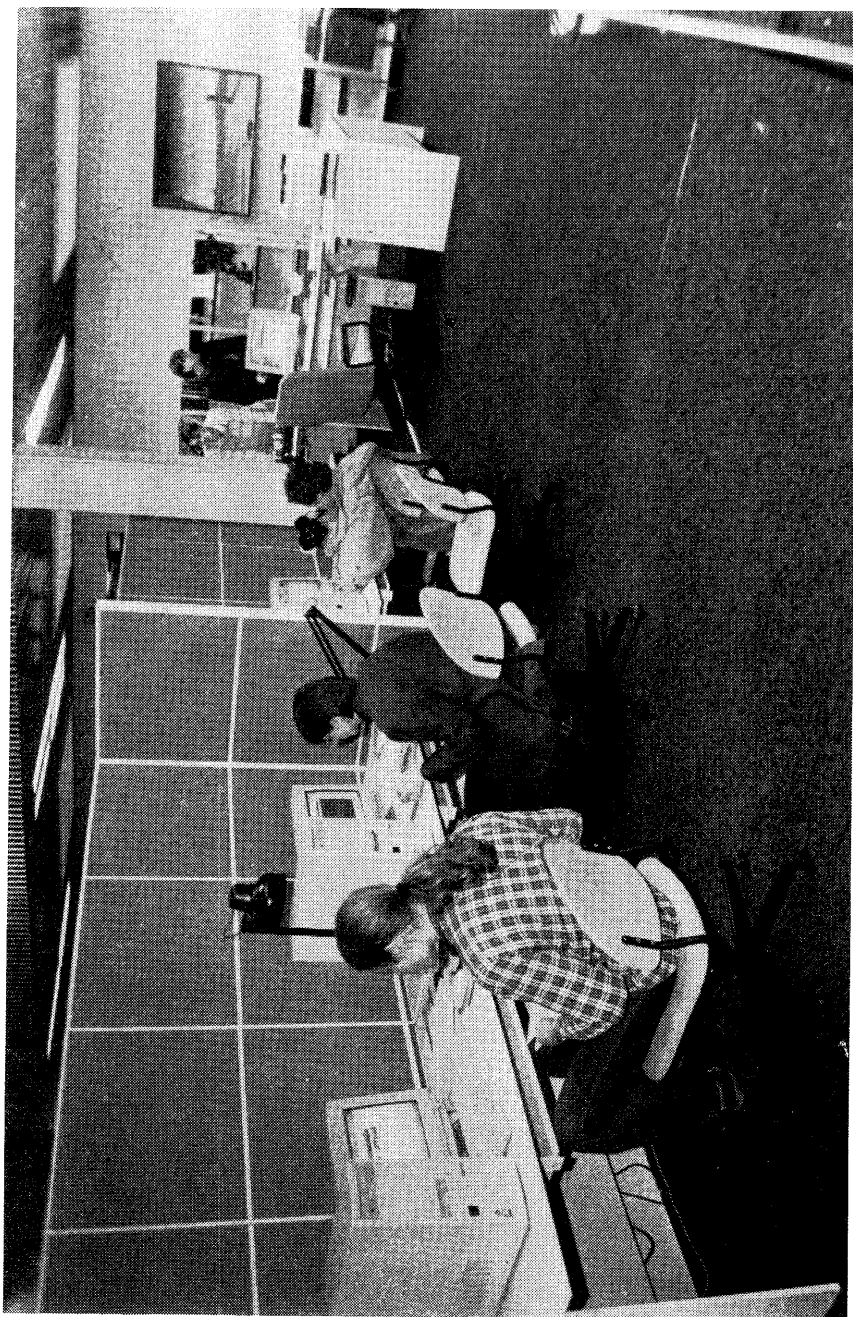

7. Paula Palmeose 85. sünniaastapäevale pühendatud näituse avamine humanitaarraamatukogus 15. novembril 1996. a.
Foto: A. Viinalas

Foto: A. Viinalas

8. Näituse "Kümme tuhat lehte" avamine raamatumuuseumis 29. nov. 1996. a.

9. 19. dets. 1996. a. avatud arvutiandmebaaside ruum.

Foto: A. Viinalas

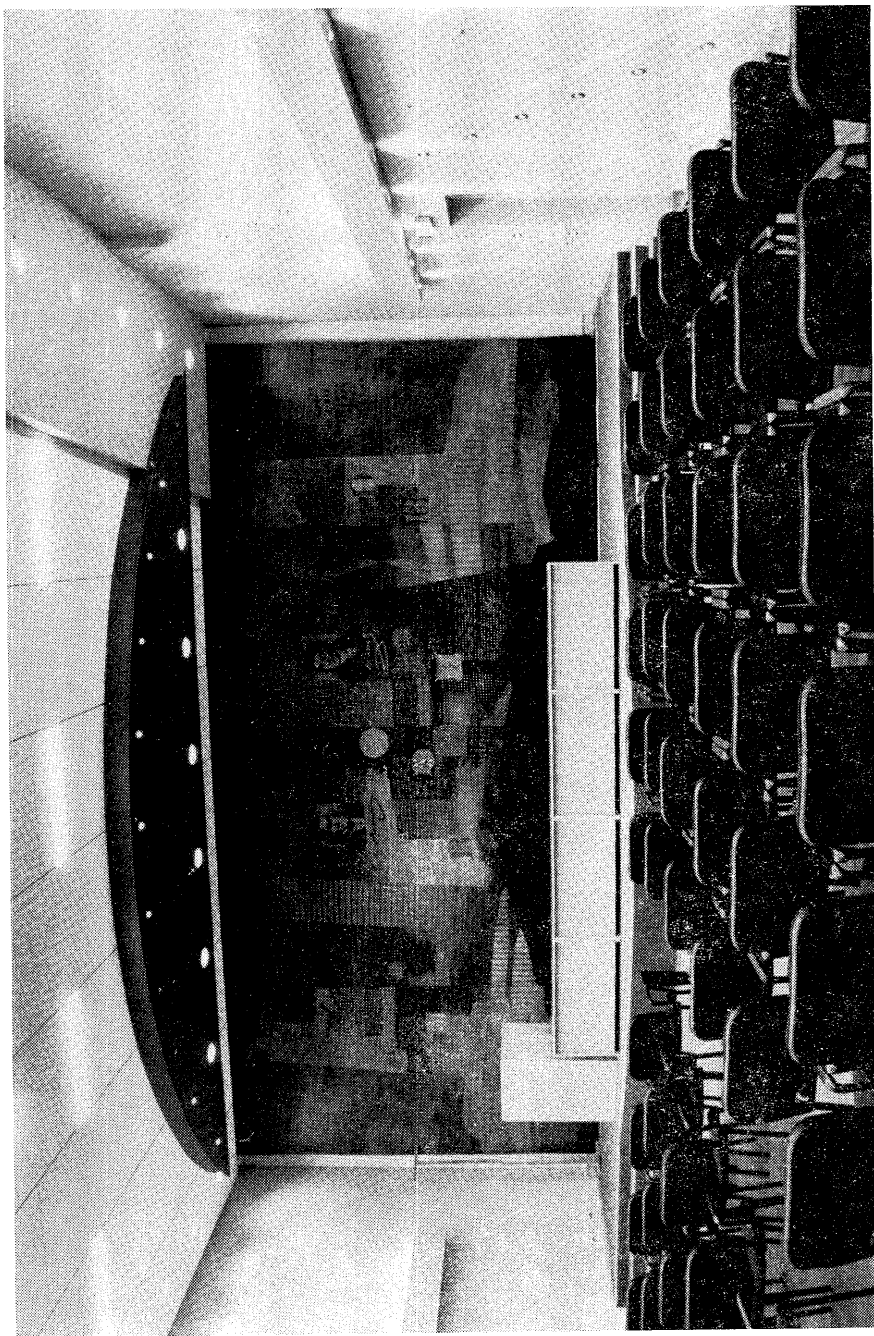

Foto: A. Viinalas

10. Renoveeritud konverentsisaal.

JUUBILARID

LINDA PARTS

60

Linda Parts on sündinud 23. jaanuaril 1936. a. Otepää lähisel. Kooliteed tallas ta algul Otepääl, hiljem õppis Tartu Meditsiinikoolis. Õpingute järel töötas Linda Parts 20 aastat trükikojas, kus omandas köitja eriala. 1983. a. asus ta tööle ülikooli raamatukogu köitekotta.

Linda on oma töös kiire, täpne ja kohusetundlik. Kui köite valmimiseks on antud tähtaeg, võib olla kindel, et töö ettenähtud ajaks valmis saab. Ta on alati lahkelt nii nõu kui jõuga aidanud nooremaid kolleege. Eluenergia on Linda nähtavasti ammutanud spordist, millega tegeleb tänapäevani. Oma silmaringi on ta püüdnud laiendada rohkete reisidel.

ELVE-VIIU KLEMENT

60

Elve-Viiu Klement on sündinud 30. jaanuaril 1936. a. kooliõpetaja ja talupidaja perekonnas. Esimesed 30 aastat olid Viiule kasvamise, õppimise ja oma õige ala leidmise aastad. Esiteks lapsepõlv Vissis koos õe ja vendadega, siis Tõravere algkool, Elva keskkool, TRÜ Ajaloo-Keeleteaduskond, mille Viiu lõpetas eesti filoloogina 1959. a. Pärast lõpetamist töötas noor filoloog Tartu linnaraamatukogus, Kirjandusmuuseumi rahvaluule osakonnas ning õpetajana Tartu 3. Töölisnoorte Keskkoolis ning 1. ja 2. Keskkoolis.

1966. a. jõudis Viiu tagasi ülikooli — esialgu õppeosakonda, aga 1969. aastast juba raamatukogusse. Ta on töötanud info-, metoodika- ning käsikirjade ja haruldaste raamatute osakonnas. Väga mahukas oli töö oma abikaasa, rektor prof. F. Klementi isikufondi läbitöötamisel ja tema bibliograafia koostamisel.

1977. a. sai Viiru restaureerimisosakonna juhatajaks. See osakond on alati olnud arvuliselt üks suuremaid raamatukogus, koosnedes neljast täiesti erinevast üksusest. Keerulise osakonna juhtimine, selle tööle rakendamine, materjalidega varustamine ja aparatuuri muretsemine on Viirule olnud kindlasti üks suuremaid probleeme, kuid ta on selle kõigega kenasti hakkama saanud. Tõhusalt on arendatud koostööd teiste restaureerimiskeskustega. Tänu osakonna heale mainele on siia tulnud stažeerima Soomest, Bulgaariast, Saksamaalt ja Poolast. Osakonnajuhatajana on ta laiemaltki muret tundnud kultuurivarade säilimise pärast. Seepärast on temalt ka arvukalt artikleid paljudes ajalehtedes ja muudes väljaannetes. Viiru on olnud osakonna artiklikogumiku "Raamat — aeg — restaureerimine" nelja numbriga koostaja ja toimetaja. Tema õlgadel on olnud konverentside, seminaride, näituste, nõupäevade organiseerimine.

Aastate jooksul on Viiru olnud tegev paljudes komisjonides: Vabariikliku Restaurationite Ühingu teadussekretär, vabariikliku raamatuhügieeni- ja restaureerimise probleemgrupi esimees, raamatukogu hoiutoimkonna esimees ja liige. 1967. aastast on Viiru seotud Eesti Looduskaitse Seltsiga, mille aktiivne liige ta on tänini.

Osakonna töö kõrvalt on Viiru pikaajalise arhiivitöö tulemusena koostanud mälestusraamatu pedagoog Juhan Torgist "Seisata, rändur!", mis suurepäraselt teostuses ja kaunilt kujundatuna ilmus Kanadas 1993. a.

SIRJE-MALL NILSON

60

Sirje-Mall Nilson sündis 12. veebruaril 1936. a. Tartumaal Puhja vallas talupidajate pere kolmanda lapsena. Kooliteed alustas 1943. a. Puhja algkoolis. 1950. a. lõpetas ta Tartu V Mittetäieliku Keskkooli. Järgnesid õpingud Tartu Kunstliku Vedelkütte Tehnikumis (1950–1954), kus ta omandas tehnik-tehnoloogikutse. Saadud teadmisi rakendas Sirje Nilson Tartu Kammivabriku laboratooriumis 3 aastat. 1956. a. astus Sirje TRÜ-sse, asudes kaugõppe teel omandama bibliograafi elukutset. Diplomini jõudis ta 1962. a. Aastatel 1957–1963 töötas ta raamatukoguhoidjana Tartu Kultuurihoone raamatukogus.

Alates 1963. aasta oktoobrist on Sirje Nilson olnud truu ülikooli raamatukogule. Aastail 1971–1976 oli ta lugemissaalide sektori juhataja. Järgneval kolmel aastal viibis ta koos komanderingus oleva abikaasaga Alžeerias. Kaugelt naasnuna asus Sirje Nilson taas tööle ülikooli raamatukokku, nüüd juba teatmebibliograafia osakonda. 1994. a. viidi tema töökoht teaduskirjanduse lugemissaalide osakonna koosseisu.

Töötades küll aegade jooksul erinevates osakondades, on Sirje põhiülesandeks olnud ikka töö teatmekirjandusega — ta on lihtsalt alati osanud oma “vana armastuse” uuele töökohale kaasa võtta. Igapäevase töö kõrval on Sirje juhendanud raamatukogunduse ja bibliograafiaõppusi, ekskursioone, esinenud teaduskonverentsidel, olnud a/u büroo esimees. Noorematele kolleegidele on Sirje Nilson oma töökogemustega suureks teadmiste allikas. Palju käinud ja näinud inimesena on temaga alati tore vestelda kõigist maailma asjadest.

Sirje on hingelt suur loodusesõber, Eesti Looduskaitse Seltsi asutajaliige.

MAARE KÜMNIK

60

Maare Kümnik, neiuna Tooming, sündis 15. märtsil 1936. a. Tartus kirikuõpetaja 4-lapselise pere esimese lapsena. Lapsepõlv ja kooliaastad möödusid Harju-Jaanis Raasikul ja Viljandis. Edasi tuli ta õppima Tartu ülikooli, kust sai 1959. a. diplomi raamatukogunduse ja bibliograafia erialal. Töötanud mõned aastad Kallastel ja Sirgalas, tuli ta 1961. a. tagasi Tartusse, ülikooli raamatukokku. Ametiredeli astmed on teda sellest ajast ikka ülespoole viinud: bibliograaf, vanemtoimetaja, peabibliograaf, 1981. a-st tänaseni teadusbibliograafia osakonna juhataja. Imetlusväärt on Maare töössesuhtumine, täpsus ja vastutustunne. Ta on heaks õpetajaks ja nõuandjaks bibliograafidele, näituste koostajatele ja teistele abivajajatele nii õppejõudude kui ka üliõpilaste seas.

Oma kogemusi jagab ning teadmisi täiendab ta veel raamatukogu kirjastuskolleegiumis ja nõukogus, ERÜ j.o. bibliograafiakomisjonis, Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu ning Õpetatud Eesti Seltsis. Samuti on ta sagedane osavõtja Tartus toimuvatest konverentsidest, näitustest ja kontsertidest. Hea seltsielu esindajana on Maare osanud teadusbibliograafia osakonna suhteliselt püsivaks siduda.

Suur osa osakonnas koostatavaist TÜ bibliograafia aastaraamatuist on tema toimetatud. Nende kõrval tuleks nimetada ka toimetajatööd “Tartu ülikooli toimetiste sisuregistrid 1893–1944”, “Professor Juhan Aul. Kirjanduse nimestik 1919–1989” ja “Профессор С. Г. Исаков. Библиографический указатель 1953–1990” juures. Raamatukogu väljaandeid tutvustavaid ja analüüsivaid kirjutisi on Maarelt ilmunud kohalikus perioodikas, kus ta on avaldanud ka mälestusi staažikatest ülikooli raamatukogu töötajatest Elsa Kudust ja Kaja Noodlast. Töö- ja teadusreisid on viinud Maare nii itta kui läände — Kaasanisse, Moskvasse, Peterburi, Taani.

Maare peres on üles kasvanud neli last, kellel kõigil on kõrgharidus.

MERIKE POLJAKOV

50

Merike Poljakov, neiuna Laane, sündis 29. märtsil 1946. a. Järvamaal. Merike lõpetas keskkooli Türil, eesti filoloogi diplomi sai Tartu Riiklikust Ülikoolist 1982. a. Alustatud kandidaaditöö jäi perekondlikel põhjustel lõpetamata. 1965. aastast töötas Merike Järvamaal Põikva raamatukogu juhatajana, olles nn. "maa sool". 1982. aastast töötab Merike ülikooli raamatukogu õppekirjanduse osakonnas ja on sellel kohal üks staažikamaid töötajaid. Raamatukogus juhendab Merike peale oma põhitöö ekskursioone, korraldab raamatunäitusi ning viib läbi raamatukoguõppusi esmakursuslastele.

Juba kooliajast peale on Merike aktiivse elu- ja mõtteviisiga, alati liikvel ja valmis kõiki kannatlikult ära kuulama, nõustama ja aitama või ise ära tegema. Ametiühingu esinaisena tegutseb ta aktiivselt, taotledes

paremaid palku ja töötingimusi kõikidele raamatukogu töötajatele. Merike kuulub TÜ A/ü komiteesse ning on Tartu Haritlaste Liidu juhatuse liige. Merikese tööd raamatukogus on hinnatud mitme aukirjaga.

Lisaks kõigele on Merike hoolitsev ema oma kahele tublile, praeguseks juba täiskasvanud pojale.

TAIMI HAGU

50

Taimi Hagu, neiuna Elemaa, sündis 1. aprillil 1946. a. Tartus õpetajate perekonnas. Kooliteed alustas ta 1953. a. 4. mittetäielikus keskkoolis, 1964. a. lõpetas 8. keskkooli, 1965.–1969. a. õppis ülikoolis eesti keelt ja kirjandust. Järgnesid tööaastad TRÜ saksa keele kateedris, foneetikakabinetis ning Keele ja Kirjanduse Instituudi rahvaluule sektoris. 1984. aastast töötab Taimi ülikooli raamatukogu teaduskirjanduse lugemissaalis.

Taimi on töökas, vastutulelik, intelligentne ja vaimukas kolleeg. Peale selle on ta suurepärane pere- naine ja hoolitsev ema.

INDREK SEPP

50

Indrek Sepp sündis 8. aprillil 1946. a. kunstniku perekonnas. Õppis Tartu 5. Keskkoolis, mille lõpetas 1964. aastal. Saanud kodust ja koolist kaasa huvi humanitaaralade vastu, tahtis ta edasi õppida kõrgkoolis. Valik ei osutunud kergeks — algul õppis ühe aasta ülikooli õigusteaduskonnas, hiljem vahetas eriala ja lõpetas Tallinna Pedagoogilise Instituudi raamatukoguhoidja-bibliograafina. 1978. a. tuli ta tööle ülikooli raamatukokku, algul hoiuosakonda, järgmisest aastast õppekirjanduse osakonda, kus ta on üks staažikamaid ja asjatundlikumaid töötajaid. Indrekut teavad ja mäletavad kindlasti paljud endised ja praegused lugejad, eriti need, kellel on õpikute hoidmise või tagastamisega pahandusi olnud, sest nendega on Indrek papalikult range olnud.

LIGIA KIIN

50

Ligia Kiin, a-ni 1968 Kaprielova, sündis 13. oktoobril 1946. a. Tartus armeenia päritolu sõjaväearsti perekonnas. Tartu 5. Keskkooli lõpetamise järel 1965. a. alustas ta õpinguid ülikoolis vene filoloogia osakonnas. Pärast ülikooli lõpetamist 1970. aastal on Ligia seni ainsaks töökohaks olnud ülikooli raamatukogu. Aastatel 1970–1982 töötas ta bibliograafiaosakonnas raamatukoguhoidja ja vanemraamatukoguhoidjana, seejärel infoosakonnas vaneminsenerina. Aastatel 1982–1992 oli ta infoosakonna peabibliograaf. 1993. a-st on Ligia uuesti ametis teatmebibliograafia osakonnas, kus töötab 0,5 kohaga vanembibliograafina.

Igapäevaste tööülesannete kõrval on Ligia tegele-
nud raamatukogu seinalehe väljaandmisega, juhendanud vene keele ringi, osalenud mälu-
mängu "Informiin" korraldamisel, juhendanud arvukalt ekskursioone. Esmakursuslastele on
ta "Sissejuhatus erialasse" raames õpetanud raamatukogundust.

Kolleegina on Ligia kena ja vastutulelik ning alati rõõmsameelne.

75. sünnipäev

riidehoidja **JOHANNA SEBACH** — 14. mai

70. sünnipäev

koristaja **SOFIA GOLOVNEVA** — 16. veebruar

uksehoidja **SILVI NESTRA** — 14. mai

riidehoidja **ENNI JAKOBSON** — 7. juuli

60. sünnipäev

majahoidja **RAVIL TŠANÕŠEV** — 8. märts

uksehoidja **LINDA JOHANSON** — 24. aprill

50. sünnipäev

koristaja **IRINA ZOLOTNIKOVA** — 22. aprill

riidehoidja **SILVI MÄGI** — 3. august

IN MEMORIAM

IDA NOPPEL

2. 04. 1909 – 21. 01. 1996

Ida Noppel, neiuna Morgen, sündis 2. aprillil 1909. a. Tartus. A. 1934–1938 õppis ta Tartu Ülikoolis raamatukogundust ja bibliograafiat. Töötas kirjastuses “Loodus” ametnikuna (1928–1930), Tartu Linna Keskraamatukogus raamatukoguhoidjana (1930–1941), 1946. a. sidus Ida Noppel oma elu ülikooli raamatukoguga. 1974. a-st kuni pensionileminekuni 1983. a. suvel oli ta perioodikaosakonna juhataja. Ida Noppel oli ERÜ auliige. Ta suri 21. jaan. 1996. a. Tartus ja maeti Pauluse kalmistule.

Ida Noppel muutus juba töö ajal omamoodi legendiks raamatukogus. Loodus oli teda õnnistanud paljude vaimuannetega (lahtine mõistus, suurepärane mälu, hea keelevaist, kunstikalduvus), ta oli ere,

mitmetahuline ja kahtlemata vastuoluline isiksus raamatukogus, ikka rohkem võitleja, kes, nagu ta ise tavatses öelda — ei karda kedagi peale enese. Osakonna juhtimise ja kataloogimisküsimustega heitlemise kõrval jätkus tal veel 1970-ndail aastail energiat muukski (õppis hispaania keelt, luges innukalt). Tal oli alati arvamus raamatukogu- ja maailmapoliitikast. Suviti jõudis ta linna taha põllulapilegi.

Otseskui käesirutus aegadest üle ulatub meieni osa Ida Noppeli tööst, ilma et me seda alati tajuksimegi — kataloogidesse jäävad täiskirjutatud kirjechaardid veel kauaks. Ilusa, ühtlase, jõulise käekirjaga...

LEI PETERSON

18. 02. 1933 – 6. 08. 1996

Uskumatu on tõeks saanud, enam pole meie hulgas lähedast inimest, kes kuulus nii endastmõistetavalt raamatukogu töötajate perre, et tema jäädava lahkumise järel tekkis suur tühimik.

Erudeeritud, intelligentne, vajadusel printsiipialne, samas mõnus seltskonnainimene ühistel koosviibimistel — sellisena on ta meie mälestustes.

Lei Peterson sündis 18. veebruaril 1933. a. Tallinnas ema Irmgardi ja isa Eduard Kindel'i esimese ja ainukese lapsena. Hea lastetuba on Lei puhul kohane ütlus.

Karm sõda võttis isa. Ema ja tädi, keda Lei pidas oma teiseks emaks, olid nüüd kogu ta pere. Naised üksinda pidid kõik raskused kandma, sest pomm purustas nende kodu ja Lei kooliaastad langesid raskele sõjajärgsele ajale.

Ometi otsustas perekond, et Lei läheb õppima Tartu Ülikooli. Seljas ema vanast ümberpööratud mantel ja jalas onu tehtud kingad — nii jõudis Lei Tartusse, kus asus õppima ajalugu, spetsialiseerudes etnograafiale. Ülikool sai lõpetatud 1956. a., samalt kursuselt leidis ta abikaasa Aleksei. Palju südamesoojust jagus tal oma kahele pojale, kolme lapsele üle oli ta tõeliselt uhke.

Tööaastad möödusid Tallinnas ajalooarhiivis, Tartus etnograafiamuuseumis, alates 1967. aastast oli Lei seotud ülikooli raamatukoguga. Töötanud mõned aastad bibliograafiaosakonnas, märgati teda kui initsiatiivikat ja kindla sõnaga töötajat ja 1970. aastal edutati ta komplekteerimisosakonna juhataja vastutusrikkale ametikohale. Aastatel 1975–1977 töötas Lei raamatukogu Leningradi mnt. filiaali juhatajana, seejärel juhtis taas, kuni aastani 1990, raamatukogu komplekteerimisosakonda. Samas osakonnas jätkas ta tööd ka pensionipõlves, vapralt trotsides rasket haigust, sest raamatukogu oli talle teiseks koduks, millest ei raatsinud loobuda.

Analüütilise mõtlemisvõimega inimesena oli tal iga probleemi kohta oma arvamus, tema nõuanded olid kolleegide poolt hinnatud. Lei Petersoni panus raamatukogu tegevusse oli märkimisväärne ja hinnaline.

ELFRIEDE RATTUS 16. 01. 1912 – 01. 12. 1996

Elfriede Rattus, neiuna Haagivang, sündis 16. jaanuaril 1912. a. Tartumaal Puhja vallas sõjaväelase pere kolmanda tütreana. Ta õppis Võru Tütarlaste Seminaris.

1967. a. asus Elfriede Rattus tööle ülikooli raamatukokku. 15 aastat töötas ta raamatukogu vanas hoones Toomel — valvurina. Ta polnud lihtsalt valvur. Tundes hästi raamatukogu ja raamatukogutöötajaid, oli ta meil majajuhi eest.

Alates 1982. a. kuni pensionileminekuni 1991. a. töötas Elfriede kataloogimisosakonnas raamatukoguhoidjana, kelle tööks oli trükiste raamatukogunduslik vormistamine. Oma esimeses ja ainsas töökohas, ülikooli raamatukogus, töötas ta kokku 24 aastat.

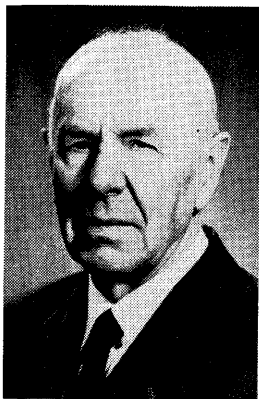
Elfriede Rattus suri 1. detsembril 1996. a. Tartus ja maeti Raadi kalmistule.

Oma töös oli Elfriede kohusetundlik ja täpne. Ka kõige lihtsamad tööd tegi ta suure vastutustundega. Ta oli andekas käsitöömeister, hea kokk ja aednik. Elfriede kaunid kudemid on jäänud mälestuseks paljudele kolleegidele. Osavõtliku ja diskreetse inimesena oli ta paljudele pihimaks.

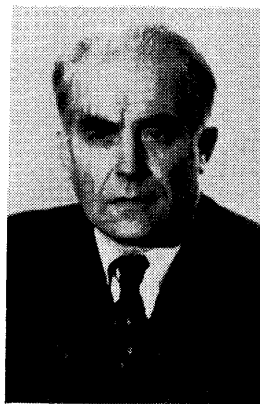
Alati rõõmsameelne ja abivalmis — selline oli meie tädi Friida.

KAKS TUGE VAT TAMME

Richard Kleis
6. 10. 1896 – 18. 06. 1982

Leo Tiik
15. 09. 1910 – 16. 06. 1996

Raamatukogu kirjastuskolleegiumi on 1996. a. puudutanud kaks olulist sündmust: 16. juunil suri Leo Tiik ja 6. oktoobril möödus 100 aastat Richard Kleisi sünnist. Need oma erialal silmapaistvad mehed, isiksused Tartu ülikoolis ning eesti kultuuriloos olid kaua-aegsed truud ja töökad kirjastuskolleegiumi liikmed.

1960-ndate aastate alguses alustasid tegevust raamatukogu redaktsioonikolleegium ja ka raamatukogu nõukogu. Neisse organitesse otsiti hoolega inimesi, kes tunneksid tavalisest suuremat huvi raamatukogus toimuva ja raamatu vastu väga avaras tähenduses. Eriliselt sobivad olidki ajaloolane, klassikaline filoloog, entsüklopedist dotsent Richard Kleis ja majandus- ning kultuurigeograaf, ka raamatukoguhoidjana töötanud dotsent Leo Tiik.

TRÜ Teadusliku Raamatukogu redaktsioonikolleegium loodi 18. augustil 1961 koosseisus: A. Hiir (direktor, esimees), R. Kleis, L. Tiik, A. Kirsell ja K. Noodla. Esimene koosolek toimus 15. septembril 1961. 1982. a. alguseni oli peetud 57 koosolekut, aastaist 1983–1996 lisandus veel 24, kust need kaks meest olid puudunud vaid kahel-kolmel korral. Nad tutvusid kõigi arutlusele esitatud käsikirjadega, mille kohta oli neil alati oma hinnang (meeldis, vajalik, huvitav, erilist vaimustust ei olnud jt.). Kirjalikult anti autoritele konkreetseid pisimärkused või üldarvamused, kui ei saadud ise koosolekul osaleda.

Redaktsioonikolleegiumi protokolliraamatuist on võimalik lugeda, milliseid arvamusi avaldati ja kuidas publitseerimisele esitatud töid vaeti. Eriliselt tähelepanelikud oldi keelelistes küsimustes (eesti keel!) ja faktides, mida kontrolliti ise ja lasti autoreil kontrollida. Ebahütlust leiti botaanilistes nimedes, ebajärjekindlust allikatele viitamisel, soovitati viidata ja tsiteerida originaalteoste, mitte tõlgete järgi. Näpunäiteid jagati registre koostamiseks, koha- ja mõisanimede õigeks kasutamiseks. Soovitusi anti resümee koostamiseks, korrigeeriti terminite kasutamist, eelistades eestikeelseid. Omades ise rikkalikke kogemusi, anti juhiseid ka tehnilistes asjades, näit. missugused andmed esitada tabelites, mis laduda

ptiikirjas. Loomulikult tõstatati ka sisulisi probleeme — avardada ajaloolist tausta (04.03.1992); rõhutada F. Puksoo teeneid, et 1934. a. võeti vastu seadus raamatukoguhoidjate kutse-eksamite ja -tunnistuste kohta (08.06.1989); suuremat tähelepanu osutada sundeksempлари saabumisele raamatukogudesse (15.12.1989). E. Hansoni artikli "Tartu teadlaste teosed prof. K. Morgensterni raamatukogus" puhul soovitab L. Tiik tööd täiendada näidetega Morgensterni enda ääremärkustega neis raamatuis. R. Kleis tuletab meelde, et autoril on nimi, mitte nimetus!

Oma osatähtsus on neil meestel ka raamatukogu kirjastustegevuse kavandamisel. Nii näiteks peab L. Tiik vajalikuks asuda publitseerima de la Gardie fondi materjale või L. Euleri kirjavahetust. Graafikakogu kataloogide koostamisele asumisel annab R. Kleis nõu peegeldada neis kogu Tartu ülikoolis säilitatav graafika (09.02.1973).

Niisugust konkreetset ja väga tihedat tööd tegid mõlemad mehed aastaid huvist ja armastusest mitmekülgsete teemade ja eelkõige hea raamatuvastu.

Kolleegiumi koosseisus vahetusid raamatukogupoolsed liikmed, nemad aga jäid. Igale uuele, ka suhteliselt noorele liikmele olid need koosolekud omaette meeldivaks ja tugevaks kooliks — kultuur, haridus, seltskondlik, kõrgtasemel peetav vestlus, kust ei puudunud huumor. Kui palju arendavat, kui palju imestust ja imetletavat! Esialgne kohmetus ja kartuski peletati üpris ruttu tunnustava sõna ja julgustusega, kui vaid ise oskasid ja taipasid arvamust avaldada või veakest märgata. "Nii see algabki!" ütles R. Kleis.

Aastani 1982 arutati u. 140 väljaannet (sh. voldikud, bülletäänid, meelepead), koostöö L. Tiigiga aga jätkus — liandus veel 130 mitmesugust väljaannet. Viimane arupidamist nõudev töö oli temal "Tartu Ülikooli Raamatukogu aastaraamat 1995" 25. aprillil 1996. a.

*

Raamatukogu nõukogus töötas L. Tiik 26. detsembrist 1962 kuni 12. maini 1985, puududes 58 koosolekust vaid 7 korral. Nõukogus on sageli olnud arutluse all komplekteerimisküsimused. Korduvalt tõstatab ta teatmeteoste muretsemisega seotu, tehes ettepaneku neist isegi fotokoopiate hankimiseks. Murelapseks on olnud uute entsüklopeediate saamine eriti raamatukogu uude hoonesse. Selles majas oleks L. Tiik tahtnud näha nii uusi kui ka vanu sõnastikke avariileil (12.05.1982). Jaanuaris 1966 soovitab ta paigutada kaardikogu metallriiulitele. 22. märtsil 1976 huvitub ta, kuidas kulgeb rootsiaegsete trükiste bibliograafia koostamine ja kas on alustatud nende trükiste koopiate muretsemist. (Nüüd on see töö finišijoonel!) 1978. a. 9. veebruaril probleemitseb L. Tiik ülikooli ja EPA raamatukogu ühendamise asjus. Ka pooldab ta tsentraliseeritud komplekteerimist, kuid lugejate huvidest lähtuvalt detsentraliseeritud teenindamist. Raamatunäitustel ootaks ta üksikasjalikumaid annotatsioone kuni konkreetse eksemplari iseärasusteni välja.

Tartu Ülikooli Raamatukogu väljaanded on nende tarkade ja oma ülesannetesse tõsiselt suhtunud meeste tõttu palju sisukamad, täpsemad ja nägusamadki. Richard Kleisi ja Leo Tiigi erudeeritus, nende põhimõtted ja seltskondlikkuski on suurt mõju avaldanud ka tänastele kirjastuskolleegiumi liikmetele. Väga suur tänu neile.

Lea Trikkant, Maare Kümnik

**LIBER DATICUS BIBLIOTHECAE
UNIVERSITATIS TARTUENSIS 1996**

Jaanuar

- M. Hanso 15** Phytopathology 1994, Vol. 84, 1, 11. * Plant Disease 1994, Vol. 78, 8, 12; 1995, Vol. 79, 1. * Hortscience 1994, Vol. 29, 10, 11, 12; 1995, Vol. 30, 1. * Journal of the American Society for Horticultural Science 1993, Vol. 118, 6; 1994, Vol. 119, 5, 6; 1995, Vol. 120, 1, 2, 4.
- Akademia Medyczna Biblioteka, Bialystok 3** Roczniki Akademii Medycznej w Bialymstoku 1993, Vol. 38, 2; 1994, Vol. 39; 1995, Vol. 40, 1.
- P. Letto-Vanamo 1** Letto-Vanamo. Oikeuden Eurooppa. (Helsingin yliopisto. Oikeushistorian julkaisuja; 1).
- H. Rausmaa 1** Soome sild — Viron veräjät. Helsinki, 1992. Hum: 14504
- A. Kettunen 1** Mäntylä. Porvoon kaupungin historia. Nidos 2: 1602–1809. Porvoo, 1994. 14501
- E. Aruja 122** Usuteaduslik kirjandus. 13603, 15184; Hum: 95-1287–1355, 96-1–48; N
- S. ja P. Olesk 1** Краткий справочник почтовой индексации. Москва, 1979. 3:124424
- V. Masing 1** Peat industry and environment. Tallinn, 1995. 15234
- H. Pajupuu 5** Pajupuu. Kultuurikontekst, dialoog, aeg. Tallinn, 1995. 15386–15390
- ÜRO esindus Eestis 4** Eesti inimarengu aruanne 1995. * Estonian human development report 1995. 15391–15394
- TÜ Molekulaar- ja Rakubioloogia Instituut 3** Molekulaarse biotehnoloogia praktikumi juhend. Tartu, 1995. 15395–15397
- R. Narits 6** Õiguse entsüklopeedia. 1995. 15436–15441; N
- Annetus Soomest 36** Väitekirjad mitmelt erialalt. D:13811–13833, 14491–14498, 14505–14508, 15165
- S. Issakov 1** Нарциссов. Письмо самому себе. Н.-Йорк, 1983. 3:179183
- R. Stäblein 1** Stäblein. Altes Holzspielzeug aus Gröden. Bozen, 1980. 3:179184
- T. Huuhtanen 1** Harjula. Unelma Pispalasta. Tampere, 1992. 15168
- V. Salo 2** Katechismus der katholischen Kirche. Oldenbourg, 1993. 14347–14348; Hum
- M. Merras 2** Merras. The Origins of the Celebration of the Christian Feast of Epiphani. Joensuu, 1995. Per; Hum
- H. Arro 3** Arro. Eesti lendurid lahingute tules. Tallinn, 1995. 15460–15462

- Jakob von Uexkülli Keskus 1** Teoreetilise bioloogia augustisessioon. Tartu, 1995. 15463
- J. Watkin 1** International Kierkegaard Newsletter 17, October 1995.
- E. Türi 27** Kivik, Türi. Bakteriaalsed infektsioonid ja nende kemoteraapia. Tallinn, 1994. 15702–15728; N
- Ida-Viru Maavalitsus 1** Ida-Viru county. 15734
- Viljandi Maavalitsus 9** Ajakirjad ja jätkväljaanded. 2:213534, 200271–200276
- Kulturstiftung der deutschen Vertriebenen 2** Kirstein. Aus schwerer Zeit. Tagebuch-Ostpreußer 1945. Bonn, 1995. * Minderheitenschutz im östlichen Europa. 1995. Bd. 4. 14356
- R. T. Lindroos 25** Ilukirjandus. 3:179311–179316; 15263–15281.
- P. Olesk 1** Народонаселение. Москва, 1994. 3:124541.
- E. Ernits 1** Tartu Veterinaariakooli ja -instituudi panus mikrobioloogia ja epizootoloogia arengusse. Tartu, 1995. 15966
- M. Masing 2** Masing. Valimik materjale loodusteaduse ja looduskaitse olukorra kohta Eestis a. 1992–1995. Tartu, 1995. 15967. * Materjalid looduskaitse teadustöö olukorra kohta Eesti Metsainstituudi Looduskaitse uurimiskeskuses a. 1993–1995. Tartu, 1995. 15968
- E. Vääri 2** Boiko. Baltijas juras somu geografiskie apelativi un to relikti Latvijas vietvardos. Riga, 1993. 15969–15970
- A. Künnap 15** Names 1985–1992, Vol. 33–40.
- The World Bank Regional Office for the Baltic Countries. Tallinn Branch 1** Внешняя торговля в новых независимых государствах. 13. Вашингтон, 1995. 3:124597
- Центр ИБК Московского отделения Российского Научного фонда 4** Конституционное право: восточно-европейское обозрение 1993–1994, 1, 2, 4; 1995, 1, 2. Per
- Eesti Pank 15** Eesti Panga bulletin 1995, 9. Tallinn, 1995. 2:213700–213704; Maj; N
- A. Meister 1** MV ESTONIA Part-Report. 1995. 16141
- Eesti Meditsiiniiraamatukogu 4** Eesti meditsiinikirjandus 1981–1985. 1.–2. osa. Tallinn, 1994. 16389–16392
- H. Tankler 3** Вопросы истории естествознания и техники 1995, 1–3.
- KOMPASS EESTI Connectus LTD 2** Kompass baltia 1994/1995. * Kompass Eesti 1995/96. 2:200351–200352

Veebruar

- Eesti Antroposoofia Selts 5** Steiner. Vabaduse filosoofia. Tallinn, 1995. 17203–17207
- S. Issakov 1** Нарциссов. Звездная птица. Вашингтон, 1978. 3:124750
- E. Aruja 358** Usuteaduslik kirjandus. Põhifondi 59 ajak. ja 5 jtkv. Hum: 96-70–349; 12470–12483

- EPMÜ taimekaitse instituut 2** Kuusik jt. Insektitsiidide toimemehhanismide uurimine putukatel. Tartu, 1995. 17384–17385
- M. Hanso 9** Phytopathology 1993, Vol. 83, 8; 1994, Vol. 84, 8, 9. * European J. of Forest Pathology 1995, Vol. 25, 1–6/7.
- Maailmapanga Tallinna filiaal 1** Transition 1995, Vol. 6, 11–12.
- Ameerika Ühendriikide Suursaatkond Tallinnas 1** The World Almanac and Book of Facts 1996. Mahwah, 1995.
- Eesti Vabariigi Suursaatkond Varssavis 1** Gorski. Morskie aspekty wojen polskotureckich 1576–1648. Gdansk, 1993. 16272
- S. E. Schmidt 1** Schmidt. Grundlegungen zu einer allgemeinen affinen Geometrie. Basel, 1995. 16273
- Bertelsmann-Stiftung 7** Kirjastuse “Bertelsmann Stiftung” uusimad väljaanded. 17287–17293
- Bundesminister für Bildung und Wissenschaft der BRD 3** Ullmann’s Encyclopedia of Industrial Chemistry. Vol. B7–B8. * Lexikon der Romanistischen Linguistik (LRL). Bd. II, 2. 17284–17286
- Volkswagen-Stiftung 2** Handbuch der historischen Buchbestände in Deutschland. Bd. 14, 1; Bd. 15, 2. Hildesheim, 1995. 15230–15231
- B. Kullman 1** Preem. Elu on mälestus elust. Tallinn, 1994. 17866
- Eesti Kaardikeskus 12** Eesti kaardid. 1994. 4–XIII^{aa}-2660–2671
- Korea Foundation 5** Korean Cultural Heritage. Vol. 1. Seoul, 1994. * Korean Identity. Seoul, 1994. * Modern Korean Poetry. Fremont, 1994. * Lee. Korean Grammar. Oxford, 1994. * Russia in the Far East and Pacific Region. Seoul, 1994. 17451–17455
- Wieland-Archiv (BRD) 1** Marbacher Magazin 1986, Sonderheft 40. Per
- N. Hollberg 18** Handbuch für Software-Lösungen öffentliche Verwaltung, öffentliche Unternehmen. Ausgabe 1994. * Natur 1993, 12; 1994, 2, 3, 4, 6, 8, 12; 1995, 1–10.
- A. Künnap 1** Virtaranta. Karjalaisia kulttuurikuvia. Espoo, 1981. 3:179737
- Narva Muuseum 8** Тезисы докладов конференции Нарва. Нарва, 1989. * Süvalep. Taani-aegne Narva. Narva, 1995. 3:125020–125024; 18093–18095
- R. T. Lindroos 16** Ilukirjandus a. 1991–1996. 17296–17311
- J. Leetsar 2** Leetsar. Põllumajanduse arendamisest Eestis. Tallinn, 1996. 18537–18538
- V. Sermat 1** Meichenbaum. A Clinical Handbook / Practical Therapist Manual. Waterloo, 1994. 15233
- R. T. Lindroos 7** Ilukirjandus. 18287–18293
- V. Masing 2** Eesti jõgede ja järvede seisund ning kaitse. Tallinn, 1994. * Keskkond 1994. Tallinn, 1995. 18569; 2:200462
- Viljandi Maavalitsus 9** Viljandi-aineline kirjandus. 18570–18578
- M. Masing 1** Valimik seire juhendmaterjale aastaist 1993–1995. Tartu, 1995. 18603

Märts

- E. Tarasti 1** Tarasti. A Theory of Musical Semiotics. Bloomington, 1994. 18626
- M. Hanso 7** Phytopathology 1995, Vol. 85, 5; 1994, Vol. 84, 10, 12. * Plant Disease 1994, Vol. 78, 1, 9–11.
- R. Knoll 1** Knoll. Johann Georg Hamann 1730–1788. Bonn, 1988. Per
- Prof. Ritz 2** Brenner and Rector's the Kidney. Vol. 1.–2. Philadelphia, 1996. 18731–18732
- K. Kasemaa 4** Русская Православная Церковь в советское время (1917–1991). Т. 1-2. Москва, 1995. 3:182187–182188; Hum
- O. Koppel 1** Luup 1995, nr. 0. 2:221985 (KHO)
- W. Schmied-Kowarzik 9** Filosoofia-alased separaadid. D:491830–491838
- Марийский государственный университет 1** Библиографический указатель отечественной и зарубежной литературы по цесаркам и цесарководству (1557–1994 гг.). Йошкар-Ола, 1995. 3:125333
- K. Lepik 1** Homse nimel. Stockholm, 1945. 2:222565
- R. Krusten 1** Eesti lastekirjandus. Tartu, 1995. 19325
- Eesti Pank 20** Eesti Panga bülletään 1996, 1(24). 19394–19395, 19400–19417; N; Maj
- Sirje Aher 5** Kägu. Bioloogia ja Geograafiaõpetajate Liidu toimetised 1994, 1; 1995, 2-3. 19508–19512
- V. Masing 1** Estonian Mineral Resources. Tallinn, 1994. 19937
- O. Stein 4** Ingelög. Floravård i skogsbruket. Del. 1. Jönköping, 1988. * Floravård i skogsbruket. Del. 2. Jönköping, 1984. * Faunavård i skogsbruket. Del. 1. Jönköping, 1986. * Ehnström, Waldén. Faunavård i skogsbruket. Del. 2. Jönköping, 1986. 3:179795–179798
- P. Boerner 2** Concepts of National Identity — an Interdisciplinary Dialogue. Baden-Baden, 1986. * Faust through Four Centuries. Tübingen, 1989. 3:179793–179794
- H. Piirimäe 1** Gustav II Adolf och Uppsala Universitet. Uppsala, 1982. 3:179792
- E. Sepp 3** Carper. The Food Pharmacy. New York, 1989. * Cousins. Anatomy of an Illness as Perceived by the Patient. New York, 1981. * Tropical Steroid Treatment for Asthma and Rhinitis. London, 1980. 3:179790–179791, 179798
- Uustalu 1** The History of Estonian People. London, 1952. 3:179788
- B. Müller 1** Sigismund von Rádecki. Arbeitshilfe 1981, 37.
- D. A. Loeber 1** Achievements in Legal Science and in State Practice. Hamburg, 1996. 18926
- Bauernverband der Vertriebenen e. V. 1** Die Vertreibung der ostdeutschen Bauern und ihre Eingliederung. Bonn, 1995. 18925
- I. Kukk 1** Die Zeichenschule der Universität Dorpat 1803–1891. Lüneburg, 1995. 18689

- Korp! Vironia Toronto koondis 13** Aristotelese, Diogenes Laertiose ja Sextus Empiricuse tööde tõlked inglise k. 3:125439–125451
- V. Masing 2** Aggregates — Raw Materials' Giant. Erlangen, 1994. * Dafner, Lüttig. Versuch einer Grundwasser-Bilazierung. Erlangen, 1993. 18516–18517
- M. Puhvel 3** Puhvel. The Crossroads in Folklore and Myth. New York, 1989. * Estival 95: programhäfte. Göteborg, 1995. 19668, 19673–19674
- Eesti Rahvusraamatukogu 12** EKKT 40th Anniversary Album Society of Estonian Artists in Toronto. Toronto, 1995. * Lembit Ränd 1921–1994. Collected Works of Realism through Abstraction. Toronto, 1995. 19676–19687; Hum
- Ülenurme vald 4** 20. Emajõe mängud 17. veebruaril 1996. a. Ülenurmes. 20022–20025
- P. Taar 2** Хрестоматия по зарубежной литературе 18 века. Т. 1–2. Москва, 1973. 3:125507–125508
- Ü. Kauksi 1** Kauksi. Agu ni Eha. Morn and Eve. Tartu, 1995. 20059
- J. Püttsepp 2** Püttsepp. Johannese kummalised lood. 20060–20061
- Ökoloogia Instituut 4** Ida-Virumaa atmosfääriõhu seisund. Jõhvi, 1995. 20163–20166
- S. Preem 3** Waugh. Prose. Memoirs. Essays. Moskow, 1980. * Wells. The Time Machine. The Invisible Man. Short Stories. Essays. Moskow, 1981. * Byron. Don Juan. Moskow, 1948. 3:125548–125550
- N. Sinaiski 2** Sinaiskis. Latvijas eiviltiesibu apskats. Riga, 1995. 20659 * Синайский. Жизнь и человек. Рига, 1992. 3:125547
- E. Voltein 6** Voltein. Emakeele õpetamise metoodika. Tartu, 1995. 20660–20665
- R. T. Lindroos 12** Ilukirjandus a. 1990–1996. 20077–20083, 20134–20138
- H. Nohynek, E. Pekkanen 18** Vaktsineerija käsiraamat. Tallinn, 1994. N
- I. Kunnamo, J. Jousimaa jt. 35** Üldarsti käsiraamat. Tallinn, 1995. N
- C.-G. Standertskjöld-Nordenstam jt. 5** Radioloogia. Tallinn, 1995. 21216–21220
- Kustannus OY Duodecim 198** Meditsiinikirjandus. 21585–21734; N
- Sabre Fond 523** Õppe- ja teaduskirjandus paljudelt erialadelt.
- T. Paas 18** Majandusprotsesside modelleerimine. Tartu, 1996. 21226–21233, 21284–21293
- O. Isoviita, A. Mäkinen 6** Satakunnan historia 1_{1,2}–4. * Polvinen. Between East and West. Minneapolis, 1986. 3:179803–179806; 21301; Hum
- T. Kulmar 1** Ethnicity and Religion in Central and Eastern Europe. Cluj, 1995. 20997
- Aino Lori 1** Allgemeines Deutsches Kommersbuch. Aufl. 63–66. Lahr, s. a. 4 XIVA–35288
- A. Mustin 3** Раннит. В оконном переплете. Tallinn, 1938. * Rannit. Via Dolorosa. Stockholm, 1940. Est. A-34506–34508

A. Kand 4 Eesti Ma rahva kodd- ja kirriko-ramat. Tallinn, 1878. * Vettik. 4 segakoori-laulu *a capella*. Tallinn, 1928. * Kapp. Hiiob. Tallinn, 1931. * Suburg. Tõsine ristiusk. Tartu, 1909. 2:216297–216300

Marianne Tiik 127 *Estica*-alane ja eestikeelne kirjandus. Est. A-34492–34504, Est. B-6703; 2:216200–216286

Helsingi Ülikooli Raamatukogu 3 Kotsar. Paigulised. Tallinn, 1913. * Kanteletar. I. Tartu, 1930. * Vesterinen. Eesti. Helsingi, 1922. 2:216287–216288; Est. A-34505

Korp! Vironia Toronto koondis 46 Mitmesuguse sisuga vanem võõrkeelne ilu- ja teaduskirjandus. 4IIIA–23698–23700; 4VIA-7135–7149; 4XVA-11352–11353; 3:158699–158721

AS Gramma 3 Luther. Väikene katekismus. 56. tr. Pärnu, 1921. * Kaup. Kapten Anton Irv. Tallinn, 1990. * Ajakiri Kõigile 1940, 8. 2:216294–216296

Annetus Rootsist 485 Chemical Reviews. Baltimore, 1924–1944. * Journal of the Chemical Society. London, 1926–1942. * Zeitschrift für Elektrochemie und angewandte physikalische Chemie. Berlin, 1931–1949. * Journal of the American Chemical Society 1918–1945.

A. Lenzner 1 Дисбактериозы и эубиотики. Тезисы докладов. Москва, 1996. 3:125690

Aprill

Baltisaksa Selts 7 Taube, Thomson. Baltisakslased. Tartu, 1996. 22186–22192

S. Aher 4 Põlevkivi. Looduskeskkond ja inimesed. Tallinn, 1996. 22193–22196

Fond "Pomoc Polakom Na Wschodzie" 347 Teadus-, õppe- ja ilukirjandus. 18309–18335, 18344–18383, 18690–18708, 19015–19019, 19513–19558, 19688–19708, 20140–20158, 20309–20358, 20575–20588, 20609–20613, 20954–20996, 21302–21308, 22197–22203, 22295–22304, 23845–23867; 3:125691–125699; Per

E. Petersen 1 Danisch Humanist Texts and Studies. Vol. 9. Copenhagen, 1994. 18520

H. A. Печерская 1 Будер. Путь человека по хасидскому учению. Санкт-Петербург, 1995. 3:125725

J. Borev 8 Autori teosed. Hum

Kulturstiftung der deutschen Vertriebenen 5 Nationaler Gegensatz und Zusammenleben den Völker. Bonn, 1994. * Caumanns. Technischer Fortschritt und sozialer Wandel in deutschen Ostprovinzen. Bonn, 1994. * Blumenwitz. Volksgruppen und Minderheiten. Berlin, 1995. * Gornig. Das nördliche Ostpreußen gestern und heute. Bonn, 1995. * Böttcher. Die Freie Stadt Danzig. Bonn, 1995. 22474–22476, 22480–22481

Prantsuse Vabariigi Suursaatkond Tallinnas 50 Major. Chausse-trap(p)es. 1988. * Teatmeteosed. 3:125734; 22934–22980, 23501–23502

- R. Schweitzer 1** Kind-Doerne. Die Niedersächsische Staats- und Universitätsbibliothek Göttingen. Wiesbaden, 1986.
- G. Brinkhus 1** Bestandserhaltung in Archiven und Bibliotheken. Stuttgart, 1992. Per
- Riigikohus 20** THEMIS-e programmi kolmanda projekti raames Tartus 3.–5. mail 1995. a. korraldatud seminar: konstitutsioonikohtute organisatsioon ja tegevus. Tartu, 1995. * Wheeler. Kohtute administratsioon: selle seos kohtute iseseisvusega. 24704–24723; N
- Sabre Fond 169** Õppe- ja teaduskirjandus paljudelt erialadelt. 3:182322–182446, 182448–182484; 25309; N
- H. Taremäe (USA) 1** M/L “Estonia” hukkumine 28. septembril 1994. 19670
- AS Theka 1** Ufer. Ränduri laulik. S. I., 1991. 19675
- K. Annuk 9** Vabade Eestlaste Põllumajandusliit. Aastaraamat. Stockholm, 1958–1986. 2:222606–222614
- Korp! Sakala 5** Verbum Habet Sakala 1909–1959, 1960/61, 1974, 1979. New York, 1959–1979. * Korp! Sakala album. Stockholm, 1952. 2:222615–222619
- Tartu Eksliibriseklubi 1** Tõnisson. Naine ja saatan. Tartu, 1996. 25584 (KHO)
- Eesti Teaduslik Selts Roots 133** Vanem eestikeelne ja *Estica*-alane kirjandus. 216453–216542; Est. A-34764

Mai

- Maailmapanga Tallinna filiaal 1** Transition 1996, Vol. 7, 1. 23467
- Prof. E. Schirren 1** Statistisches Jahrbuch 1995. Wiesbaden, 1995. 24205
- Volkswagen-Stiftung 1** Handbuch der historischen Buchbestände in Deutschland. Bd. 1. Hildesheim, 1996. 24202
- K. Kasemaa 6** Teoloogialased ajakirjad. 23868–23873
- TÜ Psühhiaatriakliinik 100** Psüühika- ja käitumishäirete klassifikatsioon RHK–10. 27509–27607
- M. Arold 1** Sortside saladused. 4. Tartu, 1996. 27472
- R. Buzakova, J. Lissina 1** Эрзянь-рузонь валкс. Москва, 1993. 3:126115
- Ungari Kultuuriselts 20** Kas tahame iseseisvuda ka kultuuriliselt? Tallinn, 1994. 2:200919–200921; N; Hum
- TÜ Lastekliinik 6** Kaasasündinud südameriketega laste jälgimine ja septilise endokardiidi profülaktika. 27334–27339
- V. Masing 3** Eesti Teaduste Akadeemia aastaaruanne 1995. Tallinn, 1996. * Eesti Teaduste Akadeemia teaduslikud publikatsioonid 1995. Tallinn, 1996. * Eesti Teaduste Akadeemia. Tagasivaade. Tallinn, 1996. 27350–27352

- T. Knjazevskaja 1** Памятники культуры. Новые открытия: Ежегодник 1990. Москва, 1992. Per
- A. Koorits 1** Koorits. Vesi ja lahused. Tartu, 1996. 27694
- P. Alvre 1** Komi ja eesti keele kõrvutavaid tekste ning väljendeid. Tartu, 1987. Hum
- Viljandi Maavalitsus 8** Viljandi-aineline kirjandus. 27698–27700, 27709–27713
- L. Eller 1** Turell. Mõrv septembris. Tartu, 1996. 27714
- R. Kiviranna 129** Vanem võõrkeelne (peamiselt usuteaduslik) kirjandus. Hum:96-743–746; 96-748–872
- M. Ermel 1** Luika. Vestures skaistums. Riga, 1995. 29709
- S. Issakov 4** Развитие народовластия на Псковской земле. Псков, 1995. * Baltic Assembly session documents 1995. Riga, 1996. * Members. 8th session. April 13, 1996, Vilnius. Baltijas valstis un ziemeļvalstis. Riga, 1996. 3:126377; 29714–29716
- Semiconductor Physics Institute Lithuania 1** Dargys, Kundrotas. Handbook on physical properties of Ge, Si, GaAs and InP. Vilnius, 1994. 29713
- M. Poljakov 3** Peep, Kama. Kodanikuõpetus. Tartu, 1996. * Toomla. Eesti ja Euroopa poliitiline maastik. Tartu, 1996. 29710–29712
- P. A. Tammaru 6** Usuteaduslik kirjandus. Hum:96-882–887
- E. Are 1** Генеральная карта Южного театра военных действий. Петроград, 1914. Kaart: 30410

Juuni

- Sabre Fond 303** Õppe- ja teaduskirjandus. 3:126420; 25959–26008, 26495–26529, 26536–26546, 28353–28358, 28361–28362, 28484–28485, 28512–28556, 28719–28733, 28818–28833, 29309–29315, 29376–30095, 30098–30108, 30289–30328
- Sõja- ja Rahu-uuringute Instituut New Yorgis 7** Kirjandus etnilistel teemadel. 3:179933; 30239–30244
- B. Lindemann 5** Lindemann. Geschichte des Hauses Rueckforth. Bonn, 1987. * Lindemann. Zeit beginnt und endet. Bonn, 1992. * Zeitschrift für Kosmologie 1993–1996. * Zeitbild 1992–1994. 3:179934; 30434; Per
- Poola Heliloojate Liidu raamatukogu 1** Wolanski. Leksykon Polskiej Muzyki Rozrywkowej. Warszawa, 1995. 28371
- Z. Pudlowski 10** Inseneride koolitus. * Õpikud elektriinseneridele. * Australian Journal of Engineering Education 1995. 30535–30541; 3:179935; N
- Kulturstiftung der deutschen Vertriebenen 2** Historische Landeskunde: Deutsche Geschichte im Osten. Bd. 4. * Ostmitteleuropa in Wandel. Bonn, 1995. 29537–29538
- J. Mikk 2** Internationale Schulbuchforschung 1995, 1996.
- Korea Raadio 4** История Кореи. Сеул, 1995. 3:179936–179937; Hum

- United Nations, Department of Public Information 4** Basic Facts About the United Nations. New York, 1995. 30235–30238; Hum
- L. J. Fattorosi 2** Fattorosi. The Golden Lyre. Lakewood, 1994. 29336–29337; Hum
- J. Püttsepp 1** Püttsepp. Kirsiõiedetsember. Tartu, 1995. 31070
- “Maarjamaa” 2** Hint. Kui sa tahad tantsida, siis tantsi. Tallinn, 1995. * Hint. Rööv. Tallinn, 1994. 31069; 2:222661
- TTÜ keskkonnakaitse uurimiskeskus 5** Protection of the Coastal Wetland Area – Matsalu Catchment Area. Tallinn; Stockholm, 1995. 31071–31075
- Hiiu Maavalitsus 10** Hiiumaa-aineline kirjandus. 31059–31068
- E. Kuusik 1** Kuusik. Valgesoo äärsed värsid. Tartu, 1996. 31076
- B.-E. Kristiansen 8** Arstiteaduse (geneetika, molekulaarbioloogia) alane kirjandus. 3:179956–179958; 23875, 23877; N
- R. T. Lindroos 74** Ilukirjandus. 3:179938–179955; 23952–23961, 26282–26308, 26749–26765
- Umeå Ülikooli raamatupood 54** Teaduskirjandus mitmelt erialalt. 28196–28208, 29419–29428, 29492–29502; 3:179959–179964; N
- P. Olesk 2** Soome kirjandus eesti keeles ja eesti kirjandus soome keeles. Tallinn, 1996. * Estonia and the European Union. Tallinn, 1996. 31222–31223
- Maarja Reiman 8** Kettunen. Livisches Wörterbuch... Helsinki, 1938. * Hurt. Setukeste laulud. 1.–3. kd. * Johansen. Die Estlandliste des Liber Census Daniae. Kopenhagen, 1933. * Lönnrot. Suomalais-ruotsalainen sanakirja. 1.–2. kd. Porvoo, 1930. * Toomse. Eesti -se, -ske, -kse-verbide... Tartu, 1938. Est.A-34769; 3:158758–158759; 2:216662
- U. Johansen 1** World Trade after the Uruguay Round. London, 1996. 31253
- R. Bamberger 1** Bericht zum Forschungsprojekt “Leistungs- und Motivationssteigerung im Lesen und Lernen unter dem Motto Lese- und Lernolympiade”. Wien, 1994. 31257
- R. R. Salem 13** Keemiaalane kirjandus. Keem: 96-67; 3:126499–126510
- V. Bahtin 1** Добычин. Воспоминания, статьи, письма. Санкт-Петербург, 1995. 3:126558
- Sabre Fond 217** Öppe- ja teaduskirjandus. 3:179967–179982; 30332–30352, 30731–30782, 31087–31094, 31097–31118, 31120–31122, 31124–31132, 31134–31142, 31144–31158, 31709–31713, 31717–31718, 31769–31782, 32213–32232, 32266–32283

Juuli

- Peaministri büroo 5** Eesti riigi hetkeseis ja arenguprobleemid. Tallinn, 1996. 34559–34563
- R. T. Lindroos 20** Ilukirjandus. 33250–33269

- M. Birkmann 1** Bauch, Birkmann. ...die sich für Geld sehen lassen... Marburg, 1996. 32695
- R. Laakaniemi 14** Õppekirjandus. 31367–31378, 32330
- Eesti Teaduslik Selts Rootsis 10** Grand Larousse encyclopédique. 1.–9. kd. Paris, 1960–1964. * Larousse Encyclopedia of World Geography. London, 1969. Hum
- K. Kasemaa 2** New Bible Dictionary. Leicester, 1994. * Hansson. Mwana Ndi Mai. (Studia Missionalia Upsaliensia; 65). Uppsala, 1996. 32548, 32551
- W. A. Koch 3** Koch. Philosophie der Philologie und Semiotik. (Bochumer Beiträge zur Semiotik; 3). Bochum, 1986. * Semiotik in den Einzelwissenschaften. Halbband 1.–2. (Bochumer Beiträge zur Semiotik; 8). Bochum, 1990. Per
- Verein für Familienforschung in Ost- und Westpreußen 5** Altpreußische Geschlechterkunde. Neue Folge. Bd. 25. Hamburg, 1995. * Altpreußische Geschlechterkunde. Familienarchiv. Bd. 17. Hamburg, 1995. * Sonderschriften des Vereins für Familienforschung in Ost- und Westpreußen e. V. Nr. 65/11, 82/1, 83/1. Hamburg, 1995. 31866–31870
- R. Laanemäe 16** Poola ilu- ja teaduskirjandus (valdavalt poolakeelne) a. 1980–1989. 17997–18001; Hum
- J. Kivimäe, J. Kreem 1** Quotidianum Estonicum: Aspects of Daily Life in Medieval Estonia. Krems, 1996. 34528
- ABOBASE Systems ORACLE 37** Arvutialane kirjandus. 31289–31306, 31308, 31848–31865
- H. Mardiste 2** Koch. Tallinna linnavärvad. Tallinn, 1936. * Tallinna raekoda. Tallinn, 1935. 2:216669–216670
- E. Aruja 78** Teadus- ja ilukirjandus mitmelt erialalt. 4IIA-14768; 4IIB-1891; 4IVB-3709; 4VIA-7150–7151; 4VIAA-9944; 4XIII^aA-30166–30167; 4XIVA-35298–35317; 4XVA-11359–11363; Est.B-6733; 3:158823–158863
- Jüri Tisler 2** Funcke. Die Schule des Lebens. Bremen, 1874. * Kröger. Des Reiches Kommen. 4IIIA-23729; 4XIVA-35318
- Ludmilla Õispuu 1** Португалов. Руководство к составлению ученических сочинений. Киев, 1914. 4VIIA-3853
- Anonüümne annetust 3** Uus lauluraamat. Tallinn, 1917. * Oldekop. Mõtlemise Jummalateggude päle. Tartu, 1822. * Piibli Raamat... 15. tr. Tallinn, 1914. 2:216921–216923
- Valdemar Vilder 9** Allgemeines und vollständiges Evang. Gesang-Buch. Breslau, 1899. * Uus Lauluraamat. Tallinn, 1903; Tallinn, 1932. * Uus Testament. Tallinn, 1897; Tartu, 1905. * Piibli Raamat... Tallinn, 1929; Tartu, 1873. * Dickens. Anthology. London, s. a. * Stevenson. Treasure Island. Oxford, 1926. 4IIIA-23701; 2:216311–216316; 3:158723–158724
- R. Lulla 4** Gorbатов. Majdaneki laager. Tallinn, 1944. * Gorki. Okurovi linnake. Tartu, 1941. * Metsanurk. Tee algul. 1. osa. Tallinn, 1946. * Tooming. Kaksteist aastat. Tallinn, 1963. 2:216317–216320

Halliki Mälk Sveriges Allmänna Konstförenings Publikation nr. 29, 30, 35, 38, 39, 45, 50, 52, 56, 59. Per.A-16205

Elfy Martinson 1 Piibli Ramat... 9. tr. Tartu, 1878. 2:216972

August

R. T. Lindroos 50 Ilukirjandus. 3:180002–180011; 36529–36566; Hum

R. Sylvén 10 Teadus- ja ilukirjandus. 35991–35992, 35996–35998, 36000–36001, 36009–36011

Eesti Vabariigi Suursaatkond Helsingis 16 Mitmesugused väljaanded Skandinaavia kohta 1990–1996. 35456, 36032–36034, 36039–36040, 36044–36045, 36058, 36087, 36089–36090, 36444, 36449, 36479–36480; Hum

Küberneetika Instituut 10 Databases and Information Systems. Vol. 1, 2. 37635–37644

Jõgeva Maavalitsus 4 Etnilised vähemused Eestis, nende tänased probleemid ja tulevik. Jõgeva, 1996. 37645–37648

Kustannus OY Duodecim 24 Onkoloogia perearstile. * Meditsiinisõnastik. Tallinn, 1996. 37649–37672; N

Lääne-Viru Maavalitsus 7 Lääne-Viru maakonna aastaraamat 1994. Rakvere, 1995. * Lääne-Viru maakonna aastaraamat 1995. Rakvere, 1996. 37673–37679

Riigikohus 21 THEMIS-e programmi kolmanda projekti raames Tartus 3.–5. mail 1995. a. korraldatud seminar: konstitutsioonikohtute organisatsioon ja tegevus. Tartu, 1995. * Wheeler. Kohtute administratsioon: selle seos kohtute iseseisvusega. * Riigikohus. Tartu, 1996. 37901–37921; N

L. Mõtuste 2 Flink, Mäkilä. Inkerin lasten oppikirja. Kuvitus: Liili Mõtuste. Lahti, 1995. 36051, 36056; Hum

A. Liiv 1 Ahdistuneisuus ja sen hoito. Pieksamäki, 1995. 36035

L. Eräsaari 1 Eräsaari. Kohtaamisia byrokraattisilla näyttämöillä. Helsinki, 1995. 36050

Leppävirran kunta 1 Hovi. Leppävirran historia. 2. Pieksamäki, 1995. 36030

A. Künnap 1 Sprengtportenin perintö. (Snellman-instituutin B-sarja; 36). 35988; Hum

K. Kasemaa 2 Ryökäs. Freedom and Guided Freedom. (Publication No. 45 of the Research Institute of the Lutheran Church of Finland). Pieksamäki, 1995. * Heino. What Does the Finnish Freemason Believe in? (Publication No. 46 of the Research Institute of the Lutheran Church of Finland). Pieksamäki, 1995. 35985–35986; Hum

V. Sermat 2 Bergquist, Weiss. Freedom! San Francisco, 1994. * Astin. What Matters in College? San Francisco, 1993. 36006, 36012

V. Masing 4 Lappalainen, Uhlgrén. Turvetutkimusta 50 vuotta. Kuopio, 1991. * Parks for Life. Öland, 1994. * Lappalainen, Hänninen. Suomen turvevarat. Espoo, 1993. (Geologian tutkimuskeskus. Tutkimusraportti 117). 35984, 36004–36005, 36043

- Bundesminister für Bildung und Wissenschaft der BRD 2** Evangelisches Kirchenlexikon. Bd. 4. Göttingen, 1996. * Ullmann's Encyclopedia of Industrial Chemistry. Vol. A 27. Weinheim, 1996. 35959–35960
- Volkswagen-Stiftung 1** Handbuch der historischen Buchbestände in Österreich. Bd. 3. Hildesheim, 1996. 35961
- J. Luukko 1** Norssit 1867–1992. Helsinki, 1992. 36091
- K.-P. Moilanen 1** Viro: historia, kansa, kulttuuri. Helsinki, 1995. 36046
- V. Rjagojev 1** Näytteitä karjalan kielestä. 1. Joensuu, 1994. 36055
- P. Zaikov 1** Zaikov. Luvenma vienankarjalaksi. 3.–4. luokka. Petroskoi, 1995. 36036
- Porvoo linn 1** Edgren, Gardberg. Porvoon kaupungin historia. 1. Porvoo, 1996. 36041
- Soome Depooraamatukogu 1** Mare Balticum. Helsinki, 1990. 36474
- M. Lukkari 2** Lukkari. Viron itsenäistyminen. Helsinki, 1995. 36482–36483; Hum
- Opetusalan Ammattijärjestö 1** Nurmi. Suomen kansakoulunopettaja-seminaarien historia. Helsinki, 1995. 36439
- Helsingi Ülikooli kirikuajaloo õppetool 1** Harviainen jt. Opi nyt vanha ja nuori. Helsinki, 1990. 36438
- E. J. Immonen 1** Immonen. Helmi. Helsinki, 1995. 36437
- E. Kukk 1** Ökoloogilised uuringud Väikeses väinas (Lääne-Eesti). Helsinki, 1994. 36435
- Helsingi Ülikooli õigusteaduskond 1** Europarecht 1990, Beiheft 1. Per
- Y. Sepänmaa 1** Tuhatjärvinen. (Tietolipas, 135). Helsinki, 1994. 35490
- Volkswagen-Stiftung 1** Handbuch der historischen Buchbestände in Deutschland. Bd. 16. Hildesheim, 1996. 38759
- T. Seilenthal 24** Congressus Octavus Internationalis Fenno-Ugristarum Jyväskylä 10.–15.8.1995. Pars 1–8. Jyväskylä, 1995. 37398–37408, 37484–37496; Hum
- R. T. Lindroos 11** Ilukirjandus. 36905–36908, 36929; 3:180012–180015
- T. Šahhovskaja 14** Teaduslik kirjandus. 3:183472–183485
- A. Maslov 2** Маслов. Людям хочется верить... Зырянское, 1992. * Маслов. Стихи 1944–1994. Зырянское, 1994. 3:183486–183487
- T. Sade 1** Jõe, me koduvald. 1996. 38820

September

- Johannes Esto Ühing 4** Possevino. Kiri Mantova hertsoginnale. Tartu, 1994. * Stierli. Ignatiuse palve: "Otsida Jumalat kõiges". Tartu, 1996. * Wrembek. Viis viinamäe tähendamissõna. Tartu, 1996. * Seibel. Otsida ja leida Jumalat kõiges. Tartu, 1996. 39909–39911; Hum
- A. Künnap 7** Õppekirjandus. Hum: 96-1108–1109, 1111–1114; 39218

- Eesti Vabariigi Peakonsulaat Minskis** 1 Конойко-Гулевич, Конойко. Причины изменения фигуры и лика земли. Минск, 1995. 3:183541
- E. Vares** 13 Stomatoloogia. 3:183562–183564; N
- O. Raju** 1 Mikroökoonoomika õpik. Tartu, 1996. 40697
- L. Poots** 1 Международный справочник териологов, экологов, специалистов по охране териофауны России и сопредельных стран. Москва, 1995. 3:183588
- I. Alitalo** 1 Acta Sociologica 1995, Vol. 38, 4. 38717
- U. Nõu** 3 On the Ecological and Economic Impacts of Wood Harvesting and Trade in North-West Russia. Joensuu, 1996. * Oikeustilastollinen vuosikirja 1994. Helsinki, 1995. * Elo jt. EV:n tutkimus- ja kehityshankkeiden sopimusopas. Helsinki, 1995. 39703, 38715, 38721
- S. Hölttä** 1 Hölttä. Towards the Self-regulative University. Joensuu, 1995. 39638
- Tampere Ülikool** 3 Suomi paikallisen itsehallinnon sanasto. Tampere, 1996. 38701, 38704–38705
- R. T. Lindroos** 46 Ilukirjandus. 3:180038–180042; 41034–41074
- A. Peri** 2 Zahnärztliche Chirurgie. München, 1989. * Gynäkologische Endokrinologie. München, 1987. 3:180043–180044
- O/Ü Eric** 15 Rahvamajandus (makrotasand). Tartu, 1996. 42121–42133, 42284–42285
- Österreich Kooperation Dokumentationstelle** 2 Hermann Bahr. Bd. 2. Wien, 1996. * Biblos 1995, Bd. 44, 2. 40874–40875; Per
- F. Benninghoven** 1 Benninghoven. Zur Geschichte des deutschen Ordens, der Stadt Danzig, des Klosters Oliva und zur Eroberung Ost-preußens 1945. Berlin, 1996. 41004
- P. Köhler** 1 Zielnik Józefa Jundzilla. (Polish Botanical Studies 1995. Guidebook Series; 13). 41424
- Bertelsmann-Stiftung** 1 Brunner. Nationalitätenprobleme und Minderheitenkonflikte in Osteuropa. Gütersloh, 1996. 41005
- The World Bank** 1 The World Bank's Partnership with Nongovernmental Organizations. Washington, 1996. 41791
- J. L. Seitz** 1 Seitz. Global Issues: An Introduction. Cambridge, 1995. 41792
- M. Tõns** 3 Hourlier. Vestlused gregooriuse laulu vaimsusest. [Tallinn], 1996. 42460–42462
- A. Mägi** 1 Mägi. Kolmas võimalus. S. I., s. a. 42459
- Norbert Elias Foundation** 15 Ühiskonnateaduste alane kirjandus 1960–1980. 3:180047–180058; 42484–42486
- L. Stolovitš** 4 Kreutzwald. Syn Kaleviv. Praha, 1959. * Pekkanen. Jumalan myllyt. Porvoo, 1946. * Santavuori. Petrus, kirjuri. 1. Helsinki, 1945. * Renvall. Historian-tutkimuksen työmenetelmät. Porvoo, 1947. 3:180059–180062

- R. Hall 54** Meditsiiniajakirjad 1994–1996: Consultant, Medical Economics, Emergency Medicine, Hospital Medicine, Modern Medicine, Hospital Practice.
- Profülaktilise Meditsiini Instituut 5** Tervisekaitse 1994. Tartu, 1995. 42940–42944
- I. Loosme 7** Autoreferaadid. D:492717–492723

Oktoober

- Võru Instituut 4** Võrokiilne lugõmik. 1995. * Till'okõnõ tiijuhtj võro kirjakeele manoj. Navi-Võro-Tarto, 1994. * Kaika Suvõülükuul Lüllemäel. Võro, 1996. * Võro-seto kiil. 1996. 43524–43527
- A. Künnap 12** Võrokiilne lugõmik. 1995. * Fenno-ugristica, nr. 19. Tartu, 1996. 43959–43970; Hum
- E. Aruja 83** Ilukirjandus ja teaduskirjandus mitmelt erialalt. 3:183691–183769; 44109–44111, 44284
- A. Leps 1** Спиридонов. Теория государства и права. Санкт-Петербург, 1995. 3:183770
- I. Vananurm 1** Vananurm. Lehed, tuulest kantud. 1996. 44581
- Tartu Maavalitsus 12** Ankeetküsitlus “Tartumaa kõigile”. Tartu, 1996. * Tartumaa. Tartu, 1995. * Tartu Maakonna Aastavihik 1995. Tartu, 1996. 44747–44758
- Clarion University 404** Põetamisalane kirjandus. 3:180067–180092; 40184–40197, 40200–40203, 40231–40258, 41134–41417
- J. Ketomäki 2** Ketomäki. Viron perhelaki. Helsinki, 1996. * Ketomäki. Viron esi-neoikeuslaki. Helsinki, 1996. 44787–44788
- J. Jürimäe 1** Changes in muscle structure and function with resistance training. Brisbane, 1995. D:45359
- Prof. Dr. med. M. Mörl H. Tankleri vahendusel 1** Hassinger. Brandenburg — Preußen, Schweden und Rußland 1700–1713. München, 1953. D:492729
- P. v. zur Mühlen 24** Akten zur deutschen auswärtigen Politik 1918–1945. 3:180093–180116
- Poola suursaadik Eestis 1** Польша — твой экономический партнёр. Варшава, 1996. 3:180117
- A. Leps 1** Overview of Research Work 1954–1995. Ljubljana, 1996. 44041
- M. Laidre 1** Laidre. Segern vid Narva. Stockholm, 1996. 44951
- Familienverband von Stackelberg 1** Familienverband von Stackelberg. Rundschreiben-28. Münster, 1966. 44086; Per
- Kulturstiftung der deutschen Vertriebenen 1** Lucht. Pommern. Köln, 1996. * Marko. Der Minderheitenschutz in den jugoslawischen Nachfolgestaaten. (Minderheitenschutz im östlichen Europa; 5). Bonn, 1996. * Das Potsdamer Abkommen. 3. Teil. (Völkerrechtliche Abhandlungen; 4/3). Wien, 1996. 42651, 43666, 44084

- M. Laar 1** Punane terror. Stockholm, 1996. 45348
- Eesti Riigiarhiivi filiaal (parteiarihiiv) 1** Сборник материалов по международной конференции "Архивы бывших коммунистических партии в странах Центральной и Восточной Европы". Варшава, 1996. 3:183849
- National Library of Canada and Maria Calderisi 214** Ajakirjad: Fontes Artis Musicae, Notes, Journal of the American Musicological Society a. 1946–1996. Per
- H.-G. Heydenreich 16** Ajaloo-, ökoloogia- ja jahindusealane kirjandus. 44011–44018; 3:183869–183874; D:492730–492731
- R. T. Lindroos 38** Ilukirjandus. 3:180119–180124; 44112–44126, 45343–45346, 46156–46164, 46182; Hum
- V. Masing 1** Suomen kartasto. Vihko 141–143. Helsinki, 1989. Kaart:46691
- Vaasa Hovioikeus 4** Finlands Lag. Helsingfors, 1992. * Suomen Laki. 1.–2. Helsinki, 1993. * Suomen Laki. 1. Helsinki, 1994. 45784–45786, 45790
- L. G. Polley 8** Inglise kohanime register + ilukirjandus. 46165–46172
- J. Kangur 10** Raamatud Vana-Kreeka suurmeestest. 3:180125–180130
- Eesti Vabariigi Suursaatkond Saksamaal 5** Marxism, Communism and Western Society. Vol. 1, 2, 3, 6, 7. New York, 1972–1973. Hum
- TÜ soome-ugri keelte õppetool 4** Valli. Iitin ja Jaalan: etymologis-kansatieteellinen sana- ja perinnekirja. Helsinki, 1989. 1.–4. osa. 3:180147–180150
- V. Masing 1** Edgar Krahn 1894–1961. Amsterdam, 1994. 46392
- V. Krinal, J. Sepp 1** Die Vereinigung des europäischen Kontinents. Stuttgart, 1996. 45815
- E. Ojala 1** Ojala. Pelastunut albumi. Helsinki, 1991. 45325
- I. Kukkk 3** Kalleinen. Suomen kenraalikuvernementti. (Hallintohistoriallisia tutkimuksia; 12). Helsinki, 1994. * Haavio-Mannila. Työpaikan rakkaussuhteet. Porvoo, 1988. * Elämän Arjesta Jumalten Juhlaan. Helsinki, 1995. 45317–45318; 3:180151
- M. Hongisto 2** Mutanen. Jalkaväkirykmentti 200. Luumäki, 1991. * Enqvist. Kuivasaari. (Sotamuseon julkaisuja 1995, 1). Jyväskylä, 1995. 45319–45320
- Prof. Heydenreich 6** Bode, Hohnhorst. Waldwende. München, 1995. * Thomas, Vögel. Gute Argumente: Ökologische Landwirtschaft. München, 1993. * Zahnärztliche Mitteilungen 1996, nr. 18. * Archives of Oral Biology 1994, Vol. 39, 1, 2, 3. 44020, 46884–46885; Per
- S. Oja 1** Michelsen. History of Forest Research in Finland. Part 1. Helsinki, 1995. 45807
- K. Kasemaa 29** Usuteaduslikud raamatud (17) ja perioodikaväljaanded (12). 44053–44058, 46234–46248, 46251–46253; Hum

November

- Open University, Poola 1** Skov. Finance & Management. Warszawa, 1994. 46249
- Soome Instituut 20** Ajalehe "Helsingin Sanomat" 17 numbrit 1995. aastast. * Yleisradion julkaisusarja: Tutkimus 4/1995. * Yleisradion tasa-arvotoimikunta julkaisu. Sarja A: 1/1995. * Suomen Kaupunkiliiton julkaisu 1992, 700. 45309–45311
- P. Tulviste 1** Piiper. Arenemisõpetuse ajaloo põhijooni. Tartu, 1937. 2:217005
- L. Uustal 1** La Motte. Undine. Wandsbeck, s. a. 4XIVc-706
- J. Ketomäki 1** Ketomäki. Viron perintölaki. Helsinki, 1996. 47704
- A. ja R. Snäll 1** Therapia Odontologica. Helsinki, 1996. 47705
- Bundesminister für Bildung und Wissenschaft der BRD 1** Ullmann's Encyclopedia of Industrial Chemistry. Vol. A28. Weinheim, 1996. 48122
- Lübecki Meditsiinikool 4** Harrison's Principles of Internal Medicine. 47349–47352
- E. Annuk 1** Uurimused veiste söödaratsiooni energiasisalduse suurendamise võimaluste kohta. D:49099
- T. Kulmar 4** Das Problem des lebendigen Leichnams in der estnischen Urreligion. Münster, 1994. * Über die religionsgeschichtliche Deutung des archäologischen Materials aus der Steinzeit Estlands. Münster, 1994. * Die Gläubigkeit als ein hypothetischer Teil im Weltbild und Wertesystem des Menschen in der jüngeren Steinzeit. Münster, 1994. * Noch einmal über die Uroffenbarung. Münster, 1995. D:49100–49103
- Duke, S. T. 1** Students and Student Life at Tartu University 1919–1939: A Microcosm of Change in Interwar Estonia. Indiana, 1993. D:49104
- T. Pervinen 35** The Surgical Clinics of North America 1978–1990. 47353–47358; Per
- New Yorgi Ülikool 407** Stomatoloogiaalane kirjandus. 3:180169–180186; 44019, 44021–44033, 47334–47343; Per
- S. Issakov 4** Acta Baltico-Slavica 1994, 22. * Studia Polono-Slavica-Orientalia 1992, 13. * Estonia 1995, 1, 2. 48483–48486
- J. Leetsar 7** Majandusalane kirjandus. 49113–49119
- E. Kuusik 1** Kuusik. Järvepera värsid. Tartu, 1993. 49120
- Karjala TA Keele-, Kirjanduse ja Ajaloo Instituut 7** Sõnastikud, keeleteaduse alane kirjandus. 3:188705–188709
- O. Šarova 14** Ilukirjandus, kirjandusteaduse alane kirjandus. 3:188710–188722
- The World Bank 293** Varia. 3:180193–180210; 48412–48433, 48459–48480, 48489–48501, 48503; N; Per
- S. Issakov 5** Joint meeting of the Baltic Assembly and the Nordic Council. Vilnius, 1996. * Русские общественные и культурные деятели в Эстонии. Т. 1. Таллинн, 1996. * Ajakiri "Россия" 1995, 1; 1996, 3, 4. 52534; 3:184002; Per

Detsember

- V. Haamer 10** Vanemuise Seltsi põhikiri. Tartu, 1996. * Catalogue. Tallinn, 1996. 53217–53226
- J. Kipper 5** Bernhardiin. Tartu, 1996. 53212–53216
- The World Bank 38** *Varia*. 47360–47371, 47373–47383, 50963, 51459–51460, 51463; 3:194035–194042; Kaart:47372; N
- Eesti Raadio 5** Eesti Raadio: Esimesed 70. Tallinn; Tartu, 1996. 53234–53238
- Modern Language Association (USA) 127** Ökoloogia-, majandusteaduse, filosoofia-, ajaloo-, kirjandusteaduse jne. alane kirjandus. 48628, 48643–48646, 48648–48676, 48678–48683, 49528–49536, 49558, 49742–49745, 49756–49757, 50134–50138, 50196–50200, 50951–50959, 50962, 50965–50991, 51020–51021; 3:184043–184049; Hum; N; Per
- The East & Central Europe Journal Donation Project (Ida- ja Kesk-Euroopa ajakirjade annetusprojekt) 280** Ajakirjad, välja antud maailma erinevate kirjastuste poolt 1996. a. valdavalt humanitaar- ja sotsiaalteaduste alal.
- IMF (International Monetary Fund — Rahvusvaheline Valuutafond) 12** 1996. a. ilmunud IMF-i jadaväljaanded.
- Ameerika Matemaatika Ühing 22** 1996. a. ilmunud Ameerika Matemaatika Ühingu ajakirjad ja monograafiad.
- Sabre Fond 34** Blackwelli kirjastuse poolt 1996. a. väljaantud sotsiaalteaduslikud ajakirjad.
- R. T. Lindroos 27** Ilukirjandus. 52009–52033, 52051–52052
- A. Künnap 7** Keeleteaduslikud väljaanded humanitaarraamatukogule. 48526–48527, 52979–52980; Per
- Maailmapanga Tallinna filiaal 11** Majandusalsed raamatud, jätkväljaanded ja ajakirjad. 50839–50842, 51521, 51528–51533
- A. Hein 1** Bildersturm in Osteuropa. München, 1994. 50940
- L. O. Larsson 1** Studien zur Kunstgeschichte in Estland und Lettland. (Homburger Gespräche; 14). Kiel, 1995. 50941
- Volkswagen-Stiftung 1** Handbuch der historischen Buchbestände in Deutschland. Bd. 10. Hildesheim, 1996. 53279
- M. F. Starr 6** Matemaatika-, majandus- ja arstiteaduse alane kirjandus. 50844–50845, 52510–52513
- L. Allikmets 1** Kidney International 1996, Vol. 50, 4. 50843
- M. Halbert 6** American Libraries 1994. 52504–52509; Per
- M. T. Kuikka 1** Koulun kansainvälistet kasvot. (Suomen Kouluhistoriallisen Seuran vuosikirja; 33). Helsinki, 1995. 49358

- International Foundation for Electoral Systems** 2 Janda *et. al.* The Challenge of Democracy. Boston, 1992. 51461–51462; N
- Kulturstiftung der deutschen Vertriebenen** 1 Wort und Dichtung als Zufluchtsstätte in schwerer Zeit. Berlin, 1996. 49755
- A. Eisfeld** 1 Deportation, Sondersiedlung, Arbeitsarmee: Deutsche in der Sowjetunion 1941 bis 1956. Köln, 1996. 47359
- L. Reio** 1 The Annals of the American Academy of Political and Social Science 1990, Vol. 512. Per
- Järva Maavalitsus** 90 Järvamaa-aineline kirjandus. 54298–54308, 54484–54518, 54722–54733, 54809–54833; 3:222666–222674
- Eesti Tervishoiu Muuseum** 8 Eesti Tervishoiu Muuseum 1, 5, 7. 54860–54867
- Ove Golubjatnikov, IEEE Computer Society (USA)** 8 Ühingu poolt 1996. a. väljaantud ajakirjad.
- The Board of Governors of the Federal Reserve System (USA)** 121 Ajakirja “Federal Research Bulletin” 1996. a. täiskomplekt.
- Palo Acto. Health Care System (USA)** 6 1991.–1996. a. ilmunud arstiteaduslikud ajakirjad: Archives of General Psychiatry, Biological Psychiatry, Neuropsychopharmacology, The New-England Journal of Medicine, The Journal of American Medical Association, Journal of Rehabilitation Research and Development.
- US Environmental Protection Agency (USA)** 15 Keskkonnakaitse-alased väljaanded.
- International Reading Association (USA)** Ajakirjade “The Reading Teacher” ja “Journal of Adolescent & Adult Literacy” 1996. a. täiskomplektid ning ajaleht “Reading Today”.
- Mineralogy Society of America** 1 Ajakiri “Reviews in Mineralogy” 1996.
- M. Wojciochowski** 1 Dzieje Chelmzy. Chelmza, 1994. 52998
- M. M. Vihman** 1 Vihman. Phonological Development. Cambridge, 1996. 54339
- Henn Pedak** 8 Vanem eestikeelne kirjandus igalt alalt. * Тургенев. Собака. Берлин, б. г. 2:217427–217433; 3:159040
- Ingrid Loosme** 17 Edgar Johan Kuusiku raamatud. 4IIA-14772; Est.A-34934; 2:217403–217417
- Virve Arras** 7 Põhiliselt vanem saksakeelne ilukirjandus. 4XIVA-35319–35324 * Mälestuskilde Eesti Üliõpilaste Seltsist “Ühendus”. Uppsala, 1970. 2:217418
- New Yorgi Ülikool** 2 Grossman. Root Canal Therapy. Philadelphia, 1940. * Kello. Three Score Years and Nine. New Orleans, 1926. 3:159060–159061
- Eesti Arhiiv Ühendriikides** 9 Gustav ja Hildegard Must’a raamatukogust pärinevad raamatud ja perioodika. 4IIIB-1449; Est.A-34941–34943; 2:217434; 3:159058–159059
- Eesti Teaduslik Selts Rootsis** 8 Soomekeelne Soome-alane kirjandus. 3:159050–159056
- Soome Instituut** 22 Raamatud ja perioodika igalt alalt. 4VIA-7154; 4XA-11753–11757; 4XIA-7797; Est.A-34940; 3:159041–159049
- Anonüümne annetus** 1 Миняя общая с праздничной. Москва, 1674. 4IIIB-1447

KÄSIKIRJADE JA HARULDASTE RAAMATUTE OSAKONNAS REGISTREERITUD ANNETUSED

- V. Masing** Prof. V. Masingu isikuarhiivi materjale. 1996:1, 30, 52
- V. Sinaiski** Prof. V. Sinaiski isikuarhiivi materjale. 1996: 2, 9, 21
- T. Leesment** Prof. L. Leesmenti isikuarhiivi täiendusi. 1996: 24
- A. Mustin** Kaks A. Ranniti luulekogu I. Severjanini tõlkes (1938, 1940), 3 eks. * Fotod A. Rannitist. 1996: 3
- P. Järvelaid** Materjale V. Sinaiski kohta. 1996: 4 * Fotod. 1996: 31
- V. Krinal** Karl Inno fotoportree neg. 1986. 1996: 5
- E. Are** M. Bernhardt'i sõduripäevikud I maailmasõjast, kirjad, luuletused, fotod, 2 sõjatandri kaarti (1914, 1916). 1996:8
- E. Saarmaa** Dr. V. Mandeli matuse pildid. 1996:11
- Tartu Eksliibriseklubi** V. Tõnisson. Naine ja saatan p. f. 1966–1990. Tartu, 1996. 1996: 12
- A. Mägi** A. Mägi. Kolmas võimalus. 1996. Eks. nr. 45 autograafiga. 1996: 14
- T. Pöld** (vahendaja H. Muoni) Meie Issanda Jesusse Kristuse Uus Testament. Hartmann Creidiuse tõlge. Põltsamaa, 1694. Mikrofilm. 1996: 15
- H. Tankler** O. Waltzi ja F. Rühli portreefotod. 1996: 16
- M. Austa** Foto etendusest "Provintsi kuberner". 1948. 1996: 17
- L. Ley** Viis L. Ley fotot. 1996: 18
- M. Pihlak** Prof. S. Aaslava isikuarhiivi täiendusi — majandusdokumendid, kirjavahetus, mälestusesemed. 1996: 19
- A.-E. Kaasik** Separaadid L. Puusepa isikuarhiivi täienduseks. 1996: 20
- V. Mazulis** Kserokoopia V. Sinaiski tööst "Ecriture ancienne...". 1996: 23
- I. Smuškina** Fotod raamatukogu sündmustest. 1996: 25, 36, 41
- L. Üllaste** Mis aitas ellu jääda. Meenutusi... 1995. 1996: 26
- L. Uustal** Prof. A. Uustali isikuarhiivi täiendusi — fotod, postkaardid, autobiograafilised kirjutised, kõned. * Luksusväljaanne: F. H. de la Motte Fouqué. Undine... Wandsbeck, s. a. 1996: 27, 32, 44
- U. Sutrop** (vahendaja P. Tulviste) J. Piiper. Arenemisõpetuse ajaloo põhijooni. Tartu, 1937. Autori pühendusega. 1996: 28
- Ü. Must** Foto. 1996: 29
- I. Käbin** Kaheksa fotot I. Käbinist ja perekonnast. 1996: 33

- TÜ psühholoogia õppetool** (vahendaja V. Konsin) Fotoalbum osakonna diplomandidest ja õppejõududest 1987. a. 1996: 34
- M. Poljakov** Fotod K. Robertist. 1996: 37
- M. Epler** L. Leesmenti ametpass 1938. 1996: 38
- K. Tammaru** (vahendaja K. Noodla) ERR erihoiu osakonna arhiivinimistu. 1996: 39
- L. Ots** Neli fotot R. Wagneri näitusest. 1996: 41
- T. Matsulevitš** Kolm fotot J. Peeglist. 1996: 42
- O.-M. Klaassen** Prof. O.-M. Klaasseni isikuarhiivi täiendusi. 1996: 43
- V. Arras** Kuus Leipzigi minitrükist 1907–1910. 1996: 45
- J. Benedum** (vahendaja H. Tankler) Fotod prof. R. Buchheimi hauamonumendist Gießenis.
* Fotokomplekt Gießeni meditsiiniprofessorite portreemaalidest. 1996: 46
- S. Madisson** Viis fotot P. Palmeosest. * Näitusefotod. 1996: 47
- O. Paju** Neli puulõiget 1959/1996. * K. Lepik. Kaks kevadiselt vallatud laulu... Stockholm, 1996. Eks. nr. 17. 1996: 49
- H. Paukson** Fotod väliseestlaste elust Saksamaal, USA-s jm. 1930.–1990. aastatel. 1996: 50
- H. Palamets** Viis köidet kogutud mälestusi ja meenutusi TÜ-st. 1996: 51
- I. Loosme** Kultuuriloolised fotod, eksliibrised, laululehed. 1996: 53
- H. Aruksaar** Irene Haldma-Eelma soolo-, nais- ja segakoorilaule. 1970.–1990. aastad. Paljundatud käsikiri. 1996: 54
- K. Käärrik** Prof. H. Perlitzi isikuarhiiv. * H. Perlitzi pronksbüst. Skulptor E. Jõesaar. 1949. 1996: 55
- R. Ligi** Prof. H. Ligi isikuarhiivi täiendusi. 1996: 56
- A. Vomm** Paul Saagpaku skulptuur. Skulptor A. Vomm. 1980. 1996: 57
- Wästeråsi Linnaraamatukogu** Kserokoopiad TÜ 17. saj trükistest, 4 nim. 1996: 58
- Eesti Kirjandusmuuseum** Kserokoopiad TÜ 17. saj trükistest, 2 nim. 1996: 59

RAAMATUKOGULE ANNETATUD ANDMEBAASID

- Tartu Ülikooli Fond Torontos** 970 disketti Current Contents on Diskette 6 seeriat (Social and Behavioral Sciences; Clinical Medicine; Life Sciences; Agriculture, Biology and Environmental Sciences; Engineering, Computing and Technology; Physical, Chemical and Earth Sciences).
- Ameerika Ühendriikide Informatsiooniagentuur** 112 kompaktplaati Periodical Abstracts Research.

- Avatud Ülikool Suurbritannias, Kaugkoolituse Rahvusvaheline Keskus** 1 kompakt-plaat Distance Education Database.
- Ameerika Ühendriikide Kongressi Raamatukogu** 12 kompaktplaati CDMARC Bibliographic.
- TEMPUS SJEP 09623-95 programm (juht J. Kõrgesaar)** 2 kompaktplaati International ERIC. DIALOG OnSisc 1976–1996. * PSYNDExplus with TestFinder 1977–1996.
- Eesti Rahvusraamatukogu** 1 kompaktplaat SOPHIA. European Databases in the Humanities.
- Erkki Pihkala Helsingi Kaubanduskõrgkoolist** 2 kompaktplaati HELECON Enterprise. Wall Street Journal.
- Aigi Rahi** 1 diskett A. Rahi. 1949. a. küüditamine. Eesti. Tartu linn ja maakond.

MUUD TOETUSED

- Eesti Kultuurkapital** I. Kuke koostatud teadusliku kataloogi "Prantsuse 18. sajandi 2. poole ja austria, šveitsi, flaami ning hollandi 18. sajandi graafika Tartu Ülikooli Raamatukogus" trükikulude katteks 18 180 kr. * Arhitektuurialase kirjanduse ostmiseks 30 000 kr. * Rändnäituse stendide ostmiseks 17 000 kr.
- Tartu Kultuurkapital** "Tartu Ülikooli Raamatukogu aastaraamat 1995" trükikulude katteks 2000 kr.
- Eesti Rahvuskultuuri Fond** Digitaalse fotoaparaadi ja värviprinteri ostmiseks 30 000 kr.
- Avatud Eesti Fond** Projektile "Multimeedia klass Tartu Ülikooli Raamatukogus" 348 058 kr.
- Saksa Kultuuriinstituut** Näituse "Dürer ja saksa renessanss" koostamiseks 4000 kr.
- Tartu Ülikooli Fond** Torontos A. Kartulile Rahvusvahelise Muusikaraamatukogude Assotsiatsiooni aastakonverentsile sõiduks 3 375 kr.
- OSI RLP (Open Society Institute, Regional Library Program)** Projektile "Retrospective conversion of old and rare book in Tartu University Library" 19 000 USA dollarit.
- Eesti Teadusfondi Nõukogu** Projektile "Eesti ajaloo bibliograafia 1918–1944" 19 000 kr.; projektile "Eesti humanitaarteadused 1991–1998. Bibliomeetriline analüüs" 15 000 kr.

ANNETUSTE REGISTRI ISIKUNIMEDE LOEND

- Aher, S., 94, 96
 Alitalo, I., 103
 Allikmets, L., 107
 Alvre, P., 98
 Annuk, E., 106
 Annuk, K., 97
 Are, E., 98, 109
 Arold, M., 97
 Arras, V., 108, 110
 Arro, H., 91
 Aruja, E., 91, 92, 100, 104
 Aruksaar, H., 110
 Austa, M., 109
 Bahtin, V., 99
 Bamberger, R., 99
 Benedum, J., 110
 Benninghoven, F., 103
 Birkmann, M., 100
 Boerner, P., 94
 Borev, J., 96
 Brinkhus, G., 97
 Buzakova, R., 97
 Duke, S. T., 106
 Eisfeld, A., 108
 Eller, L., 98
 Epler, M., 110
 Ermel, M., 98
 Ernits, E., 92
 Eräsaari, L., 101
 Fattorosi, L. J., 99
 Haamer, V., 107
 Halbert, M., 107
 Hall, R., 104
 Hanso, M., 91, 93, 94
 Hein, A., 107
 Heydenreich, H.-G., 105
 Hollberg, N., 93
 Hongisto, M., 105
 Huuhtanen, T., 91
 Hölttä, S., 103
 Immonen, E. J., 102
 Isoviita, O., 95
 Issakov, S., 91, 92, 98, 106
 Johansen, U., 99
 Jousimaa, J., 95
 Järvelaid, P., 109
 Jürimäe, J., 104
 Kaasik, A.-E., 109
 Kand, A., 96
 Kangur, J., 105
 Kasemaa, K., 94, 97, 100, 101, 105
 Kauksi, Ü., 95
 Ketomäki, J., 104, 106
 Kettunen, A., 91
 Kipper, J., 107
 Kivimäe, J., 100
 Kiviranna, R., 98
 Klaassen, O.-M., 110
 Knjazevskaja, T., 98
 Knoll, R., 94
 Koch, W. A., 100
 Koorits, A., 98
 Koppel, O., 94
 Kreem, J., 100
 Krinal, V., 105, 109
 Kristiansen, B. E., 99
 Krusten, R., 94
 Kuikka, M. T., 107
 Kukk, E., 102
 Kukk, I., 94, 105
 Kullman, B., 93
 Kulmar, T., 95, 106
 Kunnamo, I., 95
 Kuusik, E., 99, 106
 Käbin, I., 109
 Käärik, K., 110
 Köhler, P., 103
 Künnap, A., 92, 93, 101, 102, 104, 107
 Laakaniemi, R., 100
 Laanemäe, R., 100
 Laar, M., 105
 Larsson, L. O., 107
 Leesment, T., 109
 Leetsar, J., 93, 106
 Lenzner, A., 96
 Lepik, K., 94
 Leps, A., 104
 Letto-Vanamo, P., 91
 Ley, L., 109
 Ligi, R., 110
 Liiv, A., 101
 Lindemann, B., 98
 Lindroos, R. T., 92, 93, 95, 99, 101, 102, 103, 105, 107
 Lissina, J., 97
 Loeber, D. A., 94
 Loosme, I., 104, 108, 110
 Lori, A., 95
 Lukkari, M., 102
 Lulla, R., 100
 Luukko, J., 102
 Madisson, S., 110
 Mardiste, H., 100
 Martinson, E., 101
 Masing, M., 92, 93
 Masing, V., 91, 93, 94, 95, 97, 101, 105, 109
 Maslov, A., 102
 Mazulis, V., 109
 Matsulevitš, T., 110
 Meister, A., 92
 Merras, M., 91
 Mikk, J., 98
 Moilanen, K. P., 102

- Must, Ü., 109
 Mustin, A., 95, 109
 Mõtuste, L., 101
 Mägi, A., 103, 109
 Mäkinen, A., 95
 Mälk, H., 101
 Mörl, M., 104
 Mühlen, P. v. zur, 104
 Müller, B., 94
 Narits, R., 91
 Nohynek, H., 95
 Nõu, U., 103
 Oja, S., 105
 Ojala, E., 105
 Olesk, P., 92, 99
 Olesk, S. ja P., 91
 Ots, L., 110
 Paas, T., 95
 Paju, O., 110
 Pajupuu, H., 91
 Palamets, H., 110
 Paukson, H., 110
 Pedak, H., 108
 Pekkanen, E., 95
 Peri, A., 103
 Pervinen, T., 106
 Petersen, E., 96
 Petšorskaja, N. A., 96
 Pihkala, E., 111
 Pihlak, M., 109
 Piirimäe, H., 94
 Poljakov, M., 98, 110
 Polley, L. G., 105
 Poots, L., 103
 Preem, S., 95
 Pudlowski, Z., 98
 Puhvel, M., 95
 Pöld, T., 109
 Püttsepp, J., 95, 99
 Rahi, A., 111
 Raju, O., 103
 Rausmaa, H., 91
 Reiman, M., 99
 Reio, L., 108
 Ritz, 94
 Rjagojev, V., 102
 Saarmaa, E., 109
 Sade, T., 102
 Salem, R. R., 99
 Salo, V., 91
 Schirren, E., 97
 Schmidt, S. E., 93
 Schmied-Kowarzik, W., 94
 Schweitzer, R., 97
 Seilenthal, T., 102
 Seitz, J. L., 103
 Sepp, E., 94
 Sepp, J., 105
 Sepänmaa, Y., 102
 Sermat, V., 93, 101
 Shahhovskaja, T., 102
 Sharova, O., 106
 Sinaiski, N., 95
 Sinaiski, V., 109
 Smuškina, I., 109
 Snäll, A. ja R., 106
 Standertskjöld-Nordenstam, C.-G., 95
 Starr, M. F., 107
 Stein, O., 94
 Stolovitš, L., 103
 Stäblein, R., 91
 Sutrop, U., 109
 Sylvin, R., 101
 Zaikov, P., 102
 Taar, P., 95
 Tammaru, K., 110
 Tammaru, P. A., 98
 Tankler, H., 92, 109
 Tarasti, E., 94
 Taremäe, H., 97
 Tiik, M., 96
 Tisler, J., 100
 Tulviste, P., 106
 Tõns, M., 103
 Türi, E., 92
 Uustal, L., 106, 109
 Uustalu, 94
 Vananurm, I., 104
 Vares, E., 103
 Watkin, J., 92
 Vihman, M. M., 108
 Vilder, V., 100
 Wojciochowski, M., 108
 Voltein, E., 95
 Vomm, A., 110
 Vääri, E., 92
 Öispuu, L., 100
 Üllaste, L., 109

ERAKOGUD TARTU ÜLIKOOLI RAAMATUKOGU KOMPLEKTEERIMISALLIKANA 19. SAJANDIL*

Hain Tankler

Tartu Ülikooli Raamatukogu näol on tegemist eaka õppeasutuse raamatukoguga, mille praegustele fondidele pandi alus ligi kaheksa aasta eest. Tartu ülikool kuulus tol ajal küll Vene impeeriumi koosseisu, kuid säilitas kuni 1890. aastate alguseni tüüpilise saksa ülikooli tunnusjooned. Tegutsedes saksa keeles, oli valdav osa kirjandusestki selle raamatukogus saksakeelne. Tartu Ülikooli Raamatukogu pole päris tavaline teadus- või ülikooliraamatukogu, eriti kui lähtuda tänapäevasest mõistest, sest aegade jooksul on tal kujunenud hoopis laiem funktsioon. Nii varasematel aegadel¹ kui tänapäevalgi on tal tugevad avaliku raamatukogu tunnused. Enne Tartu ülikooli avamist 19. sajandi algul oli Baltimaadel vaid kaks suuremat avalikku raamatukogu — Riia linna ja Miitavi (tänapäeval Jelgava) gümnaasiumi oma. Eestimaal puudusid üldkasutatavad raamatukogud tol ajal veel täielikult, kui mitte lugeda selleks Tallinna gümnaasiumi raamatukogu.

Venemaa oludes oli ülikooliraamatukogu avalik seisund erakordne.² Olles üks vähestest suurtest raamatukogudest Eesti-, Liivi- ja Kuramaal, kujunes ta sajandite jooksul kogunenud väärtustele kindlaks hoiukohaks, kohalike haritlaste poolt toetatavaks raamatuarhiiviks ja -muuseumiks, ta sai algusest peale armastatuks ja tema täiendamine südamelähedaseks. Õppejõud, kes enamikus olid suhteliselt pikka aega ametis, aga ka paljud ülikooli kasvandikud ning kõrvalised isikudki pidasid raamatukogule annetuste tegemist auasjaks. Töö raamatukogus muutus kutsumuseks. Raamatukogu komplekteerimisel osales enamik õppejõududest, esitades soove vajaliku kirjanduse osas, hankides ja kaasa tuues kirjandust välisreisidelt, juhtides raamatukogu tööd direktorina või raamatukogukomisjoni liikmena. Kauaaegne raamatukogu direktor professor Karl Morgenstern, kutsutud Tartusse tööle Saksamaalt, hakkas veel enne kohalejõudmist mõtlema ülikooli huvidele vastava raamatukogu ja kunstikogu loomisele.³ Ta on tunnistanud, et pidas tööd raamatukogus isegi tähtsamaks professoritegevusest.⁴ Suhteliselt hea eelarve, eriti 1860. aastateni, püsisid sidemed kindlate raamatukauplustega, soodsad hinnad ja rohked pakkumised ka vanema kirjanduse osas võimaldasid ostude teel muretseda vajalikku ja väärtuslikku kirjandust. Süstemaatilisus,

* Varem ilmunud saksakeelsena: Privatbibliotheken an der Universität Tartu/Dorpat im 19. Jahrhundert // Nordost-Archiv: Zeitschrift für Regionalgeschichte. 1995. Neue Folge. Bd. 4. H. 1. S. 213–239; vt. ka viide 94.

¹ Kudu, E. Lugemistendentsidest Tartu Ülikooli raamatukogus aastail 1802–1812 // TRÜ Teadusliku Raamatukogu 9. teaduskonverentsi ettekannete teesid. Tartu, 1982. Lk. 62–64; Noodla, K. K. Morgenstern ja Tartu ülikooli raamatukogu // TRÜ Toim. Tartu, 1970. Vihik 262. Lk. 55.

² Noodla, K. *Op. cit.*. Lk. 55.

³ TÜR KHO, Mrg. DCVI, Corr. 2, l. 71p.

⁴ TÜR KHO, Mrg. DXXXVI, Gedanken, kd. 2, lk. 97.

asjatundlikkus ja hoolikus komplekteerimisel, raamatukoguhoidjate ja õppejõudude koostöö panid aluse kogule, mis oli omal ajal mitmes valdkonnas täiuslik, tavaliselt aga piisav, et läbi viia nii õppetööd kui arendada teadust.

Kuna Tartu Ülikooli Raamatukogu on Eesti suurematest raamatukogudest vanim ja universaalse iseloomuga, kujutab ta sisuliselt suurt kogumit Eestimaal erinevatel perioodidel kogunenud kirjandusest — sinna on koondatud nii kloostritele kui kirikutele, koolidele kui seltsidele, mõisaomanikele kui linnakodanikele, kirjanikele ja muudele loomingulistele kultuuritegelastele ning õpetlastele kuulunud raamatuid ja raamatukogusid. Õnneks on olnud kaotused raamatukogus endas aegade jooksul minimaalsed ja ta on säilinud peaaegu tervikuna. Ta ühendab paljude rahvaste kultuuriväärtusi, erilisel kohal on muidugi need varad — raamatud, käsikirjad ja kunstikogud —, mis on seotud saksa kultuuriga.⁵

Tartu rootsiaegsel ülikoolil oli ka oma raamatukogu. Aastatel 1632–1656 tegutses õppeasutus *Academia Gustaviana* ja 1690–1710 *Academia Gustavo-Carolina* nime all. Rootsi kuningas Karl XI tegi Rootsi riigitegelase ja diplomaadi Nils Gyldenstolpe raamatukogu ostmisega 1692. a. olulise tähtsusega täienduse *Academia Gustavo-Carolina* raamatukogule. Kokku koosnes ülikooli raamatukogu 18. sajandi algul umbes 3200–3300 köitest. 1710. a. viidi see koos muude ülikooli varadega Stockholmi ja 1717. a. liideti sealse Kuningliku Raamatukoguga, kus ta lahustati üldises fondis. Mõned dubletid müüdi hiljem oksjonil ja nii jõudis 1935. a. Tartusse Soome diplomaadi M. Ingmani kingitusena Augustinus Aureliuse “*Nonus tomus operum Aurelii Aug. Hipponens, episcopi ...*” (Basel, 1529), mis on Tartus ainus teos selle perioodi raamatukogust.⁶ Nils Gyldenstolpe raamatukogu kataloog on säilinud ja asub Kuninglikus Raamatukogus Stockholmis.⁷ On saanud tavaks lugeda Tartu Ülikooli Raamatukogu vanust siiski 1802. aastast.

Raamatukogu asutamine. Komplekteerimise üldpõhimõtted ja allikad

Alus tegevust taasalustavale ülikoolile Tartus pandi mõni aasta enne selle tegelikku avamist. 4. mail 1799 kinnitati asutatavale õppeasutusele esimene põhikiri. Aasta hiljem, 12. juulil 1800 kogunes esmakordselt laiendatud koosseisus ülikooli tegevuse juhtimiseks loodud kuratoorium. Raamatukogu loomine kujunes ülikoolile üheks kõige tähtsamaks ülesandeks. Sõltusid ju õige suuresti raamatukogust uute õppejõudude kutsumine ja loomulikult

⁵ Rand, M. Das deutsche Buch als Kern der historischen Buchbestände der Universitätsbibliothek Tartu/Dorpat // 23. ABDOS-Tagung. Tallinn, 9. bis 12. Mai 1994: Referate und Beiträge. Berlin, 1994. S. 9–18; Schmidt, K. Deutsche Drucke des 17. Jahrhunderts in der UB Tartu // *Idem*. S. 40–44; Rand, M. Deutschland betreffende Handschriften in der Universitätsbibliothek Tartu // Buch und Bibliothekswissenschaft im Informationszeitalter / Hrsg. E. Plassmann, W. Schmitz, P. Vodoseck. München; New York; London; Paris, 1990. S. 390–398; Nurk, T. Saksa 15.–17. sajandi graafika Tartu Ülikooli Raamatukogus. Tartu, 1993; Nurk, T. Saksa 18. sajandi graafika Tartu Ülikooli Raamatukogus. Tartu, 1993. jt.

⁶ Tering, A. The Tartu University Library and its use at the end of the seventeenth and the beginning of the eighteenth century // *Libraries & Culture*. 1993. Vol. 28. No. 1, Winter. P. 44–45.

⁷ Stockholmi *Kungliga Biblioteket*'i käsikirjade osakond, MS U 101.

õppe- ja teadustöö tulemused. Algusaastad ei kujunenud lihtsateks. 18. aprillil 1800 oli keiser Paul I välja andnud ukaasi, millega keelati kirjanduse sissevedu välismaalt.⁸ Kohalikel kaupmeestel ja kirjastajatel puudusid aga igasugused kogemused ja võimalused kõrgema õppeasutuse vajaduste rahuldamiseks. Olukord keerustus veel enam Venemaal valitsevate rangete tsensuuriseaduste tõttu, mis kammitseisid ja hirmutasid kirjastajaid ja venitasid tsenseerimist. Kogu Vene impeeriumis puudus sel ajal otsene vajadus teadusliku ja ülikoolidele tarviliku õppekirjanduse järele. Suures riigis tegutses 18. sajandi lõpul vaid üks ülikool — Moskvas (asutatud 1755. a.) — ja üksikud kõrgemad erialased õppeasutused. Korralik raamatukogu oli selleks ajaks Venemaa teadusasutustest kujunenud vaid Peterburi Teaduste Akadeemia.

Polnud kahtlust, et asutatav Tartu ülikool vajab väga kiiresti oma raamatukogu. Õpetamiskeele tõttu asus Tartu ülikool täiesti erandlikus seisundis — enam vajab ta Lääne-Euroopas ilmunud, eriti aga saksakeelset raamatut. Õige varsti, Aleksander I võimuletuleku järel augustis 1800, anti välja uus korraldus, mis lubas raamatute ostmise ka välismaalt, kuid ainult senati poolt kinnitatud nimekirjade alusel. See järeleandmine vabastas Tartu ülikooli tunduvalt rangemast üldtsensuurist.⁹ Nimekirjadeni polnud aga kerge jõuda, puudusid veel õppejõud, kes oleksid neid koostanud — esimesed professorid kinnitati ametisse alles 1800. a. detsembris. Takistavaks teguriks osutus algul ka bibliograafia-nimestike ja kirjastuste kataloogide puudumine.

Baas Tartu Ülikooli Raamatukogule: erakogud

Esimene kogu saabus 1800. a. suvel annetusena **M. A. v. Lestocqi** käest — üle kolme ja poole saja köite.¹⁰ Sama aasta novembris tehti esimene suurem ost — Tartu lähedal asunud Ropka mõisa omaniku **J. G. Loewenwolde** raamatukogu, mis sisaldas 1137 köidet.¹¹ Läbirääkimisi peeti õige mitme kogu soetamiseks, enamik neist soikus või lükkus edasi esimeste õppejõudude saabumiseni ja ülikooli tööle hakkamiseni. Ajal, mil ülikooli tegevus oli üle viidud Miitavisse — umbes aasta jooksul alates 1800. a. detsembrist, ja kuni ta taas Tartusse jõudis —, raamatukogu loomine seiskus. Uutest tõsisematest aktsioonidest saab kõnelda 1802. aasta kevadest. Märtsis 1802 täienes Tartu ülikooli raamatukogu suurvürst **Konstantin Pavlovitši** annetusega, mis koosnes 682 köitest,¹² aprillis osteti asekuuraator parun **J. F. Ungern-Sternbergi** ligi 900-köiteline raamatukogu.¹³ Ülikooli avamise järel osteti kuraator Ungern-Sternbergi vahendusel veel mõned eraraamatukogud või nende osad. Üks suur 821-köiteline ost, millel oli üleandmise ajal isegi nimestik ja mille eest maksti 1590 bankorubla, on jäänud arhiivimaterjalide lünklikkuse tõttu konkreetse isikuga seostamata.¹⁴ Hulk raamatuid osteti **R. G. v. Kirchnerilt** (150 rbl. väärtuses),

⁸ Полное собрание законов Российской империи. СПб., 1830. Т. 16: 1800–1801. №. 19387.

⁹ Vigel, E. Tartu Riikliku Ülikooli Teadusliku Raamatukogu asutamine ja areng aastail 1802–1839. Tartu, 1962. Lk. 14. (TRÜ Toim.; 115.)

¹⁰ EAA, f. 402, nim. 12, s. 1, l. 4, 5, 32p, 129, 190–192.

¹¹ Vigel, E. *Op. cit.* Lk. 19; nimekiri: TÜR KHO, f. 4, nim. 1, s. 242, l. 2–20.

¹² Vigel, E. *Op. cit.* Lk. 26.

¹³ nimekiri: TÜR KHO, f. 4, nim. 1, s. 242, l. 24–26.

¹⁴ Vigel, E. *Op. cit.* Lk. 26 on köidete arvuks märgitud 894; EAA, f. 402, nim. 12, s. 2, l. 42.

Võisiku mõisa koduõpetajalt, hiljem Peterburis tegutsenud ajaloolaselt **A. C. Lehrbergilt** (478 rbl.) ja rittmeister **v. Gersdorffilt** Tartust (100 rbl). Kirjavahetust peeti veel mõne kogu ostmise üle.¹⁵ J. A. Urlsbergeri kogu ostmine Augsburgist lükati näiteks tagasi põhjendusega, et see sisaldab rohkesti haruldusi, mis pole vastavatud ülikoolile esmatähtsad.¹⁶ Kümneid köiteid saadi 1802. a. annetusena kapten **Johann von Hehnilt**,¹⁷ ja 1803. a. ostudena kolleegiuminõunik **Georg v. Doppelmairilt**, kubermangusekretär **Raissilt** (Tartus) ja rentmeister **Flohrilt**.¹⁸

1803. a. veebruaris saadi annetusena Berliinist ülemõigusunõunik **O. N. Baumgarteni** leselt üle 4000 tema mehele kuulunud õigusteaduslikku dissertatsiooni, mis jõudsid kohale detsembris.¹⁹ Märtsis 1803 jõudis Tartusse Tallinna raamatukaupmehe Bornwasseri vahendusel 400 bankorubla eest ostetud arstiteaduslik kirjandus, mis oli kuulunud dr. **Justus Samuel Waltherile** — kokku 111 raamatut ja brobüüri.²⁰ 1803. a. käisid ikka veel läbirääkimised endise Liivimaa kindralsuperintendendi **C. D. Lenzi** rohkem kui 4000-kõitelise raamatukogu ostmiseks, mis olid alanud umbes 3 aastat tagasi, ja mis lõpuks omandati.²¹ 1803. a. kinkis dr. **J. G. Schultz** Thornist (tänapäeval Torun) 1410 köidet peamiselt arsti- ja loodusteaduslikke teoseid.²² 1804. a. sai ülikool raamatuid Riia linnaarsti dr. **J. C. Dorndorffi** pärandi hulgast. Kogu koosnes peamiselt meditsiinilisest kirjandusest, kokku 544 numbrist, millest osteti umbes 300 köidet, neist väike osa anti ülikooli kliinikute raamatukogule. Raamatute eest maksti 350 bankorubla.²³ 1804. aastaga on seotud ka Helmstedtis tegutsenud matemaatiku **J. F. Pfaffi** raamatute saabumine Tartusse. Raamatuid oli kokku 480, mis oli peamiselt matemaatikaalne kirjandus ja need osteti omaniku venna J. W. A. Pfaffi vahendusel, kes oli Tartus mõned aastad astronoomiaprofessoriks.²⁴

Väärtuslikuks ostuks oli 1805. a. Hannoverist omandatud riigimehe ja õpetlase **D. H. L. von Ompteda** maakaartide ja maateadusliku kirjanduse kogu, mis koosnes "2103 lehest ja 47 köitest ja konvoluudist", mille eest maksti 1000 riigitaalrit.²⁵ 1806. a. saadi osa **J. G. Herderi** raamatukogust — 170 köidet.²⁶ 1806. a. osteti **J. F. v. Reckelt** 511 köidet

¹⁵ Vigel, E. *Op. cit.* Lk. 42; raamatute nimekirjad vt. TÜR KHO, f. 4, nim. 1, s. 242, l. 20p–21p; s. 244, l. 8.

¹⁶ TÜR KHO, f. 4, nim. 1, s. 1, l. 6; EAA, f. 402, nim. 12, s. 2, l. 240p.

¹⁷ TÜR KHO, f. 4, nim. 1, s. 242, l. 20.

¹⁸ TÜR KHO, f. 4, nim. 1, s. 242, l. 22–23; EAA, f. 402, nim. 12, s. 7, l. 50p.

¹⁹ EAA, f. 402, nim. 12, s. 7, l. 32p, 76p; TÜR KHO, f. 4, nim. 1, s. 1, l. 12; Die Kaiserliche Universität Dorpat: Denkschrift zu ihrer fünfundzwanzigsten Feier... Dorpat, 1827. S. 23.

²⁰ TÜR KHO, f. 4, nim. 1, s. 55, l. 6; EAA, f. 402, nim. 12, s. 7, l. 77, 79p; Vigel, E. *Op. cit.* Lk. 41; nimekiri: TÜR KHO, f. 4, nim. 1, s. 244, l. 4–6.

²¹ Vigel, E. *Op. cit.* Lk. 14–16; TÜR KHO, f. 4, nim. 1, s. 240, l. 1–5.

²² EAA, f. 402, nim. 12, s. 7, l. 272.

²³ TÜR KHO, f. 4, nim. 1, s. 1, l. 17p; nimekiri: TÜR KHO, f. 4, nim. 1, s. 242, l. 27–35; EAA, f. 402, nim. 4, s. 70, l. 30.

²⁴ EAA, f. 402, nim. 4, s. 70, l. 30; TÜR KHO, f. 4, nim. 1, s. 1, l. 24p–25.

²⁵ Jaanson, E. Eesti ja Läti vanemad kaardid Tartu Ülikooli Raamatukogus // Eesti Geograafia Seltsi aastaraamat. Tallinn, 1994. Kd. 28. Lk. 189–194; Vigel, E. *Op. cit.* Lk. 57; TÜR KHO, f. 4, nim. 1, s. 242, l. 41–48; EAA, f. 402, nim. 12, s. 8, l. 169.

²⁶ Vigel, E. *Op. cit.* Lk. 56–57.

peamiselt Baltimaid puudutavat kirjandust,²⁷ samal aastal omandati kreeka ja rooma klassikute teoseid Tartu ülikooli õppejõult **K. Struvelt** (täiendavalt veel 1814. a.).²⁸ 1808. a. kinkis parun **Moritz Freiherr v. Wrangell** Luhde/Lugazhi mõisast 255 "peamiselt alkeemilisi ja vanemaid teoloogilisi teoseid".²⁹ Samal aastal müüsid raamatukogule suuremates kogustes kirjandust kaks teadlast — Tartu ülikooli arstiteaduskonna professor **H. F. Isenflamm** (120 kd.) ja tulevane ajaloo professor **G. Ewers** (Venemaa ajaloo alane kogu).³⁰

Suhteliselt rohkesti kingiti teoseid ükshaaval, esialgu väga sageli ka haruldusi. On väidetud, et raamatukogus olid 19. sajandi algul paremini esindatud "teoloogia, meditsiin, õigusteadus, looduslugu ja osa ajaloost ning filosoofiast, kui ka matemaatika, geograafia, riigiteadused, antiikkirjandus, uuem keeleteadus, üldine kirjanduslugu, kaunid kunstid ning *varia*".³¹ Ka E. Vigel on esitanud sama temaatikaga nimekirja, ehkki mõnevõrra erineva. Näiteks teoloogia on tal märgitud vastupidi nõrgalt esindatute hulka, samasse on paigutatud ka ilukirjandus.³² Kõige tõenäolisemalt oli teoloogia siiski hästi esindatud, tänu just Lenzi raamatukogule.³³ Sellest teatab ka üks 1808. a. kirjutatud K. Morgensterni kiri raamatukogu sekretärile ja teised dokumendid.³⁴

Raamatukogu 1807. a. aruandes on esile tõstetud filosoofiaalase kirjanduse vähesust.³⁵ võrreldes teiste aladega oleks tarvis pöörata rohkem tähelepanu meditsiinilise kirjanduse komplekteerimisele, sest ühelt poolt kaotab osa kirjandust oma aktuaalsust, teisalt tuleb palju uusi uurimusi peale. Morgenstern on rõhutanud, et ta püüdis kõiki erialasid võrdselt komplekteerida.³⁶ Puudujääke kompenseerisid üsna tublisti õppejõudude isiklikud raamatukogud, ehkki mitte vajalikul määral. Raamatute kaasatoomine oli üpris tülikas, sagedased olid sekeldused tolliametiga ja Tartusse saadetud raamatute kättesaamisega, kaasavõetava varanduse piirväärtuseks oli kehtestatud 3000 rbl.³⁷ Küsimuse tähtsusest annab siiski tunnistust fakt, et üleüldse üks esimesi rahvahariduse ministeeriumi korraldusi (14. okt. 1802) andis Tartu ülikooli tööle asuvatele teadlastele võimaluse raamatuid kaasa tuua tollis avamata,³⁸ seda Venemaal range tsensuurimääruse kehtestamise eel 1804. a.

²⁷ Vigel, E. *Op. cit.* Lk. 57.

²⁸ EAA, f. 402, nim. 4, s. 164, l. 30p; EAA, f. 402, nim. 4, s. 300, l. 19p.

²⁹ TÜR KHO, f. 4, nim. 1, s. 17, l. 31p.

³⁰ EAA, f. 402, nim. 4, s. 206, l. 38p.

³¹ Rußland unter Alexander dem Ersten: Eine historische Zeitschrift / Hrsg. v. Heinrich Storch. St. Petersburg; Leipzig, 1804. Bd. 2. S. 230.

³² Vigel, E. *Op. cit.* Lk. 44.

³³ TÜR KHO, f. 4, nim. 1, s. 8, l. 42 (hinnang 1804. a-le).

³⁴ TÜR KHO, f. 4, nim. 1, s. 73, l. 130p; EAA, f. 402, nim. 4, s. 70, l. 12p.

³⁵ EAA, f. 402, nim. 4, s. 194, l. 36.

³⁶ TÜR KHO, f. 4, nim. 1, s. 8, l. 58; EAA, f. 402, nim. 4, s. 70, l. 30p.

³⁷ Сборник постановлений по министерству народного просвещения. СПб. 1864. Т. I. Стлб. 124.

³⁸ *Idem.* Т. I. Стлб. 6.

Erakogud

Ühest küljest ei kuulunud raamatukogu komplekteerimise põhimõtete hulka tervete kogude ostmine, kuna eesmärgiks oli välja valida vajalikud teosed³⁹, teisest küljest, nagu eelnevast selgus, just erakogude baasil loodi alus Tartu Ülikooli Raamatukogule. See vastuolu on hõlpsasti seletatav. Üksikute teoste kaupa ostmine oleks olnud tunduvalt kulukam ja ka tülikam ning alustamiseks nimetatud meetod sobis. Ilmselt juba 1805. aastast alates loobus K. Morgenstern kogudeviisi ostmisest, eriti kui paljud teosed olid raamatukogul juba olemas.⁴⁰ Ostetavaid erakogusid püüti omavahel erialaselt sobitada, eriti algusaastatel. Kõiki ülikoolis õpetatavaid valdkondi need küll ei täitnud, kuid siiski märkimisväärse osa. Ka pärast raamatukogule alusepanemist on omandatud hulgaliselt kogusid kas kingitusena või soodsa hinna eest. Hiljem jätkus raamatukogu täiendamine peamiselt õppejõudude poolt nõutud teoste muretsemisega ükshaaval.

Suure arvu köidete kokkukogumist ei peetud vajalikuks, isegi kui teosed saadi tasuta või poolmuidu. Iga annetusuhtuugi vaagiti tõsiselt ja pakutavat võrreldi hoolikalt olemasoleva kirjandusega. Näiteks dubleerimise tõttu loobuti A. W. Hupeli raamatukogu ostmisest tema pärijatelt.⁴¹ Paljudel juhtudel ei säilitatud kogu tervikuna, eraldatud dublettide arvel tekkis reserv uute vajalike teoste muretsemiseks. Kuna kinkijateks olid tihti pikka aega Tartu ülikooli teenistuses olnud õppejõud, siis olid nende isiklikud teosed tavaliselt vastavuses ülikooli raamatukogu fondidega. Eriti kehtib see raamatukogu omaaegse direktori K. Morgensterni osas. Erakogudega saadi väga erinevat kirjandust, nii endiste omanike erialalt kui muudest valdkondadest.

Haruldused

Harulduste soetamist Tartu ülikooli raamatukogule ei peetud esmatarvilikuks, sellest soovitati isegi hoiduda — see arvati Göttingenist lähtunud põhimõtteks. Morgenstern kui peamine vastutaja raamatukogu loomise eest väljendas seda teemat puudutavaid põhimõtteid mitmel korral, kirjutades juba 1803. a., et osta tuleb teoseid “klassikalise väärtusega”.⁴² Ettevaatlikku suhtumist haruldustesse on lugeda ka tema kirjust 1805. a. lossiraamatukoguhoidjale prof. Goessile Ansbachis.⁴³ Aasta hiljem, 1806, kirjutab ta prof. K. G. Schreiterile Leipzigsse, et Tartus pööratakse vähe tähelepanu luksusväljaannete ostmisele, sest osta on vaja rohkesti.⁴⁴ Ometi on märkimisväärne osa sellest tänapäeval nii harva kättesaadavast ja hinnalisest kirjandusest saadud just möödunud sajandi esimestel kümnenditel. Eriti selgelt domineerivad igat liiki haruldused 1802–1808 aasta annetustes,⁴⁵ hilisematel aegadel kaovad nad aga suurema rakendusliku väärtusega kirjanduse varju.

³⁹ Vigel, E. *Op. cit.* Lk. 53.

⁴⁰ Noodla, K. *Op. cit.* Lk. 50; TÜR KHO, f. 4, nim. 1, s. 8, l. 53, 57.

⁴¹ Noodla, K. *Op. cit.* Lk. 50.

⁴² TÜR KHO, Mrg. DCVI, Corr. 2, l. 165p; Noodla, K. *Op. cit.* Lk. 52.

⁴³ TÜR KHO, f. 4, nim. 1, s. 8, l. 68.

⁴⁴ TÜR KHO, f. 4, nim. 1, s. 8, l. 85p.

⁴⁵ TÜR KHO, f. 4, nim. 1, s. 250.

Tartu ülikooli asutamisega oli tekkinud hoiukoht, kus neid teoseid sai säilitada ja kus neid vajati. Harulduste üleandjate hulgast leiame kõige erinevamate erialade ja haritlaskategooriate esindajaid, kes mõistsid nende raamatute museaalset väärtust. Kõrget antikvaarset hinda neil tol ajal veel polnud ja seetõttu loobuti raamatutest kergesti. Põhjalikumalt on uuritud aastatel 1802–1836 üksikannetustena saabunud Lääne-Euroopa raamatut 15.–17. sajandist. Sel ajavahemikul saadi 52 isiku käest kingitusena 148 väärtteost, neist neli olid inkunaablid. Annetajate hulgas oli neli õppejõudu, seitse endist üliõpilast, õpperingkonna kuraator C. Lieven, mõned ülikooli audoktorid ja ametnikud. Kümneid haruldusi annetasid publitsist **W. C. Friebe** (1811), vaimulik **K. G. Sonntag** (1813), paruness **Charlotte von Fersen** (sünd. Mellin) Tallinnast (1813) ja kohtunik **H. von Hagemeister** (1820). Paruness von Ferseni käest saadi ühtekokku 128 köidet, nende seas 74 peamiselt teoloogilise sisuga trükist 16.–17. sajandist.⁴⁶ Rohkesti vanu ja väärtuslikke trükiseid saabus peaaegu kõigi suurte, eriti aga Morgensterni, Giese, Bergmanni, Aleksandrovi, Herderi ja Schultzi erakogudega, millel peatutakse edaspidi iseseisvalt. Paljud raamatukogus hoitavad inkunaablid (tänaeks leitud kokku 48), tuntud trükkalite — Elsevieride, Plantini, Aldus Manutiuse, Stephanuse, Oporini, Petit' jt. — trükised on saadud erakogudega.

Suuremad ja väärtuslikumad eraraamatukogud

Järgnevalt püütakse iseloomustada seda osa TÜ raamatukokku sattunud eraraamatukogudest või nende osadest, mis olid suured, mõnel juhul küll siiski väiksemad, kuid sisult väärtuslikud, või kuulusid ajalooliselt tuntud isikutele. Sihiks on kirjeldada raamatute saamislugu, iseloomustada kogude suurust, nende temaatilist ja keelelist koostist, trükiste ajalist kuuluvust. Nimetamata on jäetud haruldased või erakorralised teosed ja pole kaldutud omanike biograafilistesse üksikasjadesse. Viidates ilmunud uurimustele, mida suuremate kogude puhul on aastate jooksul kogunenud õige rohkesti, võivad lugejad sügavama huvi korral leida andmeid peaaegu kõikidest refereeritud käsitlustest. Kogusid käsitletakse saabumise kronoloogias. Et senini on mõned suured eraraamatukogud Tartu ülikooli raamatukogus lähemalt uurimata, ei peatuta neil (Ungern-Sternbergi ja Loewenwolde raamatukogu ning O. N. Baumgarteni dissertatsioonid), samuti ei leia käsitlemist D. H. L. v. Ompteda kaardikogu.

Maria Aurora von Lestocqi (1720-?) raamatuannetus saabus Tartu ülikooli raamatukokku juba 1800. a. augustis, vähemalt selle esimene osa. M. A. v. Lestocq, sünd. Mengden, pärines vanast Liivimaa aadlisuguvõsast ja oli abielus Jelizaveta Petrovna ihuarsti krahv Johann Hermann von Lestocqiga (1692–1767). Raamatukogu oli kuulunud peaaegu tervikuna õrnamale poolele. Raamatute üldarv oli üle kolme ja poolesaja köite, need olid eranditult 18. sajandist, enamik selle viimasest kolmandikust. Tubli kolmandik raamatuist oli maateaduse ja ajaloo alalt, neljandiku moodustasid omal ajal populaarsed juturaamatud, ligi viiendiku usuline kirjandus. Teosed olid saksakeelsed. Oma iseloomult oli see rohkem

⁴⁶ Nagel, O., Tankler, H. Aastatel 1802–1835 annetusena saadud 15.–17. sajandi Lääne-Euroopa trükised // TRÜ Toim. Tartu, 1979. Vihik 457. Lk. 13, 27–28; TÜR KHO, f. 4, nim. 1, s. 17, l. 32.

lugemishuvilise linnakodaniku kui aadliku lugemisvara.⁴⁷ Raamatukogu nimekiri on säilinud.⁴⁸ Lestocqilt saadud raamatud jaotati algselt laiali erinevate osakondade vahel, umbes 1982. aastast on ta taastatud iseseisva koguna, mis paikneb käsikirjade ja haruldaste raamatute osakonnas.

Endise Liivimaa kindralsuperintendendi **Christian David Lenzi** (1720–1798) raamatukogu muretseti Tartu ülikooli raamatukogule ühena esimestest. Läbirääkimised selle ostmiseks algasid juba 1799. aastal. Kogu müümist korraldas omaniku poeg, pastor F. D. Lenz, hilisem Tartu ülikooli eesti keele lektor. Usuteaduskonna nõusolekuta seda osta siiski ei juletud ja nii venis asja otsustamine. Kogu otsustati omandada alles 1803. a. suvel väga tagasihoidliku hinna, 1500 rubla eest. Kurioosumina on teada, et inkunaabli — Hieronymus. Epistolae. (Nürnberg, 1495) — väärtus oli hinnatud viiele rublale! Enamuses olid kogus trükised 17. ja 18. sajandist, oli aga ka varasematest aegadest, muu hulgas nimetatud inkunaabel.⁴⁹ Raamatute kogusumma oli 4465, neist suurema osa moodustasid vaimulikud raamatud (3076), ilmalikke teoseid oli 1389. Viimaste seas oli kirjandusloolisi või sellesarnaseid teoseid 257 köidet, ajaloolisi 365, maateaduslikke teoseid ja reisi-kirjeldusi 60, filoloogilisi 359, filosoofilisi 157, nende kõrval ka ilukirjandust, mitmesuguseid filosoofilisi ja pedagoogilisi teoseid 191 köidet.⁵⁰ Selle kogu kataloog ja üks nimekiri on säilinud.⁵¹

Suurvürst **Konstantin Pavlovitši** annetus saabus Tartu ülikooli raamatukokku 1802. a. märtsis. Selle eest võlgneb raamatukogu tänu omaaegsele ülikooli kuraatorile Burchard v. Vietinghoffile, gen. Scheel, kes oli mõjutanud suurvürsti loovutama oma kogu avatavale Tartu ülikoolile.⁵² Hilisemad uurimused näitavad, et tegelikult kuulusid raamatud Aleksander I-le.⁵³ Kogu suurus oli 682 köidet, see koosnes prantsuskeelsetest teostest 18. sajandist. Esindatud olid paljud teadusalad.⁵⁴ Raamatukogu kataloog on säilinud.⁵⁵

Thornis (tänapäeval Torun) elanud meditsiinidoktor **Johann Gottlieb Schultzi** kogu suurus oli 1410 köidet ja see saabus raamatukokku 1804. aastal. Raamatud saadi kingitusena tema sõbra, Tartu raehärra Werner *jun.* vahendusel. Esialgne plaan oli olnud kogu Danzigis oksjonil maha müüa, kuid Werner oli mõjutanud omanikku seda äsjaavatud ülikoolile kinkima. Kogu väärtus hinnati esialgu 1500 bankorublale,⁵⁶ hiljem 3000–4000

⁴⁷ Rand, M. M. A. v. Lestocqi raamatuannetus // TRÜ Teadusliku Raamatukogu 9. teaduskonverentsi ettekannete teesid. Tartu, 1982. Lk. 26–27.

⁴⁸ TÜR KHO, f. 4, nim. 1, s. 248.

⁴⁹ Vigel, E. *Op. cit.* Lk. 16, 18.

⁵⁰ TÜR KHO, f. 4, nim. 1, s. 240, l. 2–5; E. Vigel toetub oma Lenzi kogu kohta antavas ülevaates ilmselt samadele andmetele, kahjuks on sattunud selle temaatilisse jaotusse mõned vead (Vigel, lk. 16).

⁵¹ TÜR KHO, f. 4, nim. 1, s. 240, l. 7–24; *Ibid.*, nim. 241.

⁵² Jaesche, G. B. Geschichte und Beschreibung der Feyerlichkeiten ... der neu angelegten Kayserlichen Universität zu Dorpat in Lievland. [Dorpat, 1802]. S. 88.

⁵³ Vigel, E. *Op. cit.* Lk. 27; eksib Мухин С. Судьба одной библиотеки. Л., 1929. С. 33.

⁵⁴ Vigel, E. *Op. cit.* Lk. 29.

⁵⁵ TÜR KHO, f. 4, nim. 1, s. 249.

⁵⁶ TÜR KHO, f. 4, nim. 2, s. 8, l. 20p.

bankorublale, on teada ka kogu kohaletoiemetamise maksumus, mis oli 250 rubla.⁵⁷ Poole Schultzi kogust moodustasid vanemad arsti- ja loodusteaduslikud teosed.⁵⁸ Kogu kataloog on säilinud.⁵⁹

Berliini õigusteadlase professor **Otto Nathanael Baumgarteni** (1744–1802) dissertatsioonid saadi 1803. a. kevadel. Annetus tehti prof. F. Rambachi vahendusel. Kogu saadi tingimusel, et seda ei jaotata laiali.⁶⁰ Kahjuks puuduvad peaaegu igasugused täpsemad andmed selle ulatusliku saadetise kohta. On teada, et dissertatsioonid kinkis õpetlase lesk ja nende arv ületas 4000.⁶¹ Kogu kataloogi või üksikasjalikku kirjeldust pole seni õnnestunud leida.

Johann Gottfried Herderi raamatukogu (1744–1803) oksjon leidis aset 1805. a. Weimaris. Seda reklaamiti laiemalt, trükitud kataloog saadeti mööda maailma laiali, nagu kirjutas Morgensternile raamatukogu usaldusmees *konrektor* Schwabe.⁶² Suuremate ostjate hulka kuulus ka Tartu ülikooli raamatukogu. Hinnad olid oksjonil suhteliselt kõrgele kruvitud, mistõttu mõnedki soovitud teosed jäid ülikoolil omandamata. Paari pildi pärast tuli raamatukogul võistelda muide Johann Wolfgang v. Goethega. Kokku omandas Tartu ülikool oksjonilt üle 500 teose.⁶³ Ostetud raamatud saadeti merd pidi Riiga, kuid kapten Lunau juhitud laevaga juhtus tormi ajal Riia lahes õnnetus ja see rööviti rannaelanike poolt paljaks.⁶⁴ Osa raamatuid päästeti, kuid raamatukogu loobus neist, et saada kätte kindlustusraha, nagu kirjutas Morgenstern Riiga koolidirektor Albanusele.⁶⁵ Hiljem ostis raamatukogu Riias korraldatud oksjonilt kõik päästetud, kuid vee läbi kannatada saanud raamatud, kokku 170 köidet. Need olid ajaloolised, kirjanduslikud ja filosoofilised teosed, paljud väga haruldased, varasemad neist olid trükitud 16. sajandil.⁶⁶ Herderi kogu omandamise asjus oli K. Morgenstern käinud 1805. a. Weimaris ja lootnud saada ülikooli raamatukogule mitte just väikese osa tema käsikogust.⁶⁷

Johann Friedrich Recke (ka Reck, 1764–1846), Miitavis tegutsenud ajaloolase ja kollektsionääri kogu osteti Tartu ülikoolile 1807. aastal 1000 bankorubla eest. See oli erialane kogu, mis sisaldas 511 köidet Liivi- ja Kuramaa kohta käivat kirjandust, läti-keelseid raamatuid ja naabermaade ajalooramatuid. Tiitlite arv võis E. Jaansonil arvates vähemalt topelt suurem olla.⁶⁸ Recke alustas raamatukogu loomist pärast õpinguid Göttingenis. Terve elu tegutses ta Kuramaa kõrgemates riigiametites, tegeldes töö kõrvalt aja-

⁵⁷ TÜR KHO, f. 4, nim. 1, s. 253^a, l. 20–21.

⁵⁸ *Ibid.*

⁵⁹ TÜR KHO, f. 4, nim. 1, s. 252.

⁶⁰ EAA, f. 402, nim. 12, s. 7, l. 32p, 76p.

⁶¹ TÜR KHO, f. 4, nim. 1, s. 8, l. 4, 27; Vigel, E. *Op. cit.* Lk. 68.

⁶² Vigel, E. *Op. cit.* Lk. 57.

⁶³ TÜR KHO, f. 4, nim. 1, s. 246, l. 49–50.

⁶⁴ TÜR KHO, f. 4, nim. 1, s. 8, l. 75, 81p.

⁶⁵ TÜR KHO, f. 4, nim. 1, s. 8, l. 82–82p.

⁶⁶ Vigel, E. *Op. cit.* Lk. 57; TÜR KHO, f. 4, nim. 1, s. 8, l. 83.

⁶⁷ TÜR KHO, Mrg. DCVII, Corr. 3, l. 27.

⁶⁸ Jaanson, E. Die Bibliotheca Reckiana in der Universitätsbibliothek Tartu / Buch und Bibliothekswissenschaft im Informationszeitalter / Hrsg. E. Plassmann, W. Schmitz, P. Vodoseck. München; New York; London; Paris, 1990. S. 407–414.

looga. Raske oli tal lahkuda oma lemmikutest.⁶⁹ Kogu ostmine ei läinud libedalt, sest juristid J. L. Müthel ja C. H. G. Köchy olid seisukohal, et enamik teostest on raamatukogul juba olemas.⁷⁰ Suurema osa kogust moodustas *Curonica*. Trükised kuulusid peamiselt 18. sajandisse, kuid õige mitmed neist 16. ja 17. sajandisse. Kingitusena andis omanik üle konvoluudi neljast inkunaablist.⁷¹ Kogusse kuulus nii kapitaalseid teoseid kui pistrükiseid. Sisult olid nad enamikus ajaloolised, aga ka statistilised, õigus- ja riigiteaduslikud. Läti-keelsed trükised moodustasid kaaluka osa. Von Recke sooviks oli säilitada kogu laiali jaotamata, kuid seda ei tehtud.⁷² Raamatukogu käsikirjalist kataloogi pole leitud ja seetõttu tuli tublisti vaeva näha selle rekonstrueerimisega.

Keemiaprofessor **Ferdinand Giese** (1781–1821) kogu saadi pärandusena 1821. a. Giese töötas Tartus lühikest aega (1814–1821) ja suri suhteliselt noorelt. Ta oli sellega arvestanud ja testamendi valmis teinud.⁷³ Giesel oli valdavalt erialane kogu, koosnedes keemia-, füüsika- ja farmaatsiaalasest kirjandusest. Giesel saadud koguga omandati ilmselt 1114 köidet trükiseid, nende seas rohkesti dublette (548 köidet).⁷⁴ Koos koguga omandati ka mõningaid tema käsikirju ja kirjavahetust.⁷⁵ 1821. a. hinnangute järgi oli kogu väärtuseks üle 6500 rubla.⁷⁶ Mitte kõik Giese ramatud ei sattunud raamatukokku, suhteliselt väike osa müüdi 1821. a. Tartus avalikul oksjonil.⁷⁷ Kogu säilitatakse omaniku soovi kohaselt iseseisvalt memoriaalkoguna.

Kindralleitnant **Pavel Konstantinovič Aleksandrovi** (1808–1857), suurvürst Konstantin Pavlovitši vallaspoja kogu saadi 1832. a. lõpus. See oli kujunenud omaaegse Peterburi Teaduste Akadeemia presidendi I. A. Korffi (1697–1766) ja nn. Marmorpalee raamatukogu baasil, mille omanikuks oli varem olnud Katariina II favoriit krahv G. Orlov (1734–1783). Mõlemad kogud oli P. Aleksandrov saanud päranduseks oma isalt. Eksliibrised ja omanikumärkmed on võimaldanud kindlaks teha palju teisigi tuntud varasemaid omanikke. Orlovi kogu koosseisus oli omakorda Peeter I lähikondlasele Andrei Matvejevile (vähemalt 41 köidet) ja nn. Paul I “suurde raamatukogusse” kuulunud teoseid.⁷⁸ Raamatukogu koosnes 2953 köitest (u. 3480 nimetust, nende seas 20 käsikirja). Sisult olid need peamiselt juriidilised, ajaloolased, filosoofilised ja diplomaatilised teosed, kuid sealt võis leida ka ilukirjandust, meditsiinilaseid teoseid jm., mis olid trükitud 16. sajandi lõpust kuni

⁶⁹ TÜR KHO, f. 4, nim. 1, s. 243; Jaanson, E. *Op. cit.*. Lk. 410.

⁷⁰ TÜR KHO, f. 4, nim. 1, s. 243, l. 6–6p.

⁷¹ Inkunaablid Tartu Riikliku Ülikooli Teaduslikus Raamatukogus = Catalogus incunabulorum quae in Bibliotheca Universitatis Litterarum Tartuensis asservantur: Kataloog / Koost. O. Nagel. Tallinn, 1982. Nr. 20, 21, 35, 46.

⁷² Jaanson, E. *Op. cit.* Lk. 410–412.

⁷³ EAA, f. 402, nim. 8, s. 714, l. 8.

⁷⁴ TÜR KHO, f. 4, nim. 1, s. 483, l. 32.

⁷⁵ Tänapäeval isikufond nr. 13 käsikirjade ja haruldaste raamatute osakonnas.

⁷⁶ Ilomets, T. F. Giese memoriaalkogust // TRÜ Teadusliku Raamatukogu 5. teadusliku konverentsi teesid. Tartu, 1972. Lk. 26–28; Vigel, E. *Op. cit.* Lk. 66–68.

⁷⁷ EAA, f. 402, nim. 8, s. 714, l. 40.

⁷⁸ Vorobjova, N. P. K. Aleksandrovi raamatukogu // TRÜ Teadusliku Raamatukogu 9. teaduskonverents: Ettekannete teesid. Tartu, 1982. Lk. 30; vt. ka Библиотека А. А. Матвеева (1666–1728): Каталог. М., 1985.

18. sajandi lõpuni. Kogu sisaldab üle saja Lääne-Euroopa 16. sajandi trükise, nende hulgas ka kuulsate trükkalite Plantini (3 raamatut), Frobeni (2), Oporini (1) ja Elsevieride (22) toodangut. Domineerivad saksa- ja ladinakeelsed teosed, rohkesti oli raamatuid prantsuse, aga teisteski keeltes.⁷⁹ Suurem osa Aleksandrovi raamatukogust asub Helsingi ülikooli raamatukogus.⁸⁰ Aleksandrovile kuulunud raamatuid on aegade jooksul hoitud memoriaalkoguna, mingil põhjusel sattus suhteliselt väike osa tema raamatutest kunagi üldfondi. 1979. aastast hakati kogu üle viima käsikirjade ja haruldaste raamatute osakonda, kus ta asub tänapäeval tervikuna. Raamatukogu kataloog on säilinud.⁸¹

Pastor **Gustav Bergmanni** (1749–1814) kollektsioon saabus raamatukogusse 1837. a. G. Bergmann tegutses pikka aega pastorina Liivimaal — Arraschis/Araišis, Salisburgis/Mazsalacas ja Ruhjas/Rujienas. Tal oli suur isiklik raamatukogu, millele oli alus pandud juba isa poolt, kes oli samuti tegutsenud Liivimaal pastorina. Väärtuslikuma osa sellest moodustas piiblite ja vaimuliku kirjanduse kollektsioon, kus oli enam kui 40 keeles trükiseid 15.–19. sajandist ja mis osteti omaniku pojalt B. F. B. Bergmannilt. Otsustades käsikirjalise kataloogi järgi, jäeti raamatukogus juba olemasolevad teosed ostmata. Bergmanni kogu koosnes 761 köitest ja 1094 nimetusest, selle koosseisus oli mitmeid konvoluute. Bergmanni kogus on 5 inkunaablit, 70 paleotüüpi, üle 60 raamatu 16. sajandi teisest poolest, üle 400 17. sajandi trükise. Kogust leiab Plantini (3), Stephanuste (2), Frobeni (2) ja Elsevieride (5) trükikoja toodangut. Tuntud piiblikoguna (109 piiblit), leiab sellest piibli osi (90, peamiselt Davidi psalterid ja Vanad Testamendid), katekismusi, laulu ja palveraamatuid, teoloogiaalaseid dissertatsioone, jutlusi jm. Poole kogust moodustavad saksakeelsed raamatud, peaaegu kolmandiku ladinakeelsed, üle paarikümne nimetuse on prantsuse, hollandi, inglise, vana kreeka ja heebrea keeles.⁸² 1892.–1894. a. koondati see memoriaalkoguks, millena ta säilib tänini, asudes algul üldfondis, 1982. aastast käsikirjade ja haruldaste raamatute osakonnas.

Tartu õpperingkonna omaaegse kuraatori, tuntud kirjaniku **Friedrich Maximilian von Klinger**i (1752–1831) raamatukogu kingiti TÜ raamatukogule 1835. a. tingimusel, et see antakse üle pärast lese surma.⁸³ Varsti pärast seda, kui Peterburi ajalehed olid 1844. a augustis teatanud F. M. v. Klingerile lese surmast, toodi kogu Tartusse.⁸⁴ Selle saamisel oli suuri teeneid Morgensternil, kel olid kirjanikuga lähedased suhted ja kellest Klinger lootis saavat oma biograafi. Suuremate tulemusteni Morgenstern biograafina küll ei jõudnud, kuid

⁷⁹ Vorobjova, N. *Op. cit.* Lk. 32; Vigel, E. *Op. cit.* Lk. 60–65; Keisrikojast Tartu raamatuvaramusse: Näitus Tartu Ülikooli Raamatukogus, detsember 1995 – märts 1996 / Näitus ja kataloog N. Vorobjova. Tartu, 1995.

⁸⁰ Кулябко Е., Бешенковский Е. Судьба библиотеки и архива М. В. Ломоносова. Л., 1975. С. 6–7; Белякова Г. Сокровища Хельсинкской коллекции // Альманах библиофила. М., 1983. Вып. 14. С. 73.

⁸¹ TÜR KHO, f. 4, nim. 1, s. 480.

⁸² Тааль К. Густав Бергманн и его книжное собрание в научной библиотеке Тартуского университета // Latvijas PSR Zinatnu Akademijas Vestis. 1990. N 4. Lpp. 64–69.

⁸³ TÜR KHO, Mrg. DCXIII, Corr. 9, l.16.

⁸⁴ Das Inland. 1844. 22. Aug., Nr. 34. Sp. 546.

tema poolt kogutud materjali on hinnatud kõrgelt.⁸⁵ Kahtlemata mõjus Klingerit otsusele ka see, et ta oli pikka aega (1802–1817) Tartu õpperingkonna kuraator. Klingerit raamatukogu sisaldas kokku 5591 köidet ja 1272 nimetust. Domineeris erinevate rahvaste kirjandusklassika, sageli originaalkeeltes, sealt võis leida rohkesti antiikautorite teoseid, kreeka autorid olid seejuures esindatud peamiselt tõlgetega.⁸⁶ K. Morgensterni päevaraamatutes (“Meine Beschäftigungen”) on arv pisut väiksem — 5380 köidet, kuid keelelise jaotusega — prantsuskeelseid raamatuid oli kogus 2363, saksakeelseid 1382, ingliskeelseid 910, itaaliakeelseid 558, kreeka- ja ladinakeelseid 117, muudes keeltes 50.⁸⁷ Raamatukogu saabus koos 19 kapiga, mis on praeguseni alles ülikooli ajaloo muuseumis. A. Storch on hinnanud raamatute väärtust 40 000 bankorublale. Klingerit teoste käsikirju selles ei leidunud.⁸⁸ Kogu säilib iseseisva koguna üldfondis.

Karl Morgensterni (1770–1852) raamatukogu oli kindlasti suurim, julgeksime öelda, et ka väärtuslikum erakogu, mis on jõudnud Tartu ülikooli raamatukokku. 11621-köiteline kogu saadi pärandusena 1853. a. See oli kindlasti suurim eraraamatukogu Tartus tol ajal. Kogu väärtust ülikoolile suurendas ka asjaolu, et see oli kujunenud püsivalt raamatukogu fondide koostist silmas pidades. Mitmekülgses kogus olid ülekaalus antiikautorite teosed ja nende kommentaarid ning antiikaega puutuv kirjandus. Rohkesti oli kogus saksa, inglise ja prantsuse ilukirjandust. Sellest leiab palju kirjanduslugusid, keeleõpikuid ja grammatikaid, sõnaraamatuid, filosoofiaalast, kunsti ja teadusloolist kirjandust. Selles kogus oli suur osa haruldustel.⁸⁹ Hoolimata oma suurusest, on Morgensterni kogu olnud tänapäeval kõige enam uurijate tähelepanu all.⁹⁰ Teadlasele endale oli pühendatud 1970. a. tähtpäevakonverents ja ka 1995. a. toimus ettekandepäev. Morgensterni kogu säilib memoriaalkoguna. Koos raamatukoguga andis omanik üle oma käsikirjalise pärandi, kust leiab andmeid nii raamatukogu kui ülikooli ajaloo kohta ja igat liiki omaaegset kultuuriloolist informatsiooni. Suur väärtus on tema päevikutel ja kirjavahetusel.⁹¹

Tuntud loodusteadlaselt **Karl Ernst von Baerilt** (1792–1876) osteti aastatel 1869–1872 ülikooli raamatukogule kirjandust kuuel korral. 1867. aastal oli K. E. v. Baer asunud elama Tartusse, kus ta oli omandanud ülikoolihariduse. See oli järelejäanud osa tema raamatukogust, põhiline osa müüdi Peterburi Teaduste Akadeemia raamatukogule. 1870. aastal omandas suure hulga teadlase raamatukogust, selle arenguloolise osa (1422 teost) Tartu ülikooli võrdleva anatoomia instituut. Tänapäeval säilib see osa kogust Tartu Ülikooli

⁸⁵ Oissar, E. K. Morgenstern ja F. M. Klinger // TRÜ Toim. Tartu, 1970. Vihik 262. Lk. 25.

⁸⁶ Anders, E. Notizen über die Universitäts-Bibliothek 1827–1852: Drucksache: TÜR KHO, f. 4, s. 150, l. 92.

⁸⁷ TÜR KHO, Mrg. DC, l. 37p.

⁸⁸ TÜR KHO, Mrg. DCXIV, Corr. 10, l. 122.

⁸⁹ Hansson, E. jt. K. Morgensterni isiklik raamatukogu // TRÜ Toim. Tartu, 1970. Vihik 262. Lk. 84.

⁹⁰ Hansson, E. Tartu teadlaste teosed professor Karl Morgensterni raamatukogus // TRÜ Toim. Tartu, 1979. Vihik 457. Lk. 3–10; Schmidt, K. Karl Morgenstern und seine Privatbibliothek // Bibliothek. Forschung und Praxis. 1994. Bd. 18. Nr. 3. S. 384–387.

⁹¹ Rand, M. K. Morgensterni käsikirjade kogu // TRÜ Toim. Tartu, 1970. Vihik 262. Lk. 97–101.

anatoomia instituudis.⁹² On andmeid, et Baerile kuulunud raamatuid ostsid ka mõned Tartu ülikooli professorid (A. Kotljarevski, R. Hausmann). Raamatute jõudmist ülikooli raamatukokku vahendas TÜ anatoomiaprofessor L. Stieda, Baeri esimene biograaf ja teadusliku pärandi korraldaja. Baeri raamatud, kokku 308 nimetust, osteti odavalt — 277 rubla eest. Seda väärtuslikumaks tuleb tehing tunnistada, sest õnnestus saada vaid teosed, mis raamatukogul puudusid. Raamatuid oli põhiliselt kahelt alalt — bioloogiaalased, sagedamini zooloogiaalased, ning Venemaad puudutavad teosed, mida teadlane ise *Rossica* 'ks nimetas. Viimane jagunes temaatiliselt järgmisteks valdkondadeks: geograafia, etnograafia, hüdrograafia, ajalugu, kaubandus ja turud, statistika, põllumajandus, jahindus ja kalandus, metsakasvatus, raudteed ja postiolud. Omandatud teoste ilmunisajaks olid aastad 1635–1870. Ostetu hulgas oli raamatuid, perioodika- ja jätkväljaandeid, dissertatsioone, mitmesuguseid akadeemilisi püsitrükiseid.⁹³

Kindralleitnant krahv **Georg (Jegor) Igelströmi** (1810–1890) memoriaalkogu oli üks viimastest suurtest kogudest, mis jõudis ülikooli raamatukokku 19. sajandil. Raamatukogu üleandmine toimus Eestimaa rüütelkonna sekretäri E. Igelstömi kaudu 1890. aastal. Selle suuruseks oli umbes 450 nimetust.⁹⁴ Kogus domineerivad ajaloolased, eriti kunstiajaloolised teosed, kuid sealt leiab raamatuid, mis on iga erakogu puhul tavalised — ilukirjandus, reisikirjad (ka kaardid ja plaanid), mõned sõnaraamatud ja teatmeteosed. Ülekaalus on saksa- ja prantsuskeelne kirjandus peaaegu eranditult 19. sajandist. Igelströmi kogu säilib memoriaalkoguna.

Väiksemad ja vähemtuntud kogud ⁹⁵

1827. a. saadi jurist C. G. Hauboldti käsikirju ostes ka üle saja juriidilise teose 18., enamasti 19. sajandist. Vanemad trükised kuuluvad 16.–17. sajandisse.⁹⁶

1840. aastal müüs ülikooli raamatukogule sadakond teost zooloogia eradotsent **Hermann Asmuss** (1812–1859). See oli valdavalt kaasaegne loodusteaduste alane kirjandus erinevates keeltes, mille seast võis leida ka haruldusi 16.–17. sajandist.

Aastatel 1852–1857 saadi Tartu ülikooli majandusteaduste professorilt **Eberhard David Friedländerilt** (1799–1869) umbes 500 raamatut nii ostude kui annetustena. Saksamaa ja tolleaegse Tartu jaoks veel üsna haruldane ingliskeelne kirjandus oli peamiselt kameraal- ehk riigiteaduste alalt, sagedamini riigiõiguslik või majandusteaduslik.

⁹² Noodla, K., Valt, M. E. Caroli Ernesti a Baer thesauro librorum de historia evolutions scriptorum // Folia Baeriana. Tallinn, 1976. Kd. 2. Lk. 46–67.

⁹³ Jaanson, E. K. E. v. Baeri isikliku kogu raamatud TRÜ Teaduslikus Raamatukogus // TRÜ Teadusliku Raamatukogu 9. teaduskonverentsi ettekannete teesid. Tartu, 1982. Lk. 49–51; Karl Ernst von Baer 200: Näitus Tartu Ülikooli Raamatukogus 28. veebruar – 4. mai 1992 / Koost. E. Jaanson. Tartu, 1992. 80 lk.; Jaanson, E. K. E. v. Baerile kuulunud raamatud TRÜ Teaduslikus Raamatukogus // Folia Baeriana. Tallinn, 1990. Kd. 5. Lk. 165–173.

⁹⁴ TÜR KHO, f. 4, nim. 1, s. 146a, l. 516–517.

⁹⁵ Tankler, H. Mõnedest vähem teada olevatest erakogudest Tartu Ülikooli Raamatukogus // Eesti Raamatukoguhoidjate Ühingu aastaraamat 1992. Tartu, 1993. Kd. 4. Lk. 95–100.

⁹⁶ EAA, f. 402, nim. 4, s. 478, l. 11.; nimekirj vt. TÜR KHO, f. 4, nim. 1, s. 541, l. 26–29.

1856. aastal omandas raamatukogu raamatuid itaalia päritoluga vaimuliku ja kooliõpetaja **Gustav Moritz Santo** (1802–1856) kogust. Sadakond köidet teoloogilist kirjandust kuulus 17., harvemini 16. sajandisse. Et kogu on kõnealustest ilmselt kõige väärtuslikum, peatume sel vähem tuntud isikul veidi pikemalt.

Santo, saanud teoloogilise hariduse, töötas esialgu pastorina Preisimaal. 1837. aastal asus ta Liivimaale. Tegutses õpetajana Riias, seejärel Miitavis ning 1846. aastast Tartus. Omaaegses ajakirjanduses leidub vihje tema väärtuslikule raamatukogule⁹⁷ ja teade, et Santo kuulus oma hinnalise erakogu ülikooli raamatukokku annetanud Ruhja pastori G. Bergmanni lähikonda.

1858.–1859. a. müüs ülikoolile odavalt hulga raamatuid usuteaduskonna palvel äsja ametist lahkunud professor **Karl Keil** (1807–1888). Temalt saadi üle 250 peamiselt usuteadusliku teose. Juba varem, 1853. a. oli prof. Keil raamatukogule müünud tühise summa eest umbes 30 dissertatsiooni. K. Keil oli muide ka isik, kes vahendas Bergmanni kogu müümist Tartu ülikoolile.

1861. aastal saadi tuntud metsateadlase, samal aastal surnud **Adolf Bode** (1806–1861) raamatuid. Kogu üldsuuruseks oli umbes 500 köidet ja 24 *Heft*'i,⁹⁸ millest raamatukogu pidas vajalikuks fondidega liita umbes poole. A. Bode kogus oli rohkesti metsandus-, jahindus- ja loodusteaduste alast kirjandust. Boded olid mõni aasta enne Adolf Bode surma Peterburist Tartusse ümber asunud. Raamatud andis üle lesk.

Pärast klassikalise filoloogia professori **Ludwig Mercklini** (1816–1863) surma osteti tema pärandi hulgast üle 100 kaasaegse teose muinasteaduste alalt. Initsiatiiv raamatute ostmiseks võis tulla tolleaegselt ajaloo-keeleteaduskonna dekaanilt C. Schirrenilt. Ka need trükised omandas raamatukogu suhteliselt odavalt – 200 hõberubla eest.⁹⁹

1864. a. on aktsessiooniraamatusse sisse kantud umbes 170 köidet, mis varem kuulusid Venemaa rahandusministrile, juba aastate eest surnud krahv **Georg v. Kankrinile** (1774–1845). Võib aimata, et suuri teeneid nende raamatute omandamisel oli ministri väimehel, ülikooli omaaegsel kuraatoril Alexander von Keyserlingkil (ametis 1862–1869). Kankrini raamatud olid õige mitmest valdkonnast – õigusteadus, majandus, rahandus, sõjandus, ehitus, metallurgia, mineraloogia, reisikirjandus, geograafia, ajalugu jm.

3. juunil 1868 teatas raamatukogu ülikooli nõukogule, et talle on pärandina üle antud meditsiiniprofessor **Guido Samson von Himmelstiernale** (1809–1868) kuulunud 134 köidet uusimaid meditsiiniajakirju, suuremalt jaolt köidetuna. Neist 62 olid küll raamatukogu jaoks dubletid.¹⁰⁰

Aastail 1868–1871 võeti arvele üle 150 teoloogilise teose, mis varem kuulusid professor **Heinrich Kurtzile** (1809–1890). (H. Kurtz lahkus 1870. a. ülikooli teenistusest.) Erilist rõõmu tunti eksegeetikaalaste teoste üle.¹⁰¹ Mõned H. Kurtzi käest saadud raamatud

⁹⁷ Das Inland. 1856. 3. Sept., Nr. 36. Sp. 574–582.

⁹⁸ EAA, f. 402, nim. 5, s. 557, l. 353.

⁹⁹ EAA, f. 402, nim. 5, s. 638, l. 29–32.

¹⁰⁰ EAA, f. 402, nim. 4, s. 840, l. 10.

¹⁰¹ EAA, f. 402, nim. 5, s. 834, l. 288–294.

olid trükitud 16.–17. sajandil. Ettepaneku Kurtzi raamatukogu ostmiseks, mille suurus oli esialgu umbes 500 köidet, tegi usuteaduskonna dekaan Theodosius Harnack.¹⁰²

Aastail 1868–1869 täienes raamatukogu ajaloo professor **Carl Schirreni** (1826–1910) käest saadud, enamasti ostetud raamatutega (arvult 250 ümber). Nende raamatute hulgas oli teaduslikku kirjandust erinevates keeltes peamiselt statistika ja geograafia alalt, üsna rohkesti oli ka filoloogia- ja ajalooalast. Arvestatav hulk sellest oli seotud asianistika, australistika ja afrikanistikaga.

1869. a. osteti aastatel 1836–1867 Tartus botaanikaproffessorina tegutsenud **Alexander von Bungelt** (1803–1890) 100 köidet erialast kirjandust erinevates keeltes.¹⁰³

Samal aastal on aktsessiooniraamatusse kantud 170 meditsiinialast teost, mis sissekande põhjal on varem kuulunud keskospidali assistendile.¹⁰⁴ Raamatukogu pole isiku nime nimetanud, kuid tõenäoliselt oli endiseks omanikuks **Nikolai Bleisch** (1839–1918), Tartu Ülikooli kasvandik, kes hiljem tegutses sõjaväearstina.

Omaaegse ülikooli professori, rohkem arhitektina tuntud **Johann Wilhelm Krause** (1757–1828) joonistuste, gravüüride, kaartide, plaanide ja üksikute raamatute (mõned 17. sajandist) üleandmine langes 1870. aastasse. Vahendajaks olid professori pojad Sigismund ja Rudolf Krause Kiievist.¹⁰⁵

1872. aastal saabus raamatukogusse kellegi “dr. Rauchi” pärandusest umbes 250 teost. Need kuulusid kõige erinevatesse valdkondadesse (ilukirjandus, filosoofia, teoloogia, ajalugu, filoloogia, geograafia, poliitiline ökonomia, loodusteadused, meditsiin, tehnika, sõjandus). Mõned neist teostest olid trükitud 16.–17. sajandil. Rauchi kogu omandamisega seotud üksikasju ei ole õnnestunud selgitada. Ilmselt on tegemist TÕ kasvandiku Georg **Adolph Dietrich Rauchiga** (1789–1864), Peterburis tegutsenud meedikuga, kes oli mõnda aega ka Nikolai I ihuarstiks.

1873. aastal osteti Hannoveris tegutsenud kohtuametniku **Friedrich Ernst Witte** (1803–1827) raamatukogust see osa, mis puudutas Indiat. Kogu suuruseks oli 232 teost (*Werke*), see saadi omaniku venna vahendusel 800 taalri eest.¹⁰⁶ L. Meyer iseloomustab põhjalikult nii kogu, nimetades seda “Witte sanskritiraamatukoguks”, kui selle omanikku. Witte käest saadud kollektsiooni hulgas oli haruldusi ja luksusväljaandeid. Wittet on L. Meyeri poolt iseloomustatud kui tublit juristi, mitmekülgsede teaduslike huvidega inimest ja innukat kollektsionääri.¹⁰⁷ F. E. Witte pärandas oma rikkalikud kogud Göttingeni ülikoolile.¹⁰⁸

Tartu ülikooli Professorite Instituudi (1828–1833) kasvandik, hilisem kirurgiaprofessor Nikolai Pirogov kirjutab oma mälestustes, meenutades ülikooliõpingute aega: “Baltikumis ei olnud kellelgi nii suurt ja mitmekülgselt raamatukogu, sellist gravüüride, skulptuuride ja

¹⁰² TÜR KHO, f. 4, nim. 1, s. 146, l. 254–255.

¹⁰³ TÜR KHO, f. 4, nim. 1, s. 346, l. 261–265p.

¹⁰⁴ TÜR KHO, f. 4, nim. 1, s. 347, l. 15–28.

¹⁰⁵ EAA, f. 402, nim. 4, s. 840, l. 30, 45, 63, 65 jm.

¹⁰⁶ TÜR KHO, f. 4, nim. 1, s. 348, l. 50.

¹⁰⁷ EAA, f. 402, nim. 4, s. 840, l. 135–138 jm.

¹⁰⁸ Haubitz, B. Friedrich E. Witte und das erste Archaeopteryx-Skelettexemplar // Archaeopteryx: Jahreszeitschrift der Freunde des Jura-Museums Eichstätt 1988. S. 51–61.

koopiate kogu nagu **Liphartidel**.¹⁰⁹ Umbes 50 aastat hiljem sattus selle kogu esimene osa Tartu ülikooli raamatukokku. Ka peale Esimese maailmasõja lõppu saadi raamatuid Liphartide perekonnale kuuluvast Raadi mõisast. 9. sept. 1880. a. teatas raamatukoguhoidja H. Kapp, et on valminud nimestik 1863. aastast põhiliselt Firenze's elanud kunstiajaloolase Karl Eduard von Lipharti (1808–1891) kingitud raamatutest. Kokku haaras see 1815 teost, millest raamatukogu sai 1012 (2196 kd.), anatoomikum 17 (21), Loodusuurijate Selts 265 (565). 521 teost (1789 kd.) suunati raamatukogu dublettide kogusse. H. Kapp oli raamatud katalooginud oma puhkuse ajal. Talle maksti selle töö eest 250 rubla. K. E. v. Lipharti kogu on võetud arvele partiidena aastatel 1877–1880 ja sisaldab kirjandust mitmest valdkonnast. Domineeris loodusteaduste, meditsiini- ja ajaloolane raamat. Siin on aastaarvudes seni selgitamata ebakõla, sest arhiivandmete põhjal toimus kogu üleandmine 1879. a. Iseloomustades Lipharti kogu, kirjutab H. Kapp, et see 20-aastase tolmukorraga kaetud raamatukogu oli täielik 20 000-line kaos ja töö sellega ei kuulunud meeldivate ning tasuvate hulka.¹¹⁰

Tähelepanu väärivad samuti kindralleitnant **Eugen v. Sieversi** (1813–1882) poolt 1879. a. kingitud teosed, mis olid erinevatelt erialadelt.

1885. a. võeti arvele salanõunik von Maydelli poolt annetatud meditsiinilise sisuga raamatud. Nende hulgas oli kirjandust mitmes, ka vene keeles. Üsna tõenäoliselt kuulusid need raamatud varem parun **Peter von Maydellile** (1819–1884), kes töötas arstina põhiliselt Venemaal.

Peaegu sada teost saadi 1870–1880-ndatel aastatel ostude ja annetustena omaaegselt meditsiiniprofessorilt **Ludwig Stiedalt** (1837–1918). Erialase kirjanduse kõrval omandati temalt raamatuid ajaloo, orientalistika, statistika ja mõnede loodusteaduste, eriti geograafia ja zooloogia valdkonnast.

1896. aastal omandas Tartu ülikooli raamatukogu väikese osa eesti keeleteadlase ja luuletaja **Mihkel Veske** (1843–1890) kogust, umbes 80 raamatut. See on varaseim eestlasele kuulunud kogu ülikooli raamatukogus; suurema osa moodustavad keeleteaduslikud teosed ja ilukirjandus. Terve kogu suurus oli umbes 800 köidet, selle saatuse kohta puuduvad praegu andmed.¹¹¹

Ostud oksjonitelt

Rohkesti kunagi erakogudesse kuulunud kirjandust omandati oksjonite kaudu. Morgensterni tähelepanekute kohaselt olid oksjonitelt ostetud raamatud umbes kolmandiku võrra odavamad, et nad olid tavaliselt köidetud, siis enamgi veel.¹¹² Oksjonid, kust teoseid hangiti, toimusid kõige sagedamini Tartus endas, Saksamaa linnadest Berliinis ja 19. sajandi teisest veerandist üha rohkem Halles. Mõlemas Saksa linnas osteti kirjandust rohkem kui kümnelt erinevalt oksjonilt. Sagedamini toimus ostude tegemine ka Kielis, Leipzgis ja

¹⁰⁹ Пирогов Н. Собрание сочинении. М., 1962. Т. 8. С. 259.

¹¹⁰ EAA, f. 402, nim. 4, s. 840, l. 304–308.

¹¹¹ Kleimann, K., Tankler, H. M. Veske raamatud Tartu Ülikooli Raamatukogus: Ettekanne M. Veske 150. sünniaastapäeva üritustel 8. oktoobril 1993. — Käsikiri TÜ Raamatukogus autorite valduses.

¹¹² Noodla, K. *Op. cit.*. Lk. 50.

Königsbergis, Riias ja Miitavis, mõnel korral Turus, üks kord Leidenis. Isikutele kuulunud raamatukogude kõrval omandas Tartu ülikool 1820-ndate lõpul – 1830-ndate algul kirjavara Saksamaa ülikoolide dublettide oksjonitelt.¹¹³ Esines juhtumeid, kus professorid tellisid raamatuid ülikooli raamatukogu kaasabil ka isiklikesse raamatukogudesse.¹¹⁴ Tartu ülikooli esindas Saksamaal toimunud oksjonitel tavaliselt mõni raamatukauplus, sagedamini see, kellega tal olid juba varem kujunenud sidemed. Ka 19. sajandi algul ülikoolis tegutsenud kirjandusliku korrespondendi üheks peamiseks ülesandeks oli oksjonite kohta informatsiooni hankimine.¹¹⁵

Oksjonite teemat Tartu Ülikooli Raamatukogu komplekteerimisallikana käsitletakse käesolevas artiklis esmakordselt. Kuna kättesaadav informatsioon oksjonite kohta on küllalt laialipillatud ja puudulik, on mõnigi kord tulnud olla ettevaatlik kogude sidumisel konkreetsete nimedega. Seetõttu peaks nimekiri uute uurimuste järel tulevikus pikenema. Otsuseid tuli teha perekonnanime ja oksjoni toimumise koha alusel, sidudes neid surmaaastatega. Informatsiooni suurendamiseks on sulgudes antud aastaarv, mis võib tähendada oksjoni toimumise aega, aga ka raamatute jõudmist Tartusse. Ajavahe, eriti Napoleoni sõdade ajal nende kahe sündmuse vahel võis olla isegi kaks aastat, sest raamatute kohaletoimetamine oli tõsiselt takistatud. Ühes kirjas 1810. a. teatatakse, et Lüübekisse on 1808. aastast pidama jäänud kaks “raamatupalli”.¹¹⁶ Mitte alati ei saa olla ka päris kindel, kas tegemist oli oksjoni või tavalise ostuga.

Oksjonitelt osteti raamatuid tavaliselt hulgi, kuid võidi omandada ka üksikuid. Suuremaid koguseid osteti kindlasti J. G. v. Herderi (1805), J. C. Dorndorffi (1805) ja C. F. Weisse (1806) raamatute oksjonilt. Samal ajal on teada, et Turu ülikooli professori ja raamatukoguhoidja H. G. Porthani päranduse hulgast õnnestus saada vaid üks raamat, vaatamata suurtele lootustele.¹¹⁷

Suure koguse teoseid omandas raamatukogu Tartust pärast õppejõudude surma toimunud oksjonitelt. Neid pärandinimekirju (inventariume) on lähemalt uuritud eesmärgiga saada ettekujutust kogude suurusest ja sisulisest koostisest.¹¹⁸ K. Noodlal õnnestus kindlaks teha andmeid 23 õppejõu oksjonil müüdud kogu kohta. Nagu nüüd selgub, õnnestus ka raamatukogul neilt olulist täiendust saada. Oksjonitelt, mis teadaolevalt toimusid sagedamini 19. sajandi esimesel poolel, osteti kõige erinevamate erialade esindajatele kuulunud teoseid.

Endistest omanikest on teada astronoom ja matemaatik G. Huth (1818), botaanik G. A. Germann (1812), zooloog F. Eschscholtz (1835), ajaloolane F. Pöschmann (1812), juristid J. L. Müthel (1813), K. Schroeter (1821), F. Lampe (1824), R. Henzi (1829) ja C. C. Dabelow (1831), teoloogid G. E. Lenz (1830), A. F. Kleinert (1835), J. Walther (1836) ja F. Busch (1851) ning meditsiiniprofessor L. Struve (1829). Püüdes jõuda

¹¹³ EAA, f. 402, nim. 5, s. 33, l. 263.

¹¹⁴ TÜR KHO, f. 4, nim. 1, s. 146, l. 71, 118 jt.

¹¹⁵ EAA, f. 402, nim. 12, s. 7, l. 189.

¹¹⁶ EAA, f. 402, nim. 4, s. 231, l. 30p.

¹¹⁷ EAA, f. 402, nim. 4, s. 265, l. 27p; f. 402, nim. 4, s. 280, l. 4.

¹¹⁸ Noodla, K. Tartu ülikooli õppejõudude isiklike raamatukogude koostisest 19. sajandi I poolel // Tartu ülikooli ajaloo küsimusi. Tartu, 1983. Kd. 13. Lk. 11–21.

võimalikult täieliku nimekirjani Tartu õppejõududest, kelle raamatuvara võib leida suuremal hulgal raamatukogu koosseisus, tuleb veel kindlasti nimetada juristid C. J. L. Steltzer (1817), C. H. G. Köchy (1824), C. E. Otto (1858) ja A. v. Bulmerincq (1883), filoloog C. E. Raupach (1839), majandusteadlane F. Rambach (1824, 1829), geograaf A. C. Gaspari (1807), füüsik L. F. Kämtz (1865), keemik ja farmatseut D. H. Grindel (1806–1809), meedik C. F. Deutsch (1835) ning põllumajandusspetsialistid A. Petzholdt (1872) ja C. Hehn (1875). Lüngad raamatukogu dokumentides ei võimalda seda nimekirja ilma põhjalikuma uurimiseta täiendada. Oksjonite teel on saadud raamatuid kaupmehelt ja kolleksionäärilt S. Hollanderilt (1803), kelle suurest kogust läks enamik Moskvasse N. Rumjantsevi muuseumi, Miitavi gümnaasiumi professorilt W. G. Beiterilt (1813), maapiolitik C. v. Noldelt (1816), vaimulik K. G. Sonntagilt (1829). Saksamaa teadlastelt ja haritlastelt on oksjonite kaudu tulnud Tartusse rohkesti kirjandust, kahjuks pole seni paljude isikuid veel suudetud täpsemalt kindlaks teha. Nende koguarv ületab tublisti 50 piirid. Selles rühmas on esindatud teoloogid J. F. W. Thym (1803), J. B. Carpzow (1803), J. J. Spalding (1804), W. A. Teller (1806), P. J. Bruns (1815), J. F. Kleucker (1828), M. Weber (1835), F. C. Enke (1840) ja C. H. Schott (1841), teoloog ja filoloog W. Gesenius (1845), filosoofid J. B. Merian (1807), C. J. Kraus (1807), K. L. Pörschke (1813), J. C. Hoffbauer (1830), J. G. Musmann (1833), J. B. Schell (1840) ja W. T. Krug (1843), filoloogid C. G. Schütz (1833) ja F. Jacobs (1849), orientalist J. B. Köhler (1804), klassikaline filoloog P. Buttmann (1830), ajaloolased J. A. Remer (1804), T. G. Voigtel (1845), itaalia ajaloolane C. Denina (1806), pedagoog F. Gedike (1803), bibliograaf J. S. Ersch (1828), juristid F. P. Eisenberg (1804), F. B. Aniers (1805), G. Börner (1805), N. T. Gönner (1806), A. W. Cramer (1835), F. Cropp (1835), K. T. Kreysig (1839), K. F. Zepernick (1841), G. Hugo (1845) ja E. G. J. Hecht (1846), kirjanikud I. A. Feßler (1803) ja C. F. Weisse (1806), arstid C. G. Selle (1806) ja K. Sprengel (1833), C. H. T. Schreger (1835) ja K. H. Dzondi (1837), farmatseut J. F. C. Duffer (1832), füüsikud K. D. Reusch (1808) ja G. S. Klügel (1815), raamatukaupluse omanik K. Groos (1842) ning teoloog J. G. Tinius (1845), "kurjategija raamatuhimust".¹¹⁹ Viimastel aastatel on märgata Saksamaal huvi kasvu ajalooliste kogude uurimiseks ja restaureerimiseks, loodame, et viimatoodud andmed tulevad selle eesmärgi teenimisel kasuks.

Tegelikult on TÜ Raamatukogu, nagu iga teinegi suurem, kujunenud tuhandete raamatukogude baasil, ainuüksi aastatel 1802–1885 annetasid raamatukogule teoseid umbes 800 erinevat isikut, hilisemate aastate puhul pole võimalik nii täpseid arve nimetada. Eksliibriste ja teiste omanikutunnuste alusel on võimalik kindlaks teha täiendavaid kogusid, millest eelpoolkäsitletud omakorda koosnesid. Tänapäevaks on kogutud varad enamasti ajaloolise väärtusega, nende kasutajaskond on piiratud, kirjanduse kasutamine pole sage. Ometi annab sageli just vanem kirjandus Tartu Ülikooli Raamatukogule mainet. Kohaliku, s.o. Eesti-, Liivi- aga ka Kuramaal ilmunud kirjanduse poolest on Tartu Ülikooli Raamatukogu kahtlemata üks primaid.

¹¹⁹ Oksjonite osas on toetutud ülikooli aastaaruannetele Eesti Ajalooarhiivis (f. 402, nim. 4), ülikooli nõukogu protokollidele — samas f. 402, nim. 12, mõnede oluliste toimikutele f. 402, nim. 4, s. 33 ja TÜR KHO-s f. 4, nim. 1, s. 242, 244, 246 jt.